

MEHMET ALTAN

CAMI KİŞLA PARANTEZİNDE TÜRKİYE

CAMİ KIŞLA PARANTEZİNDE TÜRKİYE

MEHMET ALTAN

HEMEN KİTAP

HEMEN KİTAP - 38
CAMİ KIŞLA PARANTEZİNDE
TÜRKİYE
MEHMET ALTAN

Yayıncı ve Genel Yayın Yönetmeni: Zana HOCAOĞLU

Yayın Koordinatörü: Mehmet DEMİRKAYA

Redaksiyon: Ferda KÜÇÜKLERLİ

Kapak ve İç Mizanpaj: Özgür YURTTAŞ

Baskı: Barış Matbaası

Davutpaşa Cad. Güven San. Sit. C Blok No: 291

Topkapı – İSTANBUL

Tel: (0212) 674 85 28 – Faks: (0212) 674 85 29

Sertifika No: 12431

ISBN 978-975-6178-36-2

1. Baskı: Mart 2012

2. Baskı: Nisan 2012

HEMEN KİTAP SİS Yayıncılık Ltd. Şti'nin

tescilli markasıdır

HEMEN KİTAP

Merkez: Giyimkent Sitesi D 6 Blok / 59

No: 77-78 Esenler / İstanbul

Tel: (212) 659 58 61 - 62

Fax: (212) 659 02 51

www.hemenkitap.com

e-mail: info@hemenkitap.com

Ocak 1953'de Ankara'da doğan Mehmet Altan, ilk, orta ve lise öğrenimini İstanbul'da tamamladı. 1979 yılında İstanbul İktisadi Ticari İlimler Akademisinden mezun olduktan sonra 1979 yılında lisansüstü ve doktora eğitimi için Fransa'ya gitti.

Paris I. Pantheon Sorbonne Üniversitesinde, Türkiye-IMF ilişkilerini inceleyen çalışmasıyla 1980 yılında uzman, Türkiye'nin ABD ve SSCB ile ilişkilerini inceleyen teziyle de iktisat doktoru unvanı aldı.

Yüksek öğrenimi sırasında özel bir şirkette ve Türk Haberler Ajansında çalışan Altan, doktora eğitimi sırasında ise çeşitli gazetelerde yazılar yazdı. Cumhuriyet gazetesinin Paris muhabirliğini yaptı. 1985 yılında, Paris'te yazdığı denemeleri Kanatlı Karınca adlı kitapta topladı. Akademi Kitabevi Deneme Ödülünü alan bu kitabından sonra, tezinden esinlenerek yazdığı Süperler ve Türkiye adlı bilimsel çalışması yayımlandı.

1984 yılında Türkiye'ye döndükten sonra Türkiye Şişe ve Cam Fabrikaları A.Ş.'de planlama uzmanı olarak çalıştı. 1986 yılında İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesine yardımcı doçent olarak girdi. 1987'de doçent, 1993'de profesör oldu. Mehmet Altan halen İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi İktisat Politikası Anabilim Dalı'nda öğretim üyeliği görevinin yanı sıra, 1987 yılından 2006 yılı Kasım ayına kadar Sabah gazetesinde, o tarihten 2012 yılının Ocak ayına kadar da Star gazetesinde başyazar olarak köşe yazıları yazdı. Hâlen aylık Infomag ve haftalık Businessweek dergilerinde de yazıları yayımlanmaktadır.

Mehmet Altan'ın Yayımlanmış Kitapları:

1. Kanatlı Karınca, Nisan Yayınları 1985
2. Süperler ve Türkiye, AFA Yayınları 1986
3. Marks'tan Sevgilerle, Güneş Yayınları 1989
4. Matadorun Ölümü, Nisan Yayınları 1992
5. Kapitalizm Bu Köye Uğramadı, AFA Yayınları, 1994
6. Amerikan Rapsodisi, Can Yayınları, 2000
7. Esir Çocuklar Cehennemi, Birey Yayınları, 2001
8. Köylüler Ne Zaman Manşet Olur, Zaman Kitap, 2001
9. Birinci Cumhuriyet Üzerine Notlar, Birey Yayınları, 2001
10. On Yıl Önce Bugün, İyiadam Yayınları, 2002
11. Kıbrıs Diye Bir Ada, Gündem Yayınları, 2003
12. Kırık Düşler Ülkesi, İyiadam Yayınları, 2003
13. II. Cumhuriyet Demokrasi ve Özgürlükler, Birey Yayınları, 2004
14. Ertelenmiş Hayatları Geri Verin, Can Yayınları, 2004
15. Hiçbir Şey Değişmiyorsa, Can Yayınları, 2004
16. Bir Gecelik Aşklar Nereye Gider, Can Yayınları, 2004
17. Kırık Düşler Ülkesi, Can Yayınları, 2004
18. Bürokrasi mi, Burjuvazi mi? Liman Yayınları, 2004
19. Heykeller Sevişir mi? Can Yayınları, 2005
20. Darbelerin Ekonomisi, Hemen Kitap, 2006

21. Kürtler Şeytan Soyundan mı? Hemen Kitap, 2006
22. Eğrisiyle Doğrusuyla Ak Parti, Hemen Kitap, 2007
23. Marksist Liberal, Hemen Kitap, 2007
24. Milliyetçilik ve Çeteler, Hemen Kitap, 2008
25. Kürt Sorununu İnsanileştirmek, Hemen Kitap, 2008
26. İkinci Cumhuriyet'in Yol Hikayesi, Hayy Kitap, 2008
27. Puslu Demokrasi&Ergenekon Güncesi, Etkileşim Yayın-ları, 2009
28. Kent Dindarlığı, Timaş Yayınları, 2010
29. Sarayı Yıkılım, Hayy Kitap, 2010
30. Muş'ta Meryem Olmak, Etkileşim Yayınları, 2011
31. Cami Kışla Parantezinde Türkiye, Hemen Kitap, 2012

ÖN SÖZ

Aslında benim için 28 Şubat, 28 Şubat'tan önce başlamıştı... Hasan Cemal, "Kürtler" kitabının 280. sayfasında, 14 Şubat 1996'da tuttuğu şu notu aktarır: "Dinç Bilgin (Sabah gazetesi sahibi) hafta başı Genelkurmay İkinci Başkanı Orgeneral Çevik Bir'le başbaşa görüştü. Mehmet Altan ve Koray Düzgören'le ilgili memnuniyetsizliğini bildirmiş. Zafer Mutlu bu ikiliyi uyaracak. İşine son vermek söz konusu değilmiş."

Hasan Cemal'in kitabını okuduktan sonra şöyle yazmışım: "Benimle ilgili memnuniyetsizlik bildiren kim? Şimdi bir savcı bulunursa anayasal suç işlemekten yargılanacak bir darbeci. Rahatsız olmaması garip olurdu. O günler... Demokrasilerde askerî darbelere yer olmadığını söyleyenlerin mağdur olduğu... Darbecilerin de sanki Dünya Savaşı'nın efsane komutanlarıymış gibi postallarının askerî müzeye konduğu garip bir dönemdi."

Bugün on beşinci yıl dönümünü yaşadığımız ve benim için biraz daha erken başlayan "28 Şubat" ise aşağı yukarı bir yıl sonra resmen ve alenen sökün etti...

28 Şubat 1997'de yapılan Millî Güvenlik Kurulu toplantısı sonucu açıklanan kararlarla "post-modern" darbe başlamış oldu. Daha sonra bir canlı televizyon yayınında, yaşananların "post-modern darbe" olduğunu itiraf eden dönemin Genelkurmay Genel Sekreteri'nin doğrudan gazete patronunu araması, yazılarımın birkaç gün kesilmesi ve ardında daha hızla artan bir rahatsızlık döneminin başlaması için ise çok beklememe gerek kalmadı.

20 Ekim 1997 tarihinde yayımlanan "Yeni Memur Maaşları" başlıklı yazım, 28 Şubat darbecilerinin yıldırımlar yağdırmasına yetti...

O yazıda şunları yazıyordum: "Cumaünkü gazetelerde 'kuruşu kuruşuna memur maaşları' anonsları yer alıyordu. Memur maaşlarının yayımlandığı listeler, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ndeki güç dengelerini, hükûmetin topluma nasıl baktığını, son örtülü darbenin 'görünür sebebi' olan eğitimin

‘maaşlar açısından’ aynı oranda önemli olup olmadığını gösteren bir harita gibiydi...

Tabloları incelerken, ‘birinci derecenin dördüncü kademesinde’, yaşamını eğitime adanmış bir öğretmenin yeni maaşına rastladım. Maaşı 65 milyondan 83 milyona çıkıyordu. Aynı konumdaki bütün diğer meslekler, öğretmenlerden daha fazla kazanıyordu. Öğretmenler siviller arasında gadre uğrarken, sivillerle ‘üniformalı bürokratlar’ arasında da büyük maaş farkları göze çarpıyordu.

Meslek yaşamının en az yirmi beş yılını çocukları yetiştirmeye veren, birinci derecedeki emekliliğe yaklaşmış bir öğretmen, ‘onuncu derecenin birinci kademesindeki’ bir astsubay çavuş kadar maaş almaya layık görülmüştü. Astsubay çavuşun maaşı da aynı birinci derecedeki öğretmenininki gibi 63 milyondan 83 milyona çıkmaktaydı. ‘Sekiz yıllık eğitim’ martavalı maaşlar gündeme gelince sırtıtmaktaydı.

Yaşamını mesleğine adanmış bir öğretmene, uğraşısının ve devlet derecelenmesindeki merdivenin başındaki bir çavuş kadar maaş öngörülüyordu.”

Yazı yayımlanınca tornadan çıkmış gibi tıpa tıp birbirine benzeyen askeriye menşeli mektup aldım... Öğretmenlerden ise çıt çıkmadı...

28 Şubat Cuntası bu yazıdan bir zaman sonra,17 Kasım’da “muhalif gazetecileri” Güneydoğu’ya davet etti. Şırnak’ta askerî karargâha girer girmez, “maaşlar” yazımın karşı duvardaki panoya raptiyelendiğini gördüm.

Ve o yazının ardından da askerlerin maaşlarının yayımlanmasından vazgeçildi.

Onuncu yılını idrak eden AKP Hükûmeti’nde de bu gelenek değişmedi... Hatta yargı mensuplarının maaşları da askerî maaşlar gibi sırta kadem bastı, kamu maaş listelerinden çıkarıldı.

28 Şubat öncesi ve sonrasında bir yandan şimdilerde Diyar-bakır’dan Mardin’e kazdıkça topraktan kemikleri fişkıran kayıpların öldürülmelerine hız verilmiş, diğer yandan general iken mi bankacı, bankacı iken mi general oldukları anlaşılmayan darbecilerin gözetiminde bankaların soyulmasına girişilmişti. Aradan on beş yıl geçti ama hâlâ bunların hesabı sorulmadı.

Geçenlerde, 28 Şubat ile ilgili olarak atılan çok yeni ve sınırlı bir adım ise YÖK’deki Çevik Bir’in gizli talimatlarını da içeren dosyaların incelemeye alınması oldu. Bu gelişmeyi okuyunca gülümsedim...

On beş yıl önceki post-modern darbenin “izlerini” aramaya başladığımız ilk durak olan YÖK de, otuz iki yıl önceki bir başka darbenin, 12 Mart 1980 darbesinin tüm üniversiteleri “kışlalaştıran” hamlesinin hâlâ sapasağlam duran kurumuydu. On beş yıl önceki darbe henüz yargılanmadığı gibi Anayasası ve altı yüz yasasıyla dimdik duran “12 Eylül Rejimi”ni de siyaset hâlâ ortadan kaldırmamıştı.

Biz çok genç bir toplumuz... Toplumun ortalama yaşı 28,5... Ayrıca en ağır travmaları bile 23 günde unutuyoruz...

Bu ortam ışığında bakıldığında bizim bugünkü genç nüfusun büyük çoğunluğu 28 Şubat döneminde 13 yaşındaydı, 1980 darbesinde ise doğmamıştı... O nedenle bazı şeyleri anımsatmakta yarar var...

Biz 28 Şubat’a, çok özgür yaşadığımız ve toplumsal tartışmaların bugünkünden çok daha ileri düzeyde olduğu Turgut Özal Dönemi’nden sonra geldik... Üstelik darbeler 28 Şubat’ta da son bulmadı... Ardından da 27 Nisan 2007 yılında, parlamentoyu feshederek erken seçime gidilmesine neden olan bir “e-muhtıra” yaşandı.

12 Eylülcülerin yargı önüne çıkacak olmasına, Balyoz, Ergenekon gibi çok olumlu gelişmelere, mevzuat değişmese de yaşanan daha sivil ve demokrat jestlere rağmen 28 Şubat gibi 27 Nisan’ın failleri de henüz yargı önüne çıkarılmadı.

Referandum sonrasında askerî bürokratların Çankaya'daki 29 Ekim Resepsiyonu'nu boykot etmelerini, 30 Ağustos öncesi genelkurmay ve kuvvet komutanlarının topluca istifalarını da anımsadığımızda, "asker" sorununun geri dönüşü olmayacak bir berraklıkta kurumsal olarak henüz çözümlenmediğini görüyoruz.

Acaba neden?

Bunun cevabını, 4 Ağustos 2001 tarihindeki "Türkiye'nin kronik sorunlarını, özgürlükleri evrensel standartlar ölçüsünde genişleterek çözmek yerine, bu sorunlardan kendilerine iktidar imkânları yaratmaya çalışarak ülkeyi kilitleyen politikacı tipi"nden söz ettiğim "Müslüman-Demokrat Parti ihtiyacı..." başlıklı yazıda şöyle aramıştım: "Ama Türkiye'de amaç 'gerçekler' peşinde koşmak değil, amaç 'kovboylar ile Kızılderililer' kavgasında taraf olmak. Askeriye ile cami cemaati üzerine siyaset yapıp onların türküsünü çalmak. Böyle olmasa Türkiye çağdaş demokrasi ilkelerinin yer aldığı 'Paris Şartı' etrafında toparlanıp ileriye bakar. Avrupa'nın duruşunu da kendi siyasal avantajına göre yorumlama ikelliğine düşmez. Kemalizm ile demokrasi ayrımını keskinleştirir. Baskıcı 'din devleti' ile özgürlükçü 'Müslüman-demokrat' kavramları arasındaki farkı netleştirir..."

Bir türlü normal mecrasına yerleşemeyen dinsel hassasiyeti kendine siyaset malzemesi yapan Necmettin Erbakan da Ankara tipi bir politikacı. 28 Şubat Kararları'nın altındaki imzalardan biri ona ait. Kokuşmuş rejimin keskin bir resmi olan Susurluk'a 'fasa fiso' diyen o. Türk halkının zenginlik ve özgürleşme taleplerini gerçekleştirecek proje üretmek yerine sadece 'başörtüsü' ya da 'Taksim'e cami' gibi dar kapsamlı siyasette ısrar ederek ufukumuzu daraltanlardan biri de o. Yeryüzü demokrasilerinin yerine Ortadoğu diktatörlüklerine el uzatarak işe başlayan da gene başkası değil...

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi de demokrasinin unsuru olacak bir anlayışın tanımlamasını yeniden yapıyor. Hem Müslüman hem demokrat olacak bir anlayışın gerekliliğini bir daha vurguluyor. Hem Müslüman hem demokrat olmanın pratik ifadesi de, 'ideolojisiz bir devletten' yana olmak...

'Müslüman-demokrat' olmanın en temel noktası 'ideolojisiz bir devletten' yana olduğunu açıkça ortaya koymaktır. Bu ancak bireysel özgürlüklerin genişlemesi, devletin herkese eşit mesafede hizmet vermesi ve hukukun etkinliğini gözetleyen bir odak olması ile mümkündür. Eğer birileri 'din devleti' peşinde koşarsa, başka birileri de 'askerî devlet' peşinde koşar."

28 Şubat'ın 15. yılında, "12 Eylül Rejimi'nden AB Standardında bir demokrasiye geçip geçmeyeceğimiz" hâlâ bir muammadır... Siyasetçiye, 12 Eylül rejimini berhava etmek yerine ele geçirmek daha cazip geliyor... Bu ise 28 Şubatların, 27 Nisanların yeniden yeniden yaşanmasına neden oluyor...

Tüm darbeleri yaşadım... Turgut Özal Dönemi'ndeki çok derin değişimlerin ardından 28 Şubat'ı ve 27 Nisan'ı da gördüm...

Elinizdeki "Cami Kışla Parantezinde Türkiye" kitabı, yaşanan tecrübeler ışığında bu açmazın geride bırakılması için atılan bir çığılığı bir kez daha atıyor... Umarım duyulur.

Mehmet Altan

Diktatörlük Geriliyor mu?

Günümüzün önde gelen siyaset bilimcilerinden biri olan, Westminster Üniversitesi profesörlerinden ve “Demokrasi Araştırma Merkezi” Başkanı John Keane, birkaç günlüğüne Türkiye’ye geldi.

“Demokrasi ve Sivil Toplum”, “Toplum Yaşamı ve Genç Kapitalizm”, “Medya ve Demokrasi” adlı kitapları “Ayrıntı Yayınevi” tarafından yayımlanan Keane, İstanbul’da bir toplantıya katıldı ve Neşe Düzel’in, konuğu oldu.

John Keane, Türkiye’de katıldığı bir toplantıdaki konuşmasında da Neşe Düzel ile yaptığı sohbette de “laiklik, demokrasi, sivil toplum ve kemalizm” hakkında üzerinde soğukkanlılıkla düşünülmesi gereken çok önemli tespitlerde bulunuyor.

Bizdeki gibi “resmî ideoloji propagandacılığının” bilim adamlığı olarak yutturulduğu diyarlarda, “özgür düşünce” hâlâ sahiplerinin başını belaya sokuyor. Ancak, düşünceler özgürleşmedikçe de Türkiye’nin sorunları azalmıyor, artıyor.

Profesör Keane’in görüşlerinin “demokrasi yerine ordu destekli tek parti diktatörlüğünün ideolojisi olan kemalizme” tapınan siyaset bilimcilerinden çok farklı olması da “tek sesliliğe” mahkûm edilmek istenen Türkiye için önemli.

John Keane, “demokratik devrimin sivil toplumlarda yayıldığını” belirttikten sonra, “sivil toplumu” şöyle tanımlıyor:

“Sivil toplum, iktidar paylaşımının olduğu bir toplumdur. Burada devletlerden, iktidarlardan, hükûmetlerden bağımsız birtakım kuruluşlar, dernekler, organizasyonlar vardır ki, bunlar ancak demokratik ortamlarda yeşerir. Sivil toplum örgütleri, çoğulcu toplumun oluşmasına ve toplum içinde farklılıkların tanınmasına katkıda bulunur.”

Keane, Türkiye’nin bir türlü “çoğulcu bir toplum” olamamasını ise “despotik laikleştirmeye” bağlıyor.

Türkiye’de her gün “resmî söylemin” tekrarlamaktan bıkmadığı “Laiklik demokrasinin ön şartıdır.” masalını tersine çeviriyor.

Laiklik demokrasiyi kapsamıyor. Örneğin Irak da “laik” ama ülkede demokrasinin esamesi okunmuyor. Hâlbuki gerçek demokrasiler zaten “laik” olmak zorunda.

Keane, bizim gibi ülkelerde “laiklik” adı altında “despotizm” yapıldığını ve “demokrasinin” katledildiğini şöyle belirtiyor:

“Kimileri laiklik olmadan demokrasi ve hoşgörü olamayacağını iddia ediyor. Benim çalışmalarım ise şu ana kadarki laikleştirmenin aslında despotizmi getirdiği yolunda.” İngiliz profesör, “despotik laikliğin”de “dinin rolünü azaltmak” yerine tam tersine “dinselleştirmeyi” hızlandırdığı görüşünde:

“Kemalizm gibi zorba laikleştirme, ters teperek yönelişi hızlandırıyor. Bütün dünyanın her yerinde laikleştirme yönünde çabalar, laikliğin karşıtı olan dinselleştirmeyi getiriyor. Laikliğin çıkmazı bu.”

“Kemalizmi ilk okduğumda şok oldum. Tepeden inme, güç kullanarak laikleştirme girişimine hayret ettim. Şu an, kemalizmin kamuoyu önünde sorgulanmasına da bu yüzden hiç şaşmıyorum.”

Keane “despotik laikleştirmenin”, sivil toplumlar için “İslam potansiyelinin” çöküşüne yol açtığını ve demokrasinin temel şartı olan “sivil toplumu” öldürerek topluma gerçek bir “demokratik laiklik” yerine “İslamlaştırma” getirdiğine işaret ediyor. Mısır’ı ve Cezayir’i buna örnek gösteriyor.

John Keane’a göre, “sosyal bir gelişim” sürecinden kopuk olarak ordu sopsasıyla toplumları “despotik laikliğe” zorlamak, sonunda amaca hizmet etmiyor.

Tam tersine “laiklik karşıtı” akımları körüklüyor...

O halde ne yapmalı?

Yapılması gereken şey, bizdeki “Kemalizm-şeriat” zıtlaşmasının yarattığı, hiçbir sonuç getirmeyen “kışla ve cami” ikilemini aşmak...

Demokrasiyi işleterek “Müslümanlığın” Türkiye’de çoğulculuğun bir unsuru olmasını sağlamak.

Demokrasi ile Müslümanlığın birlikteliğini savunmak.

John Keane, “demokrat Müslümanlık” için umutlu... Keane’nin tespitlerine göre, “Türkiye’nin de içinde bulunduğu bu bölgede hâlâ diktatörlük en yoğun haliyle sürüyor. Bunun sonucu olarak da bu bölgede sivil toplum özlemi son derece çeşitlilik gösteriyor”.

İngiliz bilim adamı, Düzel’in, “Türkiye’yi siz diktatörlük olarak mı tanımlıyorsunuz?” sorusuna da şöyle yanıt veriyor:

“Bunun üzerine bir yorum yapmak istemiyorum. Benim izlenimim şu ki, Türkiye uzun zamandan beri yaşadığı diktatörlüğün şimdi gerileme sürecini yaşıyor.”

Keane umutlu ama “diktatörlüğün gerileme sürecini” yaşadığımız için umutlu...

Çağdaş dünya “ulusların ötesine taşan bir bütünleşme” dönemine girerken, bizim yapabildiğimiz yalnızca “diktatörlüğün gerileme sürecini” yaşamak...

Tabii, “demokrasi” yerine “zorba laikliği” seçerseniz ve Müslümanlığı toplumun demokratik çoğulculuğunun bir parçası kılmak yerine, “din devleti” özleminin desteğı haline getirme “beceriksizliğini” inatla sürdürürseniz, “gerilemekte olan diktatörlüğün” yerini inanç tahakkümünün almayacağını kimse garanti edemez.

Türkiye’nin önündeki soru şu: “Despotik laikleşmenin” yarattığı “inanç tahakkümü” çukuruna düşmeden, “gerilemekte olan” diktatörlüğü sona erdirip aydınlığa çıkacak mıyız?

Ben çıkacağımıza inanıyorum.

Hâlâ ve inatla inanıyorum buna.

Demokrasi Olmayınca,Laiklik Yaşayabilir mi?

Şahin Alpay, “Laiklik ve Demokrasi” başlıklı yazısında, herkesin dikkatle okuması ve üstünde yeniden düşünmesi gereken doğrulara parmak basıyor:

“1923’te ‘Cumhuriyet’ ilan edilmesine rağmen, parlamenter demokratik düzene geçiş 1950’de oldu. Bugün tam bir cumhuriyet olmasına rağmen Türkiye’nin demokrasisi maalesef birçok bakımdan hâlâ kısıtlı.

Cumhuriyet ile demokrasi arasında doğrudan bir ilişki olmadığı gibi, cumhuriyet ile laiklik arasında da doğrudan bir ilişki yok.

Laiklik, din ile devlet işlerinin birbirinden ayrıldığı, yasaların din kurallarına dayanmadığı, din ve vicdan özgürlüğünün mevcut olduğu, devletin bütün inançlara eşit muamele yaptığı bir rejim.

Bir cumhuriyet (o da çeşitli ölçülerde) laik olabildiği gibi, olmayabiliyor da. Cezayir, Libya, Suriye ve Irak (az veya çok) laik cumhuriyetler, ama İran ve Sudan öyle değil.

İran ve Sudan birer cumhuriyet, ama ne laik ne de demokratik. Bu ülkelerde yasalar (tamamen olmasa da esas olarak) din kurallarına dayandığı gibi, din ve vicdan özgürlüğü yok.”

Şahin Alpay, “laiklik ile demokrasi” ilişkisini de yazısında şöyle inceliyor:

“Laiklik ile demokrasi arasında doğrudan olmasa da çok güçlü bir ilişki var. Din ve vicdan özgürlüğünün bulunmadığı, dolayısıyla laikliğin en önemli unsurunu içermeyen bir demokrasi (tanım gereği) olamaz. Pratikte de görülüyor.

Demokrasi laiklik ilişkisi bağlamında ilginç bir örnek, İsveç.

Hâlâ bir krallık olan İsveç’e ifade ve basın özgürlüğü 1776’da, çoğunluk yönetimi olarak demokrasi 1860’larda geldi.

Din ve vicdan özgürlüğünün (pratikte yine 1860’lardan itibaren tanınmasına rağmen) bir anayasa kuralı haline gelmesi ancak 1951’de oldu.

Eğer laikliği yalnızca din-devlet ayrılığı olarak tanımlayacak olursak, kimilerine göre İsveç, tam anlamıyla laik bir ülke değil. Çünkü halkın çoğunluğunun bağlı olduğu devlet kilisesine mensup din adamları hükümet tarafından atanıyor.

Görüldüğü gibi, İsveç’te demokrasi laiklikten önce geldiği gibi, İsveç bugün dar anlamıyla laik bir ülke sayılmaz.

Tarihimizden kaynaklanan nedenlerle dinin devletin denetiminde oluşu, Türkiye’nin de gerçek anlamda laik bir rejime sahip olmadığı görüşünün dayanağı değil mi?

Teoriye ve pratiğe bakarak şunları rahatlıkla söyleyebiliriz: Cumhuriyet, laiklik, demokrasi arasında öncelik ilişkisi yok.

Cumhuriyet ve laiklik, demokrasinin garantisi değil. Demokrasi, laikliğin özü olan, bütün inançlar için ve inanmayanlar için özgürlüğü içerir.

Dolayısıyla demokrasiyi savunmak, laikliği savunmak demektir.

Laikliği savunmak, demokrasiyi savunmak anlamına gelmez.”

Laikliği savunmak, demokrasiyi savunmak anlamına gelseydi, bugün Türkiye’de askerî söylem yükselmez, darbe sözcüğü zaten ağza alınmaz, demokrasinin özü olduğu için “laikliğe” de ordu değil, halk sahip çıkardı.

Ama ordu bizde sadece “laiklik” için uyarı yapar. Çünkü demokrasinin olduğu yerde, askerî darbelere de darbe anayasalarına da parlamentoya tavsiyelerde bulunan Millî Güvenlik Kuruluna da

yer yoktur.

Genelkurmay Başkanı da Millî Savunma Bakanlığının bir memuru sayılır.

O nedenle, Türkiye sadece “laiklikle” yetinir, onu da ordunun teminatına havale eder.

Ne var ki, demokrasinin olmadığı hiçbir yerde, halkın sahiplenmediği laiklik süngü ile korunamıyor.

Alın işte Cezayir’i...

Orada da bizdeki Kemalist tek parti rejiminin laiklik anlayışı neredeyse tıpatıp vardı. Ama demokrasi olmadığı için, halk buna sahip çıkmadı...

Demokrasi aynı zamanda “ekonomik özgürlüğü” de serbest girişimi de içerir. Demokrasilerde halk kendi refahını, rekabetin asıl olduğu piyasalarda çalışıp üreterek sağlar. Ekonominin patronu devlet değil halktır.

Girişim dinamizmi, halkın refahını, tüketim anlayışını ve yaşam biçimini değiştirir. Zenginliğin arttığı yerde de laikliğe halk sahip çıkar.

Ordu da savunma ile ilgilenir.

Biz hâlâ tarım ülkesiyiz. Dünya yoksullarının yüzde 8’ini barındırıyoruz. Çalışanların yarısı tarımda. Bir yaşına gelmeden ölen çocuklar sıralamasında başa güşüşyoruz.

Bu ekonomik tabloyu düzeltmeyince, laiklik halkın değil, ordunun malı haline geliyor.

Demokrasiye ise sahip çıkan olmuyor.

Türkiye’de zenginlik üretmeyen sosyoekonomik yapı irdelendikçe, bunu engelleyen ve hırsızlığı üreten devletçi ekonomik sistem değiştirilmedikçe, biz aynı yerde dönüp dururuz.

Ordu on yılda bir laikliği korumak bahanesiyle darbe yapar, ama temelde hiçbir sorun çözülmez.

Zenginlik artmadığı için de çaresiz kitleler bir sonraki seçime dini istismar edenlerin peşine daha kalabalık olarak takılır.

Demokrasiyi geliştirmeden, laikliği pekiştirmek mümkün gözüküyor.

Yaşam çilesi içindeki insanların, laiklik olmuş ya da olmamış umurunda değilse, laik düzeni kim koruyacak? Ordu darbeleri mi?

Türkiye’de “laikler” gerçekten laiklik istiyorlarsa önce demokrasiye sahip çıkmaları gerekir.

Çünkü ekonomik demokrasi ülkeyi zenginleştirecek tek yol. O yol olmayınca, laiklik de halkın malı olmuyor.

Demokrasi mi, Laiklik mi?

Doç. Dr. Füsün Üstel'in "farklılıkları ortadan kaldırmayı" hedefleyen "cumhuriyet" ile "farklılıkları hayata geçirmeyi" amaçlayan "demokrasinin" Türkiye'de birbiriyle "çatışır" hale geldiğini anlatan tespitlerine yeni örnekler eklemek mümkün.

Bu bağlamda Ortadoğu Teknik Üniversitesi Uluslararası ilişkiler Bölümü öğretim üyesi Doç. Dr. A. Nuri Yurdusev'in Türkiye'de "laiklik" ile "demokrasinin" birbirlerine "alternatif" hale getirildiğini anlatan bir yazısına değineceğiz.

Doç. Yurdusev "Demokrasi için laiklik gerekli midir?" başlıklı yazısında "laiklik" tanımını şöyle yapıyor:

"İster geniş anlamıyla isterse dar anlamıyla alınsın, her iki durumda da laiklik bir dindışılaştırmayı, dünyevileştirmeyi ve dinsel olanın reddini veya en azından, ondan uzaklaşmayı ihtiva etmektedir. Bu da laikliğin geçerli tanımıdır."

"Demokrasiyi" ise şöyle anlatıyor:

"Demokrasi belli bir görüş açısına, doğruların ve bu doğrulara inanan müminlerin varlığına dayanan bir rejim değildir.

Demokrasiler mutlak doğruların varlığına ve bu doğruların herkesçe kabulüne değil, insanların doğru olarak benimsediklerinin doğruluğunu öteki insanlara, onların temel yaşam haklarını ihlal etmeden ve zor kullanmadan, kabul ettirmelerine ve ikna etmelerine dayanır.

Demokraside, mutlak doğrular olmadığı gibi, sistemin belli bir doğruya veya doğru olarak kabul edilen sava göre biçimlenmesi de söz konusu olamaz.

Özellikle, yaşama ve yönetme hakkının herkesin kullanımına açık olması, bunun önünde engellerin bulunmamasıdır.

Daha doğrusu, herkesin her zaman özgürlüğe sahip olmasıdır. Dolayısıyla, demokratik bir toplum her şeyden önce çoğunlukçu bir toplum değil, çoğulcu bir toplumdur.

Demokrasiler belli bir ideolojiye dayanmaz, çünkü böylesi bir durum söz konusu ideolojiye mensup olmayanların dışlanmasına yol açar."

Ortadoğu Teknik Üniversitesi Öğretim Üyesi Doç. Nuri Yurdusev, bu tanımlardan sonra "Laiklik demokrasinin temel şartıdır." anlayışına bir başka açıdan yaklaşıyor:

"Bu durumda, demokrasi ve laikliğin birbirinin gerek şartı olmadığı, olmayacağı açıktır.

Çünkü laik bir toplum, laik prensipler çerçevesinde düzenlenmiş bir toplum olacaktır.

Böyle bir toplum, laik olmayan, özellikle dinsel prensiplere kapalı olacağından çoğulcu bir toplum olmayacaktır.

Laiklik, bir toplumun bir dini bakış açısına göre temellenmesine karşı çıkış demektir.

Peki, demokrasi bir toplumun belli bir dinin ilkelerine göre temellenmesini kabul edebilir mi?

Elbette ki hayır. O zaman, demokrasi laik olmak durumunda mıdır?

Yine hayır.

Çünkü demokrasi toplumun her türlü özel bakış açısına göre temellenmesine karşı çıkıştır. Bu nedenle, laiklik demokrasinin gerek şartı olamaz."

Doç. Yurdusev, tartışılması gereken görüşlerini şöyle sürdürüyor:

"Laik olmayan demokratik ülkeler olduğu gibi, tam laikliğin hüküm sürdüğü diktatörlükler de vardır. Baas yönetimi ve bazı eski komünist ülkeler en laik devletler olmuşlardır.

Sonuçlarsak laiklik, demokrasinin gerek şartı değildir, fakat demokrasi, diğer prensipler ve ideolojiler gibi, laikliğin de varlığına izin verir.

Şüphesiz, bazı dikta rejimleri laikliğe demokrasiden daha fazla geçerlilik sağlayabilir. Bazı dikta rejimleri de dine ve dinselliğe demokrasiden daha fazla yer verebilir.

Demokrasi her ikisine de yer verir. Demokrasi; ayniyetlerin birlik ve bütünselliğin artırılmasından ziyade, farklılıkların, çeşitlilik ve bireyselliğin kabulüne ve tanınmasına dayanır.

Demokraside laiklikle ilgili hassasiyetler yaratmanın makul ve geçerli bir nedeni olamaz.”

Seksen dokuz yıllık Cumhuriyet Dönemi’ni ”demokrasi” kavramını yok sayarak geçirincedir her şey birbirine karışıyor, toplumsal sorunlar da çözülemez hale geliyor...

Cumhuriyet, demokrasi, laiklik gibi kavramları bile yerli yerine oturtamamış bir toplum, sorunlarını nasıl çözebilirki zaten...

Bizim her şeyden önce kavramları açıklığa kavuşturmamız gerekiyor galiba.

Tankla Balans Ayarı Yapılabilir mi?

“28 Şubat sürecinde” yazdığımız, “Din devleti özlemi ve laik tanklar” yazısında şunları söylemişiz: “Devletin ideolojisi olmaması gerektiği görüşüne sahip çıkmak, demokratik bir devletin sınırlarını belirlemek, bireyin haklarını evrensel kriterlere göre saptamak aslında bugünkü tartışmaları büyük oranda ortadan kaldırır. Ama bunun için ‘fanatiklere’ göz kırpmaktan vazgeçmiş, Taksim’e ve Çankaya’ya cami gibi pratik hiçbir yararı olmayan, simgesel inatlaşmalardan kaçınan, gerçekten ‘demokrasi ile Müslümanlığı’ evlendirecek demokratik bir partiye gerek var. Anlaşıyor ki, Refah Partisinin mevcut yönetimi bu demokratik akılcılıktan yoksun.”

Sonra şöyle devam etmişiz: “Diğer yandan ‘demokratikleşme’ yerine ‘laiklik’ kavramına çok daha fazla vurgu yapan ve ülkeyi 1930’lardaki Türkiye şartlarında döndürmek isteyen bir kesim daha var. Onların da güvencesi ve simgesi, sıkışınca ortaya çıkan ‘laik tanklar’...”

“Şeriat mı, darbe mi?” tartışmaları aslında en çok “Susurluk Çetesi’ni” gözlerden ve yargıdan saklamaya yaradı. Bugün de hâlâ öyle... Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Dairesi eski Başkan Yardımcısı Hanefi Avcı, Susurluk Komisyonu’na verdiği ve başına binbir dert açan konuşmasında ne diyordu: “Çetenin siyasi kolu ve başında bulunan kişi Mehmet Açar, polis içindeki ayağı İbrahim Şahin’dir. MİT’teki bağlantısı Mehmet Eymür ve Duran Fırat olan çetede Korkut Eken de bu ekibin sivil ayağını oluşturur. Askerî kanat içindeki sorumlusu da Jandarma Tuğgeneral Veli Küçük’tür.” Ne var ki, “irtica”ya karşı çok duyarlı olan “laik tanklar” bu açıklamalara ve Susurluk Çetesi’ne aynı duyarlılığı göstermediler. Hatta Susurluk bağlantıları gündeme geldikçe “irtica” feryatları daha da arttı.

Askerî kanat bu kez, Refah Partisine kıyasla daha “yerleşik” konumdaki” siyasi elit”i de bunaltınca, Mesut Yılmaz patladı. Şimdi o da bu işlerin “bürokrasi içindeki iktidar oyunları” için bahane edildiğini söylemekle yetinmiyor, “laiklik için demokrasinin” feda edilmeyeceğini de ekliyor.

Türkiye’de “hukuk” olsa, zorla din devleti kurmak isteyenlerle birlikte kanunu çiğneyen herkesi de yargıladı. “Sincan’dan tank geçiren” de Amerikan gazetelerine “Hükûmete savaş açtık.” diye demeç vermekten çekinmeyen memur da, dönemin başbakanına alenen söven bürokrat da, Susurluk Çetesi içinde yer almakla suçlanan general de şimdi yargı önünde olurdu. Hukuk dün işlese, bugün Mesut Yılmaz da “irtica barometresini” yükseltmekle suçlanmaz, çıkış yapınca da “hezeyan” içinde olduğu yolundaki hakarete uğramazdı. Demokrasinin, yasaların herkese tavizsiz uygulanması demek olduğunu hep birlikte kabul etmiş olurduk.

28 Şubat’ta Türkiye, “demokrasi ve hukukun kurallarına” karşı “laik tanklardan” yana tavır aldı. “Din devleti” özleminin cezalandırıcısının “yargı” olduğunu unuttu. “Laik tankların” da ortalığa çıkmasının en az “din devleti” kadar “demokrasi suçu” olduğunu görmezden geldi. Şimdi “laik tanklar” o zamanki sessizliğin ölçüsüzlüğünü kullanmakta...

Temel ölçü “demokrasi”... “Cami” ya da “kışla” yanında tavır almak değil... Siz “hukuk devletinin” katlini “siyasal çıkar” için görmezden gelerseniz, o hukuksuzluk muhakkak sizin de başınıza bela olur.

Dün “laik tanklardan” yana tavır alanlar kendilerinin de “demokrat” olduğunu söylüyorlardı. Hâlbuki o zaman, “din devleti” özlemine karşı çıkıldığı kadar “laik tanklara” da karşı çıkılırdı, bugünlere gelmezdi. Neyse ki, bir yıl içinde laik tankların “demokrasi” olmadığı anlaşılmiş bulunuyor. Bunu bizzat Başbakan söylemekte... Tabii ki değil... Çünkü hiçbir gerçek domakrasiye “tankla” balans ayarı yapılamaz. Çünkü gerçek demokrasi onu yapmaya kalkana hesap sorar, Hanefi Avcı’nın iddialarını da berraklaştırır. Ama tabii bizdeki “demokrasi” filan değil.

Maaşlar ve 28 Şubat Anıları...

Genelkurmay 2. Başkanı İlker Başbuğ'un "subaylar çok yoksul" açıklamasını okuduğumda, bunun askerîyenin maliyeye gizli bir direktifi olarak algılanacağını ve kimsenin devlet memurlarının maaşları arasında bir kıyaslamaya gitmeyeceğini düşündüm. Yanılmışım..

Milliyet gazetesini elime aldığımda, "sadece asker değil, devletin tüm memurları büyük sıkıntı içinde" cümlesinin hemen altında koca harflerle sekiz sütuna yayılan "Ya diğerleri?" başlığını gördüm. Alttaki yazıları okudum:

"Asker ve polis düşük maaşlara isyanı, diğer memurları gündeme getirdi. Öğretmen, mühendis ve doktorlar açlık sınırında yaşıyor."

Gazete 'yeni başlayanlar' ın meslekî gruplara göre maaşlarını da ilk sayfadan duyurmuştu. Genç bir teğmen genç bir doktordan daha fazla maaş alıyordu.

Gazetenin ekonomi bölümündeki daha derinlemesine verilen rakamlar ve yapılan kıyaslar, genelde maaşların düşük olduğunu ama "silahlı bürokrasinin" maaşının diğerlerinden daha yüksek olduğunu gösteriyordu. Gazete maaş bordrolarını sıraladığı kutuya "5. kademedeki çavuş 983, asistan doktor 820 YTL maaş alıyor." başlığını uygun görmüştü. Memurların en yoksulu ise öğretmenlerdi...

Benzeri bir değerlendirmeyi, yıllar önce, 1997'de yapmıştım. "Silahsız memura zam var mı?" başlıklı yazıda, aşağı yukarı Milliyet'in haber yorumuna denk şeyler söylüyordum.

28 Şubat sürecinin yaşandığı günlerdi. Askerler yüzde 72 oranında zam almışlardı. Yazının özeti şu cümlede vurgulanıyordu: "Türkiye'de memur olmak gibi bir talihsizlik, silahsız memur olunca ikiye katlanıyor." Eğitimcilerle askerlerin maaşları arasındaki farkı da buna örnek göstermiştim.. Örneğin, bir orgeneral, kıdemli bir profesörün iki mislinden fazla maaş alıyordu. Türk devleti tercihini eğitimden yana değil, savunmadan yana kullanmaktaydı...

Dönemin Genelkurmay Genel Sekreteri'nin yazı ile ilgili olarak gazete yönetimini arayıp "beni süngü ucunda cephe cephe dolaştırmakla" tehdit ettiğini bir zaman sonra gazete yöneticilerinin ağzından öğrenecektim.. Doğrusu, dönemin şartlarını sabit sayan, gökte tutup yerde yiyen bir tuğgeneralin bu tuhaf konuşma biçimi hoşuma gitmedi. Ertesi yıl, asker ve sivil memur maaşları açıklandığında, "Yeni Memur Maaşları" başlığıyla hemen hemen aynı minvalde bir yazı daha yazdım.. Asker sivil demeden tüm memurların parasının az olduğunu, ancak bilgi çağına adım atılan bir dünyada, hükümetlerin savunmayı eğitime karşı çok daha fazla sakındığını anlatıyordum..

Bu kez, aynı general, patron katına telefon etti. Küçük bir gazete içi kriz yaşandı. Sonra da kamuda çalışan memur maaşlarının yayımlandığı listelerden askerlerinki çıkarıldı.

28 Şubat darbesi kökleştikten sonra, Genelkurmay, benim de aralarında bulunduğum bir grup gazeteciyi Güneydoğu'ya davet etti.. İl il gezerken, Şırnak'taki karargâha girer girmez gözümüze çarpan panoda eski maaşlarla ilgili yazımı görünce bayağı şaşırılmışım.. Türkiye'de maaş konusundaki bir tespitin, her konudan daha fazla hassasiyet yarattığını da bir kez daha anlamıştım. Tüm maaşların yükseltilmesine ve aradaki adaletsizliğin giderilmesine yönelik akılcı bir çağrı bile büyük tepki toplayabiliyordu.

Aradan yıllar geçti. Beni "süngü" ile tehdit eden general, yükselmeden emekli oldu.. Bir yana çekildi. Bir gece bir televizyon programında 28 Şubat'ın bir "post-modern" darbe olduğunu kabul ederek işledikleri "anayasal suçu" da itiraf etti..

Onun bir zamanlar yayımlanmasını engellemek istediği "silahsız memurun daha da mağdur olduğu

gerçeği” ise Şimdi maŐset oluyor... Ben ise yazmaya devam ediyorum...

Yarın 28 Şubat

Sülalesinin yargıya düşen mallarını güvence altına almak amacıyla mı yoksa Ankara’da tasarlandığı söylenen bir senaryodaki rolü gereği mi ya da bu yaşına rağmen siyasal iştahını hâlâ dindiremediği için mi bilemiyorum ama Süleyman Demirel’in 28 Şubat için “Kim demiş post-modern darbe” dediğini görünce birden o günlere gitti aklım.

İki kez darbeyle devrilmesine rağmen bunu sorun yapmadığı ve kendisini deviren generallerle bir zaman sonra kol kola girip açılışlara gidecek kadar siyasal hazmı geniş olduğu için onun bu konudaki sözlerini insanlar pek ciddiye almaz.

28 Şubat’ın “darbe” olup olmadığını aslında en iyi bilecek kişi de odur ama onun siyasal hesaplarının doğrularla kesişmesi pek kolay olmaz.

Ancak nedeni ne olursa olsun 28 Şubat’ı hep hatırlamakta yarar var. O dönemdeki darbeci cuntanın ortalarda dolaşmaya meraklı bir generali, bir canlı yayında 28 Şubat’ın “post-modern” darbe olduğunu söylemişti. Gerçek bir hukuk devleti olsaydık “anayasal bir suç” itiraf edenler çoktan yargının önüne çıkmış olurdu.

Hasan Cemal de “Kürtler” adlı kitabında, Çevik Bir’in o dönemin gazete patronlarına neler söylediğini anlatır... Hangi demokratik ülkede generallerin yazarlarla ilgili gazete yönetimlerine baskı yaptığı görüldü... O dönemde, şimdi hepsi hayatta olan kimlerin neler yaptığı hepimizin hafızasında... Belgeleri de ortada...

Ortada olmayan sadece hukuk. Darbecilerden korkup yazarlara çizerlere baskı yapmanın utancı nasıl taşınır, bunu ben hiç anlayamadım. Türkiye’de tüm darbeleri yaşadım. 1971’de evi basıp kitapları toplayan, ardından babama Selimiye’de ağır manevi işkence yapan dönemin Sıkıyönetim Komutanı Faik Türün yaşamının son otuz yılını canlı hayalet gibi yaşadı. Oğlu soyadını değiştirdi...

Darbecileri, iş birlikçileri, bitmeyen bir kinle sürüp giden yazar düşmanlığımı yakından izledim. Hepsinin gelişini ve gidişini gördüm. Hepsi de iktidarlarının hiç bitmeyeceğini sanırlardı. Ne oldu, geriye büyük bir utanç kaldı. Belki bunları bir gün daha uzun uzun anlatır, yazarız.

28 Şubat post-modern darbesi “laiklik” elden gidiyor diye yapıldı. Benim merak ettiğim şu: Atatürk devrimleri yerli yerine oturduysa “laiklik neden elden gitsin?” Yok, bu devrimler tehlikedeysen, neden hâlâ tehlikede olacak kadar sallantıda duruyor? Askerler, sürekli olarak laiklik ilkesinin tehlikede olduğunu söylüyorlar. Ama buna tüm toplumun sahip çıkmasını sağlayacak sosyoekonomik gelişmelere destek olmak yerine tanklardan medet umuyorlar. “Laiklik elden gidiyor.” kaygısı gerçek bir kaygı mı, yoksa iktidar savaşında kullanılan bir silah mı doğrusu pek ayırt edilemiyor.

Ben “din devletinde” de yaşamak istemiyorum, askerî rejim altında da...

Temel hak ve özgürlüklerin evrensel hukuk kurallarıyla güvence altına alındığı doğru dürüst bir ülkede yaşamak istiyorum. Bunun tek sağlıklı yolu Türkiye’nin ekonomik ve sosyal sorunlarının, çok daha büyük ölçüde zenginlik ve özgürlük üretecek hale gelmesi. AB süreci de bunu sağlayabilecek bir reçete...

28 Şubat Dönemi’nin en sıcak günlerinde de bizleri kendi darbeci mantıklarının propagandasına alet edemeyip andıçlayanların, yazarlara baskı yapmaya uğraşan darbecilerin silinip gideceklerini, bizlerin de yaptığımız işlere devam edeceğimizi biliyordum. Suçluları cezalandıran bir “hukuk” yoksa da... Onları kenara iten bir “hayat” var çünkü.

AKP'nin 28 Şubat'ı...

AKP'yi iktidara getiren en önemli özellik neydi? Onun, mevcut antidemokratik rejime muhalefeti. En büyük başarısı ne idi? AB sürecini hızlandırarak rejimi demokratikleştirme çabası. AKP, üç yıl boyunca inanılmaz devrimler gerçekleştirdi, büyük bir dönemecin dönülmesini sağladı.

Dünyalaşma yönündeki bu tavrı, kent desteğini, özellikle kentli kadınların desteğini artırdı. AKP iktidarı genel seçimlerle yerel seçimler arasında oyunu yükseltti. Ekonomik düzelmeye yanında siyasal özgürleşme hareketi de AKP'yi başarılı kıldı. Ta ki Şemdinli olayına kadar.

Erbakan Hükûmeti'nin, rejimin içyüzünü sergileyen Susurluk Olayı'nın üzerine evrensel hukuk ve çağdaş demokrasinin ilkelerini rehber alarak gitmek yerine, "faso fiso" diye değerlendirerek gücünü yitirmesini andırır bir süreç yaşıyoruz.

AKP bir U dönüşü yaptı. Önce "sonuna kadar gidileceği" söylendi, ardından sanıkların savcıya teslim olmadan önce iki gün kaybolmalarıyla tersine süreç başladı. Siyasal iktidarın başlangıçtaki umut verici hali de pörsüdü.

Demokratikleşmeyi hızlandırıp uygulamaları derinleştirmek ve AB sürecini taze tutmak yerine iki öge öne çıktı: Bunlardan biri yavaş yavaş hızlanmaya başlayan milliyetçi üslup, diğeri de sivilleşmek yerine askerîleşmeye yol vermek. Bu sadece içerde değil, dışarıda da yorumcuların dikkatini çekti. Newsweek, Türkiye'nin geriye doğru kaydığından hareket ederek, "Çirkin bir milliyetçi ruh hali Ankara'ya egemen oldu." diye yazdı.

Terörün göz göre göre kışkırtılmasına karşı en etkili reçete demokratikleşmeyi hızlandırmak iken, AKP iktidarı AB sürecinin getirdiği özgürlükleri silip süpürmeye aday bir "Terörle Mücadele Yasası" hazırladı. Türk ve Kürt şahinlerinin tuzağına düştü. Asker istedi diye Van savcısını meslekten men etmek, gene o kesimin talimatları doğrultusunda bir terör yasa tasarısı hazırlamak, terörü yok etmekten ziyade özgürlükleri ortadan kaldıracak gibi.

"Devlet adına kurşun atana" ceza getirmeyecek bir zihniyet ancak Kurtlar Vadisi'nde bir bölüm olabilir, hukuk devletinde asla söz konusu olamaz...

AKP iktidarı ne çift başlı yargıyla ne de Yüksek Askerî Şura gibi Hâkim ve Savcılar Yüksek Kurulunun kararlarının hukuksal denetime tabi olmasıyla ilgili.

Adalet Bakanı, Van savcısının meslekten men edildiği toplantıya katılmadığı gibi, bu kurulun gizli olan görüşmelerinin çarşaf çarşaf yayınlanmasını da sorun etmedi.

Kısacası dünün AKP'si bugün yok. Sanıyorum, yavaş yavaş yaklaşan genel seçimler ve onun öncesindeki cumhurbaşkanlığı seçimlerinde ikbal arayışı, AKP iktidarının gönüllü olarak yeni bir "28 Şubat" sürecinin alevini yakmasına neden oldu.

Şemdinli'nin sonuna kadar gitmek, suçluları ortaya çıkarmak, bunun peşine giden hukukçulara destek vermek, kışkırtılan teröre karşı özgürlükleri genişletmek gündemden düştü. Şimdi, AKP'nin siyasi ikbal amacıyla başlattığı süreç, Şemdinli olaylarının kapatılmasına ve AKP'nin tüm reformcu kimliğini eriten yeni bir sürecin başlamasına yol açacak. Kısa vadeli kurnazlıklar, çıkar hesapları, dik ve ilkeli durmanın yararsız olduğunu düşünmek, nabza göre şerbet vermek, ikbal arayışı içinde olanlara akıllıca gözükebilir. Ama bunun çare olmadığı çok çabuk anlaşılır.

Dişi sökülmüş, tavrı erimiş, dün statükoya alternatifken bugün siyasal ikbal için bunun tersini yapmış olanları hayat cezalandırır. Önce onu esir alıp uysallaştıranlar, vaat ettiklerini vermez. Ardından yığınlar desteğini çeker.

AKP değişimciliğini ankaya hesaplarına feda etmekte kararlıysa, doğal ömrünü de çok yakında tamamlayacağını bilmeli. Gönüllü bir 28 Şubat, AKP'ye umduğunu buldurmaz, onu Erbakan'a döndürür...

Yol henüz yakın. Öncelikle şu Şemdinli'nin üstüne gitmek ve terör yasa tasarısını yırtıp atmakla süreç tersine döndürülebilir. Bu yapılmazsa, bu sürecin önce demokrasiyi, sonra da AKP'yi yutacağını beraberce görürüz. Çünkü daha önce çok gördük...

Sivil Yargı Ne Zaman Susar, Ne Zaman Konuşur?

Türkiye'nin "hukuk" üretmediğini, yeryüzünün ürettiği "hukuku" da içselleştirmediğini biliyorum.. Siyasette güçlü olanın ya da pazusu kuvvetli olanın düdüğünün çalındığını da... Üstüne üstlük, çoğunluk bunu bir kural sanıyor.. Hukukun ne olup olmadığını anlatmak en zor işlerden biri.. Toplumun böyle bir hukuk kulağı yok..

Hukukla ilgili hiçbir birikimin olmadığı bir yerde sabah akşam "hukuk" deyip durmak Çin işkencesinden beter... Ne var ki, evrensel hukuk kuralları işlemeyince toplum da olmuyor, devlet de... Varmış gibi duruyor..

"İkiyüzlülüğün" ve "çifte standardın" en net örneklerinin buralarda yaşanan ispatlarından biri de hukukçuları "bomba patlatarak" eğittiğini açıklayan emekli general olayı olacak gibi..

Şemdinli iddianamesinde "askeriyeyi" eleştiren Van Savcısı'nı kınamak için yarışanlar, şimdi "bomba patlattığını" itiraf eden general karşısında gene yarışıyorlar ama bu kez "susmak" için.. Olaylara "hukuk" açısından değil de "asker-sivil" veya "güçlü-güçsüz" diye bakınca, işler vicdanı olan herkesin yüzünü kızartacak hale geliyor..

Van Savcısı için soruşturma başlatan Adalet Bakanlığı... Onu apar topar meslekten atan Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu... Yüksek yargı, baroların çoğunluğu.. Meclisin Şemdinli Araştırması'nı Meclis Genel Kuruluna indirmeyen iktidar partisi... "Bu bir sivil darbedir." diyen CHP Genel Başkanı Deniz Baykal... Şimdi hep birlikte susuyorlar..

Nasıl sustuklarını Radikal gazetesinde Adnan Keskin, "Yüksek yargı ve siyasiler meşgul çaldı, bombacı generali asker soruşturuyor." başlıklı haberinde muhteşem bir şekilde belgeliyordu: "Tokat'ın itiraflarına yargının zirvesini oluşturan Adalet Bakanlığı, HSYK ile Yargıtay Başkanlığından herhangi bir açıklama gelmedi. Siyasi partiler ise tam anlamıyla sessizliğe gömülmüş durumda.

...Yaptığı uzun konuşmalarla tanınan ve Ferhat Sarıkaya'ya en ciddi tepki gösterenlerden Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı Nuri Ok'tan 'hâkimin bomba ile terbiye edilip edilemeyeceği' sorusuna bu kez çok kısa bir yanıt geldi. Ok, 'Ben böyle bir şeye müdahil olmak istemiyorum.' dedi. Şemdinli iddianamesini hazırlayan Savcı Ferhat Sarıkaya'ya zaman geçirmeden sert tepki gösteren ve sonuçta görevden alan Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu (HSYK) da 'hiza bombaları' karşısında suskun kalan kurumların başında geliyor. Paşa'nın açıklamaları hakkında Adalet Bakanı Cemil Çiçek'ten ve Bakanlık adına da bir açıklama gelmedi. Radikal, Yargıtay Başkanı Osman Arslan'a not bırakıp görüşme istedi, Yargıtay Başkanı Arslan'dan görüş alınamadı."

"Siz hukukçusunuz, neden hukukun tarafını tutmuyorsunuz?" sorusunun burada, üstelik çoğunluk indinde geçerli olmadığını biliyorum.. Pazusu güçlü olandan yana tavır alarak hukukun ırzına geçenlerin sergilenmesinin kamuoyunda bir "hukuk ahlakı" yaratmayacağını da... Toplumsal ilke haline gelmiş gibi gözükken ikiyüzlülüğü, çifte standardı eleştirmenin de... Bombacı general, yasa dışı bomba atılabildiğini ispatladı ve herkes sustu.. Hâlbuki dün topluca böyle bir şey olmayacağını türküsünü çalmaktaydılar..

Ne olsun bekliyoruz ki? Nihayet, 28 Şubat'ta hukukçulara Genelkurmayda brifing verilmiş bir ülkenin insanlarıyız... "Hukuk, hukuk" demek çaresiz bir çaba..

Ancak, o çaba gösterilmedikçe, buralar daha da hızlı çürüyor.. Bu çürümeyi durduracak tek şey de hukuk. Hukukun bir gün ciddiye alınmasını ve bu çürümenin önlenmesi için, daha uzun bir süre

sesimizin bir boşlukta kaybolmasını göze alarak “hukuku” savunmak zorundayız...

Şikâyetçiyim

28 Şubat post-modern darbesine kadar Sabah gazetesinde haftada dört yazı yazıyordum. Korku rüzgârları etkisini gösterince bu sayı azaldı, sonra yeniden biraz arttı ama bir daha asla ilk baştaki noktaya gelmedi. Demek istediğim darbeciler emekli oldu ama benim hayatımda 28 Şubat'ın etkileri devam etti...

Bunları niçin anlatıyorum? Sabah okurluğumun Sabah yazarlığından, daha kesintisiz, daha istikrarlı sayılabileceğini söylemek için...

Kıbrıs'ta hem gazeteyi hem de kendi yazımı okumak için bir Sabah aldım..

“İrtica Çankaya'nın kod adı mı?” başlıklı yazımın ilk satırına göz atar atmaz keyfim kaçtı. Her defasında kaşına gözüne, virgülüne, noktasına azami özeni göstererek oluşturmaya çalıştığımız yazının bu sefer tanınmaz hale gelmiş olmasından korktum. Çünkü benim yazdığım “Türkiye'nin laik bir devlet olmasını kim ister?” satırı “kim” sorusu düşerek yayımlanmıştı... “Otuz beş bin köy”, “beş bin” olmuştu...

Birçok kelime yitip gitmiş ya da birbirinin içine girmişti. Örneğin “irtica eğilimi” diye yazmıştım, gazetede “irticağilimi” gibi bir halde buldum.. Genellikle gazetenin zamanla yarışan ikliminde kimi zafiyetler normal sayılır. Üstelik yazı işinde yıllarınız birikmişse, yazının bir gün özensiz bir şekilde yayımlanmış olmasını dünyanın en önemli sorunu olarak görmekte de ısrarlı olmazsınız...

Ama hatalar sıkça tekrarlanmaya başlayınca doğal bir rahatsızlık veriyor. Daha önce aynı sorunu sessizce çözmeye çalıştım ama başaramadığım anlaşılıyor...

KKTC'ye, “Kıbrıs Amme Memurları Sendikası” nın 31. Genel Kuruluna katılmak için geldim. Sekiz yılını başkan olmak üzere yaşamının on beş yılını bu sendikaya veren Ali Seylani'nin davetlisiyim. Başkanlığı bırakırken, ortak anılarla dolu o on beş yılı da yad etmek istemiş.. Doğrusu Akdeniz'e her vesileyle yakın olmak hoşuma gider.. Üstelik Ali Seylani sayesinde KKTC'nin on beş yılını da şöyle kuş bakışı yeniden bir gözden geçirme imkânı elde ettim.

Geceleyin adaya indiğimde ardı ardına dizilmiş arabaların yeşil ışığı beklediğini görünce, buraya ilk geldiğim yıllarda araba geçsin diye bekleyen trafik polisini anımsadım.

KKTC'de anlaşılan Annan Planı bir milat olacak.. Dış dünyayla ilişkiler daha hızlanmış, refah daha da artmış. Ancak otuz yıldır süren belirsizlik ve Annan ertesi beklenti çitasının yüksekliği, buradaki insanların “mutlu ve huzurlu” olmasına engel gibi... Daha doğrusu mutlu ve huzurlu olmayı unutmuşlar gibi...

Hâlbuki günlük siyasal dedikoduları bir yana koyunca, KKTC'nin arzuladığı noktaya hiçbir zaman bu kadar yakın olmadığını hissediyorsunuz.

Ancak makro ölçülerdeki gelişmeler günlük hayata derhal yansımıyor... Burada yaşayan insanların “ufak” görünse de cansıkıcı birçok sorunu var.. Örneğin Türkiye'den KKTC'ye “özel kurye” ile her şeyi gönderebiliyormuşsunuz ama KKTC'den Türkiye'ye bir şey gönderme imkânı asla ve kat'a mümkün değilmiş... Çünkü yasakmış.

Halk Ekmek ve 28 Şubat

27 Mayıs 1960... 12 Mart 1971... 12 Eylül 1980 ve 28 Şubat 1997 post-modern darbesi. Son darbe girişimi miydi? Ne gezer... Ardından bir de 27 Nisan Muhtırası yaşadık. Güneydoğu'da akan kan... İçeride türban rezaleti...

İç bunaltan bir gündem. Gelişmelerden bir tanesi, bu iç bunaltan gündemin önüne geçti. 'Halk Ekmek' önünde kuyruk bekleyenleri sarmalamaya yönelik bir gelişmeydi takıldığım. Ne mi? Buğday borsasındaki tsunami...

Ne oluyor? Avrupa, Kanada ve Avustralya'da yaşanan kötü hava koşulları nedeniyle fiyatlar geçen yıla göre ikiye katlandı. Neden? Onlar dünyanın en büyük buğday üreticileri de ondan. Yetmedi... Buğday stokları da 30 yılın en düşük seviyesine indi. Buğday Şikago borsasında tavan yaptı.

Rusya ve Arjantin buğday ihracatını kısıtlayıcı önlemleri evvelden almıştı. Kazakistan da bu gruba katıldı. Kazakistan'ın da buğdaya ihraç yasağı koyması bu gelişmelere tuz biber ekti. En kaliteli buğday türlerinden biri olarak bilinen ve ekmek yapımında kullanılan Amerikan Bahar Buğdayı'nın fiyatı yüzde 22 arttı. Bu, bugüne kadar buğday fiyatlarında bir günde rastlanan en büyük artışı.

Kötü hava şartları... Bazı çiftçilerin biyoyakıt ürünü olarak buğdayı kullanması... Sonucunda büyük üretici ülkelerin ihraç kısıtlaması... Türkiye'ye değil ama dünyaya alarm çığlıkları attırıyor.

Birleşmiş Milletlere bağlı Dünya Gıda Programı'nın yöneticileri, artan gıda fiyatları yüzünden dünyanın açlık tehlikesiyle karşı karşıya kalabileceği uyarısını yapıp duruyor.

Amerikan Bahar Buğdayı'nın fiyatının ocak ayından beri ikiye katlandığına ve ABD buğday stoklarının da 30 yılın en düşük seviyesine gerilediğine bakılırsa, bu çığlıklar duyulmayacak gibi değil...

Türkiye'ye gelince... Türkiye'de 2007 yılında 50 bin hektarlık bir daralma söz konusu... Kestirmeden söylersek buğday rekoltesi 2 milyon ton kadar gerileyecek. Türkiye, iklim koşullarının uygun olduğu yıllarda 20, kötü hava koşullarındaysa 17 milyon ton buğday ürettiğini iddia etmekte. İddia etmekte diyorum çünkü geçen yıl Türkiye 17 milyon ton buğday ürettiğini söylerken, tüm dünyayı uydularla gözetleyen ABD Tarım Bakanlığı bu miktarın 15,5 milyon ton olduğunda ısrar etmişti.

Türkiye sıkıntıya düşmemek için 18-19 milyon ton üretim yapmak mecburiyetinde. Ama ne var ki... Muhtemelen buğday arzı bu sene tüketim ihtiyacımızı karşılayamayacak bir düzeyde şekillenecek. Bu, yoksulun temel gıdası olan ekmek fiyatlarının da takla atması demek.

Türkiye'de 12 milyon kişinin günde 1 dolarla geçindiği, 600 bin kişinin de aç yattığı bir kez daha hatırlanırsa, sanırım ne demek istediğim daha iyi anlaşılır. Üstelik bir de kocaman bir işsizler ordumuz var. Resmî rakamlar aktif nüfusun yüzde 10'unun işsiz olduğunu göstermekte.

Tabii, bu kategorilerin dışında olup da ekmeği en önemli gıdası yapanları bir yana koyuyorum. Elimde resmî bir veri yok ama herhalde biz de ekmek tüketen ülkeler sıralamasında başlara güreşiriz. Temel gıda maddelerinin liderliğini yapmakta olan ekmeğin fiyatları, tahminimizden öte bir sıçramanın ciddi adayı şimdi.

Türkiye'deki siyaset kurumu 12 Eylül rejiminin ürünüdür. Bugüne kadar hiçbir siyasi parti ve siyasetçi, 12 Eylül Rejimi ile topyekün demokratik bir hesaplaşmaya girmedi. Bu, bir "hukuk meydan muharebesi"ni kimsenin göze alamadığının ya da önemsemediğinin bir ispatı.

Rejimi zenginlik ve özgürlük üretecek bir cevvaliyete kavuşturmak yerine faşizmin kurumlarını ele geçirmenin demokratikleşme açısından bir kıymeti harbiyesi yok. Evrensel bir demokrasiye

kavuşamadığımız gibi buğday fiyatlarındaki geometrik zıplama da halk ekme önündeki kuyukları tehdit eder halde.

Darbelerin ve savaşların insanları doyurmaya yetmediğini de öğreneceğimiz günler gelecek herhalde.

Sınıf Savaşı Devam Ediyor

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı tatsız bir sürpriz yaptı. AK Parti için kapatma davası açtı, Hayırdır... Ne oluyor?

Aklıma çok öncelerden yaptığım tespit geldi. Nedir? Sınıf savaşı devam ediyor...

Şöyle diyordum:

– Halka gidip soruyorlar:

– En büyük derdin ne?

Cevap veriyor:

– İşsizim..

Cevap veriyor:

– Yoksulum..

Ankara'nın egemenleri bunu duymak yerine kendi eski ezberlerini tekrarlıyor:

– İrtica geliyor...

İktidar kavgalarında, İttihat ve Terakki'nin bulduğu eski bir silah olan irticayı kullanmak yerine halka kulak verseler, en büyük tehlikenin işsizlik olduğunu görecekler.

Araştırmalara göre, Türkiye'nin din kurallarına göre yönetilmesini isteyenlerin oranı yüzde 9'du... En büyük sorunu işsizlik ve hayat pahalılığı olarak görenlerin oranı ise yüzde 50,4.

Ülkenin ekonomik kalkınması hızlansın, çaresiz yığınlar beceri kazansın, o yüzde 9 da kalmaz... Çünkü burada amaç din devleti mi yoksa kaybedecek hiçbir şeyi olmayan insanların sığınacakları bir yer arayışı mı belli değil.

İnsanlara umut vermezseniz ne yapacaklar, kime sığınacaklar?

Din, Türkiye'de kültürümüzün çok önemli parçası olmaktan çıkıp çaresizliğin sığınağı olmuş gibi gözüküyor.

Bir tarafta kendini solda gören, gelir seviyesi ortanın üzerinde, iyi eğitim almış, kendini laik diye tanımlayan bir grup var. Öte tarafta ise gelir seviyesi daha düşük, kırsal kökenli, kendini İslamcı veya sağcı olarak tanımlayan bir grup var. Bu iki grup anlaşmazlık yaşıyor.

Bu nedir?

Düpedüz bir sınıf çatışması.

Silahlar da laiklik ve şeriat.

Ne var ki çatışmanın tarafları kendini yanlış tanımlıyor. Bizde burjuvazinin yerini tutmaya çalışanlar kendilerini garip bir şekilde "solcu" diye tanımlarken, emeğiyle yarım yamalak geçinmeye savaştan ve emekten yana olması gerekenler de İslamcı ya da muhafazakâr.

Aslına bakarsanız yoksullar ile tuzu kurular karşı karşıya.

Tuzu kurular ve onların müttefiki olan Ankara'nın egemenleri, AK Parti vasıtasıyla merkeze taşınan yoksulları gördükçe feryat ediyorlar:

– İrtica geliyor.

Aslında irtica gelmiyor, egemenlik gidiyor galiba. Dön baba dönelim.. Gene başladığımız noktaya döndük. İşsizliği ve yoksulluğu aştıkça, iktidar kavgaları da hem yumuşayacak, hem de eski silahlarını kullanmaktan vazgeçecek. Gerçek sorunlarımızı, gerçek kavramlarla konuşacağız. Bu sahtelikten kurtulacağız. Ama gereksiz ve ağır faturalar ödüyoruz. Türkiye bu noktalarda olmamalıydı.

Yazık...

Hani 28 Şubat Bitmişti?

Danıştay “28 Şubat” sürecinin bitmediğini fiilen ispatlayıverdi... Danıştay 8. Dairesinin, İstanbul Barosunun yaptığı gizli başvuru üzerine, üniversiteye girişteki 10 puanlık katsayı farkının yürütmesini oybirliğiyle durdurması ne demek?

İmam Hatip mezunu çocuklar üniversiteye girmesin demek... Parmak kadar iken aile yönlendirmesiyle gittiği bir lisenin damgasını ömür boyu mecburi bir istikamet olarak yaşasın demek... İmam Hatip Lisesine gönderildiği için doktor, mühendis, mimar olamayacağına dair önünün ebediyen kesilmesi demek...

Aslında bu kararı Danıştay alıyor ama zihniyet de facto 28 Şubat askerî darbesinin...

Neden mi? Çünkü 28 Şubat post modern darbesine kadar böyle bir uygulama yok...

Ne zaman ortaya çıkıyor?1998’de...

Danıştay ısrarı Anayasal ve yasal değil, 28 Şubat’sal...YÖK, kaynağını Anayasa’dan alan bir kurum, Anayasal bir kuruluş... Demek ki kaynağını kendi kuruluş yasasından alan bir yetkiyi rahatlıkla kullanabilir...

Nitekim1999’da Danıştayın sabit kalması için direndiği kararı da YÖK almıştı. Danıştay şimdi o kararı alan YÖK’ün yeni bir karar alamayacağı kanaatinde... Demek mesele Anayasal değil...

Üstelik bu kararlar cami ile kışla kavgasında “askerin Kemalizm anlayışının” damgasını taşıyor ama “çağdaş dünya anlayışının” çok çok uzağında...

Neden?

Laik, Batılı, modern, Atatürkçü zevat Anadolu’nun yoksul çocuklarının çaresizlikten İmam Hatipe gidenlerini üniversiteye sokmak istemiyor... Hâlbuki başta ABD, üniversiteye girmek için “lise” şartı aramaktan vazgeçme eğiliminde...

Bizim Kemalistlerin “batılı, laik, modern, çağdaş” anlayışları garnizonların “rap rap” yürüyüşleriyle irtibatlı... Ufuk çizgisi orada bitiyor.

Bir başka konu da... Ne askere ne de hukukçuya bizde “sosyoloji” ya da toplumsal değişim öğretilmez...

Din devletinden mi korkuyoruz, bunun panzehiri yığınların sisteme dâhil edilmesi, başörtülü kızlarımızın, İmam Hatipli çocuklarımızın çok değişik yaşamların anahtarını açacak farklı üniversitelere girmesini olanaklı kılmak değil mi?

Toplumun değişim istikametlerini izlemeden ve irdelemeden bir askerlik anlayışı ya da bir hukuksal yaklaşım ne kadar sağlıklı olabilir?

Tabii bunları halkı mutlak düşman görerek 1930’lar Tür-kiye’inde demir atmak için yanan tutuşan fanatiklerin dışındaki iyi niyetli insanlara soruyorum...

Danıştay kararı 28 Şubat’ın bitmediğini gösterdiğine göre, “siyasal iktidarın” da 28 Şubat’ın neden hâlâ bitmediğini sorması gerekmez mi?

TBMM çoğunluğu... Tek başına iktidar... Çankaya...

Tüm bunlara rağmen meslek okullarıyla ilgili bir katsayı sorunu bile neden acaba çözülüyor?

Çünkü siyasal iktidar gelişmelere “sistemsal bir bütünlük” içinde bakmıyor... Doğası gereği çok pratik ve pragmatist çareler üretiyor ama “ilkesel bir tutarlılık içinde tablonun tümüne” bakmadığı için rejimi AB standartlarında topyekûn bir değişime tabii tutamıyor...

Örneğin bu ülkede “Anayasal suç” işleyen biri neden yargılanmaz? Yargılanmaz ise 28 Şubat biter

mi?

Bunu da sormak gerek...

Abdullah Gül Cumhurbaşkanı... Abdullah Gül'ün seçimini fiilen engelleyen e-muhtırayı yazan ve bunu canlı yayında ikrar eden kişi ise emekli...

Burada Anayasa, hukuk, yasalar var mı, yok mu?

Var ise "muhtıra" vererek halk iradesine silah çekenler neden yargılanmaz?

Üstelik seçimini engellediği siyasetçi devlet başkanlığı koltuğunda oturuyor ise...

28 Şubat zor şartlar altındaki halk çocuklarını mağdur etmeye devam ediyor...

Bu zulmü tümenden yok etmek istiyorsanız, "hukukun arkasından" dolaşmayın, doğrudan açıkça AB standardında bir demokrasi için "tek parti rejimini" olduğu gibi kulağından tutun atın...

Çevik Bir Pinochet'nin Akrabası mı?

27 Şubat 2010. Auguste Pinochet'nin ülkesi Şili güne büyük bir felaketle başlıyor... 8.8 şiddetindeki deprem Şili'yi perişan etti. Binlerce can alırken, taş üstünde taş bırakmadığı anlaşılmakta...

“Balyoz Darbe Planı” sanığı 1. Ordu Komutanı Emekli Orgeneral Çetin Doğan, 28 Şubat'a Metris Cezaevine giriyor... “28 Şubat'ta Çetin Doğan Metris Cezaevinde” cümlesi, Çevik Bir'i anımsatıyor... Acaba hepimizle teker teker uğraşan o darbeci general nerede?

Darbelerle depremler arasında nasıl bir ilişki var? İçinde darbecilik barındıran ülkeler, depremin en büyük mağduru olmuyor mu acaba?

Çünkü artık deprem öldürmüyor, ülkenin siyasal ve sosyal sistemi öldürüyor.

Darbecilik türü bünyesinde kir, pas, virüs ya da mikrop bulunan sistem “al gülüm, ver gülüm” anlayışının ağır mağduru oluyor...

Marmara depremini anımsayın... Japonya'da olsa kimsenin burnunun kanamayacağı bir deprem, binlerce insanı alıp götürdü, Körfez'i yerle bir etti ve soygunun faili ortaya çıkmadı.

İstanbul'da deprem endişesi karanlık bir veba gibi ortalıkta dolaşüyor...

Bir İngiliz gazetesi, bu muhtemel depremin yaratacağı hasarın altından kalkamayacağımız bir bilançodan söz ediyordu...

Darbecisi bu kadar bol olan bir ülkenin, Japonya'nın burnunu kanatmayacak bir sarsıntıda un ufak olma riski normaldir...

Rejim çürümesi kendini en çok doğal afette hissettirmiyor mu?

Japonya diyorum... Çünkü... Şili'deki depremden az önce... Japonya'nın güneyindeki Okinava Adası açıklarında 7,0 büyüklüğünde bir deprem meydana geldi ama sarsıntıda ne can kaybı oldu, ne de önemli bir maddi zarar...

Şili'deki aşırı şiddetli deprem de muhtemelen fazla bir şey yapamayacaktı...

Ama şimdi Şili tarumar...

28 Şubat... İnsanları işinden attırmak için uğraşan Çevik Bir... İlkokulları sekiz yıla çıkartmaya yönelik tartışmalar sırasında, “Eğer eğitime meraklıysanız öğretmenlerin de paralarını artırın.” dediğim için, “silahlı bürokrasi ile silahsız bürokrasi” maaşlarını kıyasladığım için, gazete yönetimini arayan ve gıyabımda tehditler savuran yamağı...

1971 yılında babama Selimiye Kışlası'nda manevi işkence yapan ve yaşamının son otuz yılını gölge gibi yaşayarak geçiren, dönemin Birinci Ordu Komutanı Faik Türün'den gelen sarsılmaz tecrübelimle, onların da tarihin defterinde toz bulutu gibi dağılacaklarını biliyordum... Nitekim öyle oldu.

Kanlı bir katil damgasıyla damgalanan Şilili darbeci Augusto Pinochet...

Pinochet gibilerin ülkesi olduğu için depremin kan ve gözyaşı içinde bıraktığı Şili...

Faik Türün'ün koltuğunda Balyoz Darbe Planları yapan Çetin Doğan...

Ve bugün tüm 28 Şubat mağdurlarının anımsadığı Çevik Bir...

Başarısız darbenin faili olduğu söylenen Çetin Doğan Metris'te... 12 Eylül'ün, 28 Şubat'ın, 27 Nisan'ın faileri nerede?

Tüm dünya, şimdi depremin boş yere mağduru olan Şili'nin darbeci generali Pinochet'yi kanlı bir katil olarak damgaladı. Ülkede yargılanması ise büyük bir kavga konusu oldu.

28 Şubat'ta, Şili depremi nedeniyle Pinochet akla geliyor... Ya Pinochet'nin manevi soyağacının parçası olan ve darbe karşıtlarının işten atılmasını “ordu rahatsız” diyerek sağlamaya çalışan

Türkiye'deki Çevik Bir?

Şimdi toplum darbecilerden çok rahatsız ve Çevik Bir ortalarında yok...

Sadece Savcı Aranıyor

Hukukçular... Orgeneral İsmail Hakkı Karadayı'ya ait olduğu iddia edilen konuşmaların müebbetlik suç içerdiğini söylüyorlarmış... Bizim arkadaşlar habere "Cesur bir savcı aranıyor" başlığını atmışlar...

Neden cesur? Sadece ve sadece 'savcı' olması yetmez mi?

Bence "sadece" savcı aranıyor. Cesur değil "gerçek" bir savcı.

Sadece Karadayı için mi?

Taraf gazetesinin 28 Şubat darbesini belgeleyen yayını gerçek bir demokraside iktidarı, muhalefeti, parlamentoyu, sivil toplumu, basını ve kamuoyunu bir daha oturtmamak üzere ayağa kaldırırdı.

Baktım bizde pek ses yok. Aslında "anayasal suç" işleyen Çevik Bir için de "gerçek bir savcıya" ihtiyaç var. Türkiye Cumhuriyeti'nde eğer darbe yapmak suç ise bunun belgesi ortada. Belge, tüm Türkiye'nin ayağa kalkmasını, savcılarının da harekete geçmesini bekliyor.

Okudunuz değil mi?

Çevik Bir'in el yazısıyla yazdığı notlarda "28 Şubat post-modern darbe emirleri"nin çok gizli tutulması, asla çoğaltılmaması, okunduktan sonra derhal imha edilmesi ve imha edildiğinin bildirilmesi isteniyor.

Darbenin suç kanıtı sadece bu değil... Belgeler, "Laiklik elden gidiyor." vodvilinin tüm senaryosunu gözler önüne seriyor.

Aczimendiler filan da var... Adeta darbe panayırı.

28 Şubat'ı yapan... Cuntacıların... Darbecilerin maskeleri tamamıyla düşüyor.

Şimdi bir savcı bulunursa anayasal suç işlemekten yargılanacak bir darbeci.

Aslında bu bir yazıdan ziyade, savcılığa yazılmış bir şikâyet dilekçesi, bir suç duyurusu.

Darbe suçunun belgelerini gördünüz... Cuntacıların... Darbecilerin neler yaptığına tanık oldunuz. Yaptıkları anayasal bir suç değil mi?

O halde... Neredesiniz? Ülkede darbe yapmak suç olduğuna göre ne zaman harekete geçeceksiniz? Geçmek için ihbar, şikâyet veya suç duyurusu bekliyorsanız alın size belge... Alın size şikâyet... Alın size suç duyurusu.

Demokrat yazarları patronlara şikâyet eden darbecilerden... Postallarını müzelere koyduran darbecilerden artık bizi kurtarın. Bunun için "cesur" olmaya gerek yok.

Sadece ve sadece savcı olmak yeter...

Çağdaşlık...

Avrupa Birliği üyesi ülkelerin “Hıristiyan Demokrat” parti liderlerinin Türkiye ile ilgili açıklamalarını okurken, Filiz Çiçek Bil’in “tüketici gözüyle” köşesindeki; “Temizlik kâğıdı kullanmayı sevmiyoruz.” başlıklı haberini hatırladım. “Avrupa Halk Partisi” adı altında gruplaşan Hıristiyan Demokratlar’ın Brüksel’deki toplantısına Belçika, Almanya, İtalya, İspanya, Lüksemburg, İrlanda başbakanları da katılmış... Avrupa Birliği, “başkanı” Jacques Santer, Avrupa Parlamentosu da “başkanı” Jose Maria Gil Robes tarafından temsil edilmiş. Hepsi de “Türkiye’nin AB üyeliğinin imkânsız olduğu” konusunda hemfikirmiş... Açıklamayı, aynı zamanda Hıristiyan Demokrat Partiler Grubu’nun başkanı olan Belçika’nın eski başbakanı Wilfried Martens yapmış: “Bize göre Türkiye, AB’ye tam üye olacak bir aday değildir. Türkiye ile çok yoğun bir iş birliğinden yanayız, ama Avrupa projesi bir medeniyet projesidir.”

“Çağdaş muasır medeniyet seviyesi” hedefi bir kez daha ağır bir tokat yiyor. Türkiye’nin bugünkü haliyle bir “medeniyet projesi” olan Avrupa Birliği’nde “yeri olmadığı”, Avrupa’nın bütün etkili liderleri tarafından kabulleniliyor...

Hızlı Türkçülerle hızlı İslamcılar, Batı’dan gelen aşağılanmayı, muhatapların “Türk ve Müslüman” olmamasına bağlayarak rahatlayabilirler... Ne var ki, Filiz Çiçek Bil’de, İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi tarafından yayımlanan bir araştırmasında, bizim gerçekten de “medeniyet projesine” girebilecek kadar “temiz” olmadığımızı vurguluyor. Batılılara karşı en popüler silahımız olan, “temizlik imandan gelir” inanışımız da sönüyor galiba. Baksanıza “ülkemizde kişi başına toplam temizlik kâğıdı tüketimi yılda 590 gram civarında” imiş... Batı Avrupa ülkelerinin ortalaması ise bunun tam 17 katıymış.

Hele “tuvalet kâğıdı” kullanımı gündeme gelince, fark hezimete dönüşüyor... Batı’nın “tuvalet kâğıdı kullanımı” bizden ortalama 26 kat daha fazla... Hıristiyan Demokrat başbakanlarca yönetilen ülkelerle, “muasır medeniyet seviyesine” bir türlü yaramayan tıknefes ülkemizi kıyaslayınca, “taharetlenme” açısından ortaya çıkan durum şöyle: Almanya’da kişi başına düşen “temizlik kâğıdı” tüketimi, Türkiye’nin 28 katı... İtalya, İspanya, Yunanistan da buna yakın.

Daha da vahimi var. Temizlik araştırması “elle taharet-lenme”de ısrar eden deneklerin yüzde 75’inde “tifo, paratifo, hepatit” gibi hastalıklarla, bağırsak enfeksiyonuna yol açan “bakterilere” rastlandığını açıklıyor... Tuvalet kâğıdı kullananların sadece yüzde 3’ünde bakteri görülüyormuş...

İstanbul Tıp Fakültesinin araştırması da Hıristiyan Demokrat Partiler Topluluğu’nun açıklaması gibi... Sonuçlar, bizim “temizlik” açısından da “medeniyet projesinde” figüran olarak bile rol alamayacağımızı gösteriyor. Çağdaş taharetlenmede yaya kalmamızı, zengin olmamamıza bağlayanlar çıkacaktır... “Bayat ekmek” kuyruklarının bile kesilmek bilmediği bir ülkede “temizlik kâğıtlarına” ayrılacak para olmadığını hatırlatanlar olacaktır... Temizliği “din” ile değil, “zenginlik” ile irtibatlandırırsanız, bu açıdan da falsolu goller yiyebiliriz.

Bill Gates, bizim arkadaşlara şöyle diyor: “... Bugün ne kadar iyi eğitilmiş olursanız olun, bulunduğunuz ülkeye göre çok farklı gelir seviyelerinde olabilirsiniz. Artık İnternet sayesinde dünyanın neresinde olursanız olun, iyi eğitilmiş kişilerin hemen hemen aynı gelir seviyelerinde olacağını düşünüyorum. Bir kişinin gelir seviyesini öğrenmek için, ‘dünyanın neresinde yaşadığını’ değil, ‘eğitim seviyesinin ne olduğu’ sorusunu sormanız gerekecek.” Zenginlik “eğitim” ile neredeyse özdeşleşiyor. Türkiye’de ise ortalama okula gitme süresi üç yıl. Süleyman Demirel’in değişiyile,

“Endonezya ve Malezya”dan geri... Üç yıl eğitim ile ne kadar zenginlik sağlanabilir ki? Bill Gates, “nerede” yaşadığın değil “ne eğitim” gördüğün önemli olacak diyor ama zaten Türkiye deyince, dünya, “üç yıl ortalama eğitimi” hatırlayacak.

Bu ülkenin kaderine hakim olmuş insanlar, hepimizin yüzünü kızartacak bu tür gerçekler karşısında acaba utanırlar mı? Örneğin, “Sizin burada işiniz yok, çünkü bu bir medeniyet projesidir.” lafını duyunca, yüzleri kızarır mı? Birinci Cumhuriyet, cami ile kışla arasındaki kadim savaşın tekrarını yaşıyor. Ankara’nın, zaman içinde biriken kirlerini, ne “çağdaş temizlemeye” tutmaya niyeti var, ne de utanmaya yüzü...

Esir Çocuklar Cehennemi

“Camiciler” ile “kışlacılar” şimdi de “eğitim” nahiyesinde çekişmektedirler... Amaç, “bilgi çağına” uyumlu, sorgulayan, düşünen, dünya piyasalarında rekabet ederek kendi ekmeğini taştan çıkaran, beyinselliği Türkiye’deki “tek parti” tabularıyla kireçlenmemiş, dünyaya açık, yaratıcı ve üretken “insan tipini” yetiştirmek değil...

Tartışmanın özü, “robot” olarak görülen çocukları kimin “esir” alacağı? Çocuklarımız “camiye” mi esir düşecek, yoksa “kışlaya” mı? “Sekiz yıl mı olsun, dört yıl mı?” atışmalarının kökeninde bu çekişme var...

Tartışanlar çocukların çağdaş bir “demokratik eğitimden” geçirilmesini hedefleselerdi, önce “Millî Eğitim Temel Kanunu”nun “genel amaçlar” başlıklı ilk maddesine “isyan” ederlerdi. Madde aynen şöyle: “Atatürk inkılap ve ilkelerine ve Anayasa’da ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı, Türk milletinin millî, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan; insan haklarına ve Anayasa’nın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti’ne karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek.”

Son cümleye özellikle dikkat etmek gerekiyor: “Türkiye Cumhuriyeti’ne karşı görev ve sorumluluklarını bilen”... Güya “tebaadan”, “yurttaşlığa” geçmişiz...

Geçsek, “Millî Eğitim’in” amacı “devlete itaatkâr” insan yetiştirmek mi olur? Bizde “eğitim”, bürokrasiye memur devşirmek için yapılır, piyasanın rekabetine dayanıklı, ufuklu birey yetiştirmek için değil... O nedenle “beceri” yerine “sorgusuz sualsiz itaat” aranır. Yasanın amacında “tek parti ilkeleri” var, “demokrasi” yok... Yasanın amacında “şoven bir yerellik” var, uygarlığı yaratan “evrensellik” yok... Yasanın amacında, devlete karşı “görev ve sorumluluklarını” bilmek var, “sorgulama, düşünme, yaratıcılık, rekabet” yok... Üstelik kimse bu köhnemiş, çağdışı tanımlara karşı değil... İki hasım taraf da bu özü içine sindiriyor.

Sanayi Devrimi dönemini kapatmış, yerini “bilgi çağına” devretmiş... Biz, “Sanayi Devrimini” özümseyen kuşaklar yetiştiremediğimiz gibi, şimdi yaşadığımız çağdan da kopuk, 1930’ların Ankara’sını kendimize model almaktayız... Eğitimin amaçlarında da tanımlandığı gibi, yeryüzünü kendinden ibaret sanan bir şizofreniye endeksli bir toplum yaratmasak, çağın nereye geldiğini fark ederdik. Öyle bir durumda da “eğitim” kelimesi gider, “öğrenim” kelimesi gelirdi... Eğitim insanı “şekillendirmeyi” amaçlar... Öğrenim ise, “vazgeçilmez olanı öğretir.” Türkiye Cumhuriyeti devleti “eğitiyor” ama “çocuklara çağı ile özdeş olmaları için gerekeni” öğretmiyor... Neye göre eğitiyor? Tek Parti Dönemi’nin memur portresine göre...

Üstelik “propaganda amaçlı eğitimi” bile tam başarabilmiş değil... Türkiye’de okula gidilen yılları, okul çağındaki nüfusa eşit bölüştürürseniz, bir Türk vatandaşının ortalama olarak ancak üç yıl eğitim gördüğü ortaya çıkar... Hepimiz bu açıdan “ilkokul üç- ten terkiz”. Çalışan nüfusun yüzde 78.2’si ise ilkokul ve aşağı düzeyde bir eğitime sahip... Kısacası mesleksiz...

Birinci cumhuriyet, söylediği gibi gerçekten, “muasır medeniyet seviyesini” hedeflese, eğitimin amaçları yukardaki gibi mi olurdu? Çocuklarımızı kimsenin tanımadığı “Talim ve Terbiye Kurulu” robotlaştırabilir miydi? Refah Partisinin “demokrat-Müslüman” bir parti olmaması, Türkiye’yi “tek parti ideolojisi olan kemalizm” ile “din devleti arzusu” arasında nefessiz bırakıyor.

Türkiye’de “demokrat” bir parti olsa, “tek tip” insan yetiştiren “Tevhidi Tedrisat Kanunu”nu eleştirir, eğitim yerine öğrenimi vurgular, merkezde atanmış bir kurul olan “Talim ve Terbiye”nin keyfine göre çocukların “biçimlendirilmesine” karşı çıkar, bu sürecin anne ve babaların gözetimine devredilmesini savunur, bilgisayar ağı ile okulların çağa bağlanması için çalışırdı. Ne var ki, böyle bir parti yok... Onun için de herkesin ilkokul üçten terk durumunda olduğu mesleksiz ve çağdan kopuk bir eğitim yapısında, tartışılan tek şey, “camicilerin” mi, yoksa “kıslacıların” mı, bu maçı kazanacağı... Bu ikiliden kim kazanırsa kazansın, mevcut sistemde kaybeden hep Türkiye olacak... Yetmiş dört yılda, yüz de 78.2’si “orta okula bile” ayak basmamış bir kalabalığa “işgücü” demeyi içimize sindirmemiz bunun en somut kanıtı değil mi?

Refah'ı Susurluk'ta Vurdular...

Refah Partisinin diğerk Ankara partilerinden hiçbir “farkının” olmaması, İslam'ı alabildiğine sömürmesine ve iktidarının sekizinci ayında tıkanmasına yol açtı. Diğerleri gibi taraftarlarına devlet imkânlarını dağıtma anlayışıyla siyasete soyunmuş “merkeziyetçi, devletçi, bürokratik, otoriter ve totaliter eğilimli” sıradan bir düzen partisi Refah... Farklı olsa, Türkiye'nin beklediği demokratik değişimleri yapmaya sıvanır, Susurluk skandalı ile ortaya çıkan “devlet çürümesinin” hesabını sorardı.

Tedaş ve Tofaş oylamalarında da görüldüğü gibi, ahlaki açıdan da diğer düzen partilerinden farklı olmadığı için, Refah kendi fanatiklerinin sırtını sıvazlayacak yalancı bir gündem ile “Taksim'e ve Çankaya'ya cami, Hacc'a karadan yolculuk, kurban derileri” gibi ikincil sorunlarda demir attı. Bu eksiklik hem Susurluk'un “unutturulmasına” vesile oldu hem de “laiklik” konusunu geniş bir egemenlik alanına sahip olmanın aracı kılan “silahlı bürokrasiyi” birkaç adım daha öne çıkardı. Halbuki, Susurluk skandalı buradaki “rejimin çürümüşlüğünü” ortaya çıkaran bir örnekti.

Fehmi Kuru, şöyle yazıyordu: “Sekiz aylık deneyim, RP'nin nerede hata yaptığını da açığa vuruyor: RP, az sayıda insandan oluşan radikal tabanının omuz vermesiyle birinci parti olmayı başarmadı; sırf daha fazla özgürlükçü ve sistemin kirlenmişliğinden uzak görüldüğü için kendisine oy veren geniş bir kesimin desteği vardı arkasında... Onları hayal kırıklığına uğrattıkça RP'nin iktidar zemini de altından kaydı gitti. RP, o az sayıdaki insanın gündemini ülkeye dayatmak yerine, ülkenin hak ve özgürlüklerin artmasıyla ilgili geniş gündemine sahip çıksaydı, Susurluk'ta başlayan ve uluslararası konjonktürün de elverişli olduğu süreçte, bugüne kadar RP'ye oy vermemiş çevrelerin bile yanında yer aldığını görecekti.”

Fehmi Kuru, “Bütün insanlar ve bütün ülke için hak ve özgürlükleri artıracak bir paket ile ortaya çıkmaması, Güneydoğu'nun makus talihini değiştirecek teklifleri birbiri ardına sıralamaması ‘derin devleti’ çözüp halkı yönetime ortak etmemesi” nedeniyle Refah Partisinin fırsatı kaçırdığı kanaatinde...

Refah “Müslüman-demokrat” kimliğini pekiştirerek kendi gelenek ve görenekleriyle barışık, tek parti rejiminin dar kalıplarını özgürleşerek aşmış bir yeni toplum mukavelesini yaratma olanağını harcamasının yanısıra, Susurluk olayının “güme” gitmesine de önyak oldu. Devletin çürümüşlüğüne karşı şahlanan toplumsal tepkiyi sahiplenmek yerine ona karşı durdu. Temizliği değil çürümüşlüğü savundu.

Anlaşılan o ki, Tek Parti Dönemi'nin “devlet dini”nin yarattığı olan “laiklik”, çağın ve toplumun taleplerine kulak tıkayarak eski dar kalıplarında direnecek... Halkın devlet yapılanması içindeki “cinayeti görmesine” olanak veren Refah'ı Susurluk'ta vurdular... “Susurluk olayı” ise laiklik tartışmalarının yardımıyla kapatılacak...

Çağdaş “demokratik hukuk devletlerinde” üzerine gidilen skandallar, neden Türkiye'de aydınlatılmaz? Örneğin, Lockheed askerî uçak alımındaki “rüşvet olayı” yeryüzünde bir tek Türkiye'de ortaya çıkmadı. O zaman da “Lockheed çetesi” hukuk düzenine ağır bastı. Bugün aynı Susurluk'ta olduğu gibi... İstihbarat astsubayı Hüseyin Oğuz'un Susurluk Komisyonu'ndaki ifadesini günlük gazetelerde okuyup da “dudağı uçuklamayacak” kimse yokken, anlatılanlar hiçbirşey olmamış gibi nasıl geçiştiriliyor, nasıl sadece “laiklik” tehlikede sayılabiliyor? Bu soruların cevabını Siyaset Bilimci Ayşe Kadioğlu, “Türkiye'de demokrasi zor zanaat” başlıklı yazısında şöyle yanıtlıyordu:

“... Türkiye’de cumhuriyet aşağıdan bir devrim ile değil, yukarıdan kotarılmış bir evrim simülasyonu, daha doğrusu bir devrim projesi ile tesis edilmiştir. Dolayısı ile bu cumhuriyetin muhatapları da ‘birey’ler değil, devletten türeyen, edilgen vatandaşlar olmuşlardır. Siyaset skandallar sisteminin meşruiyetini zedeleyip onu kendini yeniden üretmeye zorlar. Kuşkusuz, Türkiye’de de Susurluk kazasıyla aralanan perde, sistemin zaten gündemde olan meşruiyet krizini derinleştirmiştir. Nasıl ki, devrimci gelenekten gelen toplumlarda vatandaşlar sistem dibe vurana kadar ses çıkarmama eğiliminde ise, Türkiye gibi, bir projesi, misyonu olan toplumlarda da bunun biraz daha ötesi, kanının son damlasına kadar ses çıkarmama eğilimi vardır. Ancak, anlaşılıyor ki, Susurluk skandalı kanımızın son damlasını tüketti.”

Refah iktidarı, halkın, devletin “meşruluğunu” sorgulamaya başladığı noktada, temel hak ve özgürlüklere sahip çıkmadı. Çıkmadığı için de ortada beliren boşluğu tek parti rejiminin dar kalıpları doldurmaya uğraşıyor. Refah, Susurluk olayını gözlerden saklamaya çalışmanın bedelini ödüyor. Çürümüşlüğu sahiplenen bir parti o çürümüşlüğün altında eziliyor şimdi.

“Din Devleti” Tehlikesini Ne Önler; Darbe mi, Demokrasi mi?

Refah Partisi yönetimi “Müslüman-demokrat” bir kimliğe sahip olsa, ne Tofaş ve Tedaş gibi “siyasal ahlaksızlık” bataklıklarına saplanacak ne ekmeklerin zamlanmasına neden olan buğday spekülâtorlerine açıktan 5 trilyon kazandıracak ne de bir yılı aşkın süredir katilleri hâlâ yargılanmayan Metin Göktepe davasını bu kadar soğukkanlı bir şekilde seyredebilecekti. Refah Partisi yönetiminin “siyasal günahları” böyle kısa bir listeden de ibaret değil... “tek parti yönetimine” göre şekillenen ve 12 Eylül askerî darbesiyle perçinlenen mevcut rejimin “demokrasiden” ne kadar uzak bir zihniyetle işlediğini gösteren en muhteşem resim Susurluk’tu. Susurluk, Türkiye’deki “rejimin” röntgeniydi. Ama Refah’ın, “devlet rantlarının” üzerinden Ankara politikası yapmaktan öte hiçbir özelliğinin olmaması, Susurluk olayını rahatça boğmasına neden oldu. Biz kaza yapan Mercedes’in kime ait olduğunu bile hâlâ bilmiyoruz.

Yıllardır kendisini “Ankara partilerinden” farklıymış gibi sunan Refah’ın on aylık icraatı, diğerlerinden hiç bir farkının olmadığını ortaya koyuverdi. Askerler sabırsızlanmasaydı, kendi kendine çok daha hızlı çürüyecekti. Gerçek niteliği ortaya çıkınca, Refah, “din istismarına” hız verdi. “Bir yaşına gelmeden ölen” binlerce çocuk sorununa eğilmek varken “Taksim’e cami”yi gündeme getirdi... “Orta vadeli bir teknoloji politikasını” konuşmak gerekirken “Çankaya’ya da cami”yi diline doladı. Bu tavır da “demokrasiden” yana nasibini zaten almamış olan rejimin “askerî kanadını” harekete geçirdi. Demokrasiyi genişleterek aşılacak toplumsal sorunlar, ta cumhuriyetin başlangıcındaki ikileme geri döndü. Bugün kimse “demokrasiden” söz etmiyor. Herkes “cumhuriyet”in tehlikede olduğunu söylüyor. Kuruluş yıllarında da durum aynıydı.

Herkesin birbirine her sabah “yeni bir darbe randevusu günü” fısıldadığı bir ülkede bunları yazmanın anlamsız olduğunu düşünebilirsiniz. Ne var ki, biz üç darbe görmüş bir kuşağız. Evler nasıl sarılır, yazarlar nasıl götürülür, onlara nasıl işkence yapılır, hapislerde nasıl tutulurlar bunları yaşadık. Ama bunlar çare olmadı. Üstelik bizim zamanımızda devletin “büyüttüğü” tehlike komünizmdi. Hâlbuki Türkiye’de oyları yüzde üçü geçen hiç bir sosyalist parti olmadı. Şimdi ise, şeriat ve bölücülük favori hale geldi.

Cumhurbaşkanı iken Süleyman Demirel’in öncülüğünü yaptığı koalisyon hükûmetlerinin “hükûmet protokollerinde” şunlar yazılı: “1982 Anayasası’nın, hazırlanış, sunuluş ve kabul ediliş süreci, şartları ve içeriği ülkemizin demokratik gelişmesi önünde çok önemli bir engel olarak durmaktadır. Rejimimizin demokratik, özgürlükçü, çoğulcu, hukuk devleti ilkesine bağlı, insan haklarına saygılı, laik ve sosyal devlet niteliklerinin geliştirilmesi ortak hükûmetin temel hedefidir. Anayasa değişiklikleri gerçekleştirilinceye değin, varolan temel rejim yasaları bugünkü Anayasa’nın tanıdığı son sınıra kadar demokratikleştirilecektir.” Şimdiki cumhurbaşkanı, mevcut rejimin demokrasi olmadığını vurguladığı gibi, “temel rejim yasalarını” sonuna kadar demokratikleştirileceğini söylüyor. Hem de yıllarca önce. Bunların hiçbiri gerçekleşmediğine göre şimdi “demokratik cumhuriyetten” söz edilebilir mi?

Zaten kimse de söz etmiyor... “Laik cumhuriyet” dolu dolu telaffuz ediliyor. Bazen yarım ağız da “demokratik” sıfatı ekleniyor. Yaşar Kemal Türkiye’de mahkûm. Almanya’da “Nobel’e eşdeğer ödül” sahibi... Abdullah Çatlı ise Avrupa’da “uyuşturucudan mahkûm”. Türkiye de ise “yeşil pasaport” sahibi... Böyle bir rejim belki “laik” olabilir ama asla “demokratik” olamaz. Demokrasi olmayınca, toplumun dinamizmi, rekabetçi bir piyasada üretkenliğini artırması, kişiliğini geliştirmesi,

zorbalığı dışlayarak gönlünce yaşaması, yeryüzü ile bütünleşmesi sağlanamıyor.

Tek parti rejiminin korkuları aşılamadığı gibi, ülke gelişmiyor. Kişi başına gelir üç bin dolara ulaşamadığı gibi köylü nüfusu azalacağı yerde artıyor, bebek ölümleri de utanç verici düzeyde takılıp kalıyor. Cezayir'e bakın... Orada "laiklik", demokrasi olmadığı için tehlikeye girdi. Demokrasi, "laikliğin" en büyük teminatı... Demokrasiyi evrensel kurallarıyla uygulayan hiç bir ülkede "bölünme" ya da "din devleti" tehlikesi yok.

Bunları, tek parti rejiminin ideolojisi olan "Kemalizm"i kutsayan ve 1930'lar Türkiye'si'ne özlem duyanlara anlatmak çok zor... Sakin sakin de söyleseniz, öfkeli öfkeli de bağırırsanız çok zor... "Demokratik cumhuriyet" sağlanmadıkça Türkiye'de çalkantı büyüyecek. Çünkü özünde "demokrasi" olmayan bir rejim, her zaman kendini "tehlikede" hissedecek ve özgürlükleri daha da kısararak tehlikeyi önlemeye çalışacak. Buranın tarihinde sorunları, özgürlükleri yeryüzü standartlarına getirerek aşmak diye bir şey yok. Burası, sorunları çözmek için özgürlükleri boğmaya alışmış. Zaten onun için soluk alamıyor.

Fikir Yok, Tank Var...

Helsinki Zirvesi'nden önce Ankara'ya gelecek olan "Avrupa Birliği Türkiye Karma Parlamento Komisyonu" Eş Başkanı Daniel Cohn Bendit, bir gazetede yayımlanan özel demecinde, Zeynel Lüle'nin "Türkiye'nin AB üyeliği önündeki engeli nedir?" sorusuna şöyle cevap veriyordu: "Asıl engel, Türkiye'deki devlet yapısıdır. Kurumların demokratik olmamasıdır. Türkiye'de 'parlamentar-otoriter' bir sistem mevcut. Askerlerin devlet yönetimindeki ağırlığı büyük sorun. Tam olarak sivil yönetim mevcut değil. Bu da ülkenin demokratik bir ülke olmamasına yol açıyor." 1968 öğrenci olaylarının tarihsel ismi Daniel Cohn Bendit, Kemalizmin "laik otoriter" bir düşünceye dönüştüğünün de altını çiziyordu.

Bill Clinton'un Türkiye ziyaretini değerlendiren New York Times gazetesi de 21 Kasım tarihinde, Avrupa Birliği Parlamentosu üyesi Cohn Bendit'nin tespitlerine katılıyor. "Clinton'dan sivil doping" başlıklı yorumun Türkiye'deki durumu özetleyen paragrafı şöyle: "Clinton'un ziyareti sırasında görüştüğü insanların listesi kadar önemli olan birşey daha var ki, o da görmezlikten geldiği insanların listesi. Türkiye'de, ordu komutanları gücü elinde tutmasına rağmen, Clinton bu kişilerden hiçbiri ile biraraya gelmedi. Bunun yerine bir gücü kalmayan TBMM'de konuşma yaparak sivil iktidarın güçlendirilmesine yönelik desteğini göstermiş oldu."

Türkiye'nin uluslararası arenadaki bu çarpık görüntüsünün son dönemdeki sorumlularından emekli orgeneral Çevik Bir, bir grup gazetecinin önünde, cumhurbaşkanlığı adaylığını açıkladı. "Tank ile balans ayarı" yapan, başbakana "muhtıra" veren, kısacası Anayasal suçlar işlemekten sabıkalı olan zihniyetin "basına karşı işlediği cürümler"de ortalığa çıktı.

Basın Konseyi Başkanı kimliği nedeniyle yazdıkları önem kazanan Oktay Ekşi, Çevik Bir için şunları yazmaktaydı: "Ama gazeteciler hakkında dosya tutturma; beğenmediği gazetecilerin askerî tesislere girmesini yasaklama; kızdığı gazetecilerin kovulması için bazı işverenlere baskı yapma gibi; hiçbir demokrasinin ve hiçbir hukuk devletinin kitabında bulunmayan karar ve uygulamaların arkasındaki isim olduğunu uzun zamandır duyuyoruz."

Bu açıklamayı, Cengiz Çandar şu satırlarıyla tamamlamaktaydı: "Can Ataklı bir süre önce Öküz dergisinde yayımlanan bir söyleşisinde, İstanbul sermaye çevreleriyle içli dışlı, şimdi emekli olan bir General'den söz ediyor ve bu General Şemdin Sakık'ın ifadesine kendi yazdığı bir metni ekleyerek Cengiz Çandar ile Mehmet Ali Birand'ı suçladı. 'Bu metni yayımlamadığı takdirde gazeteyi batırmakla tehdit etti.' diyordu. Bu generalin Çevik Bir olduğu çeşitli gazetelerde ileri sürüldü. Öyle bir generalin olmuş olduğunu doğal olarak en başta ben biliyorum. Çevik Bir, çıkıp, 'Hayır bu general ben değilim.' demezse, basın tarihimizdeki en çirkin komployu o vakit sahip olduğu silah baskısıyla yapan bir kişi olarak 'şaibe' altında kalacaktır. Unutmayın ki, o komplonun hedeflerinden biri olan Akın Birdal'a 14 kurşun saplanmış ve mucize kabilinden kurtulmuştu."

Böyle bir portrenin, "Seçilmeniz halinde yüz günlük icraatınız nedir?" sorusuna sinirlenmesi ve bunu "dirsek atmak" diye yorumlaması aslında normal karşılanmalıdır. Hiç bir plan, proje, program ve yeni fikir olmadan, geçmiş dönemin "tank kuvvetine" dayanarak ortalara çıkmanın doğal sonucudur bu. Zaten "kamu hizmeti" üretmekle yükümlü ve Türk vatandaşlarının vergileriyle varolan ordunun İstanbul bölgesindeki birimlerinin duvarlarına, sivillerin okuyabileceği bir şekilde yerleştirilen "Orduya sadakat şerefimizdir." sloganı da yaratıcılığın ve fikirsel düzeyin seviyesini çoktandır belli etmekte...

Türkiye’de, çağdaş herhangi bir ülkede pek rastlanılmayacak davranışlara, ne yazık ki bazen medyada da rastlanmakta. Eski bir generalin “hanımının kabul ve temizlik günlerinde” ayakaltında dolaşmamak için “devleti yönetme” arzusunu açıkladığı toplantıdaki medyanın tavrını en iyi “Çevik amca, hoşgeldin” başlıklı yazısında Serdar Turgut yansıttı: “Çevik Bir amca emekli oldu ama anladığım kadarıyla zaman zaman kendisini yine kışlada zannediyor. Özellikle de gazetecileri emir eri gibi görüyor. Beğenmediği bir soru sorulursa hemen onu soran gazeteciye azarlıyor. Soruyu yanlış anlasa da önemli değil, soranı yine azarlıyor. Ha diyeceksiniz ki gazeteciye emir eri gibi davranıyor da peki ama gazeteciler ne yapıyor? Bu önemli çünkü Batı âleminde de zaman zaman kendisi ve hayat hakkında Çevik Bir amca gibi yanılıp da gazetecilere bağırıp çağıran insanlar ortaya çıkar. Gazeteciler de ona haddini bildirir, hayat normale döner, herkes yerini bilir ve iş kapanır. Ne yazık ki bizimkiler de havaya bir girdiler mi emir eri gibi davranmaya pek meraklıdırlar. Hoşlanıyorlar gibi bu durumdan. Pazartesi akşamı çok ama çok üzüldüm. Bazılarını yakından tanıdığım gazeteciler, bu işe yıllarını vermiş olan insanlar, kürsüde konuşan kişinin kendilerine yönelik tuhaf tavırlarını hiçbir itiraz göstermeden, tepki vermeden dinliyorlardı. Açıkça söyleyeyim o gece bittiğinde tiksindim tüm olup bitenden.”

Ben, emekli her askerî bürokratın halk önüne çıkıp siyaset yarışına girmesinden yanayım. Çünkü Türkiye’yi dünya sahnesinde “askerî bir cumhuriyet” olarak gösteren ve dünyanın “artık değiştirin” dediği asker ağırlıklı siyaset modelimizin değişmesinde bu tür girişimlerin büyük yararı olacağını düşünüyorum. Mahkeme ifadelerine ekleme yapıp bunları yayınlatarak insanların hayatlarıyla oynayabilecek kadar pervasızlaşabilen, kendi gücünü böylesine abartabilen insanların aslında ne kadar güçsüz olduğu bazen tek bir gecede bile ortaya çıkabilir. Televizyonların halk arasında “Çevik Bir”le ilgili olarak yaptığı soruşturmalar da halkın “asker siyasetçiden” pek hazetmediğini gösterdi. Sanırım medya da “emireri” gibi davranmanın kendilerini nasıl çirkinleştirdiğini ve utanılacak duruma düşürdüğünü anladı. Herkes dersini aldı. Onun için birçok insan gibi ben de emekli askerlerin siyasete girmesini destekliyorum. Bizim desteklemediğimiz, askerlerin emekli olmadan önce siyasete girmeleri.

Demokratlar Ne Yapmalı?

Demokrasilerde, tüm üyeleri halkın oylarıyla seçilen tek kurum olan “Meclis” sistemin özünü oluşturur. Devleti yönetecek olan “hükûmet” de bu meclisten çıkar ve meclise karşı sorumlu olur. Eğer bir ülkede, “üst düzey” diye isimsiz olarak anılan komutanlardan biri, Kuzey Irak harekatı ile ilgili olarak, “Hemen konuşmaya başladıkları için bilgiyi hükûmete on iki saat geç verdik.” diyebiliyorsa, hükûmet de bu açıklamayı inanılmaz bir hazım yeteneği ile içine sindirebiliyorsa bu, o ülkede işlerin cılkının çıktığını gösterir.

Hükûmetin zar zor da olsa gensorudan kurtulması, iflas etmiş bu sistem değişmedikçe Ankara’daki iktidar çekişmesinin “siyasal İslam ile militarizm” arasında devam edeceğini ve “şeriat ya da darbe” uğultusunun süreceğini ortaya koydu. “Din devleti” istemeyen, “askerî darbelerin” hiç bir işe yaramadığını da gören ve üçüncü yol olarak “çağdaş bir demokrasi” istikametinde sistemin dönüştürülmesini isteyen “demokratlar” bu şartlar altında ne yapmalı?

Murat Belge, olup bitene “demokrasinin ilkeleri” açısından bakanların ne hissettiklerini şöyle anlatıyordu: “Hükûmetin gitmesini isteyenler belli ki geniş bir yelpaze oluşturuyor; o yelpazenin içinde bir azınlık, hükûmete hiçbir şekilde yakınlık duymadığı halde, şimdiye kadar izlenen seyirden hoşnut değil, çünkü bu seyir içinde her düzeyde ve pek çok demokrasi ayıbı daha işlendi.” Gerçekten de, Sincan’daki “Kudüs Gecesi”nden rahatsız olduğunuz kadar, oradan “tank geçirilmesinden” rahatsız olmuyorsanız, yargının etkin denetimini yaparak işleri normalleştireceği bir demokrasiden de yana değilsiniz anlamı çıkar.

Murat Belge, “çareyi tanklarda aramak” hastalığını, “Kemalist ideolojinin” mantığında buluyor. Şöyle yazıyordu:

“...Türkiye’de solcu olan insanların çoğu Kemalizm’den gelir ve Kemalizm’le ilişkisini, solcu olduktan sonra da sürdürür. Bunun değişik derinlik düzeyleri vardır. Kimileri bu iki farklı ideolojiyi üç aşağı beş yukarı aynı şey gibi görme eğilimindedir. Kimileri birçok sorun karşısında ‘solcu’dur, ama bazı temel sorunlar karşısında Kemalist sayılabilecek tepki ya da davranış biçimleri gösterir. Ama olması gereken farklılıklar her alanda ortaya çıkmakta gecikmez. ‘Muhalefet’ etme, bunların arasında önemli bir yer tutuyor.”

Kemalistler’in “demokratik bir muhalefeti” neden beceremediklerini ve “Sol”dan nasıl ayrıldıklarını da Belge şöyle açıklıyordu: “Kemalizm aslında bir iktidar ideolojisidir. Hatta iktidardan öte, ‘bu memleketin sahibi benim’ inancını içerir. ...Şimdi, yanılısama olarak bile, ‘memleketin sahibi’ gibi davranan bir kesim, tanım gereği muhalefet olamaz; muhalefet yapmayı bilemez. Bu kesim, Kemalist değerlerin tehlikeye düştüğünü hissettiği anda, onları korumak üzere gerçek anlamda örgütlenmeye ve eyleme geçecek yerde, ‘zabıtaya haber verme’yi tercih ediyor. Yıllardır içine sindirdiği dünya görüşü, yöntem yukarıdan aşağıya. Oysa sol, dünyanın her yerinde muhalefetten çıkar, oradan çıkmak zorundadır. Düzenle mücadele içinde olduğu ölçüde, sıkıya geldiği zaman düzenin güçlerini yardıma çağırarak gibi bir refleks edinemez.”

Gerçekten de Türkiye’de özellikle “kentli hanımlar”, “demokrasi” ile “kemalizm” arasındaki çok kalın çizgileri dikkate almıyor. Bir “din devleti” tehlikesinden herkes gibi çok rahatsız oluyorlar ama bunu önlemeye yönelik bir “demokratik örgütlenme” oluşturmak yerine “zabıtaya” yakın duruyorlar. Hâlbuki “din devleti” tehlikesi kadar, bu tehlikeyi azdıran mevcut sistemin “demokratik ilkelerden” kopukluğuna da muhalefet etseler, sorunlar çok daha çabuk çözümlenebilecek. Ne var ki, tek parti

diktatörlüğünün tüm mevzuatını ve ruhunu taşıyan Türkiye’de “demokrasi kültürü” edinmek hiç de kolay değil...

Ama umutsuz olmanın anlamı yok... Kamuoyu yoklamaları “darbeyi” çare olarak görenlerin oranını yüzde 10 olarak veriyor. O halde pratik olarak “Demokratlar ne yapmalı?” Hem iktidarını yitirmiş bu koalisyonundan, hem de askerî cumhuriyet mantığından nasıl kurtulmalı? Galiba bunun pusulası “Susurluk skandalı”.

Türkiye, etkin bir halk muhalefeti ile “Susurluk skandalı”nı sonuna kadar kovalarsa, burası “demokratik bir hukuk cumhuriyeti” olabilir... Şimdilik parlamentodaki hiç bir parti, Türkiye’deki köhnemiş yapılanmanın değişmesini sağlayacak olan Susurluk’un peşinde değil... Hâlbuki “demokratlar” için, “din devlet tehlikesi” neyse “Susurluk tehlikesi” de o... Ama “rejim” onu unutturuverdi.

“Susurluk skandalı” gölgelenirse “laiklik” öne çıkar, bundan demokrasi yararlanmaz, mevcut militer anlayış yararlanır. Demokrasi isteyenler, bu iki tehlikeyi bir arada dikkate alan bir yapılanmanın peşinde olmalılar. Susurluk, Türkiye’deki “rejimin” gerçek yüzüydü. O yüzü değiştirmeden sadece “laiklikle” yetinmek Millî Güvenlik Kurulu vesayetiyle yönetilmekten öteye gitmez. Demokrasi olmadan da ne “çağdaşlık” ne de mutluluk olur.

“Laikliği Koruyalım”,Peki “Demokrasiyi” Ne Yapalım?

Salih Memecan’ın karikatürü, olup biteni bir çırpıda anlatıyor...

Salih Memecan, bir portmantoya iki şapka asmış. Birinin üzerinde “laik”, diğerinin üzerinde ise “demokrat” yazıyor...

Portmantonun yanında duran politikacı ise, “Dışarıda hava nasıl acaba? Hangisini giysem ki” diye kendi kendine sormakta...

Salih, karikatürüne “zor seçim” adını koymuş...

Türkiye, “laiklik” ile “demokrasiyi” birbirini tamamlayan “bir bütün” olarak ele almak yerine, bu iki kavramı birbirine “zıt” iki düşman haline getirmenin ceremesini çekiyor...

Batı’da “laiklik”; Sanayi Devrimi’yle, kentleşmeyle ve burjuvazinin yükselişiyle el ele yürüdü... Toplum, sanayileşme sürecinde yeni bir yaşama adım attı. Kilisenin, yaşamın her alanının düzenleyen kurallarına baş kaldırdı. Laiklikten yarar sağladığı için, kilise-burjuva çatışmasında, burjuvaziden yana tavır aldı...

Çünkü Sanayi Devrimi ve onun öncüsü burjuvazi, bunun faturasını emekçilere ödetmesine rağmen toplumu özgürleştiriyor, zenginleştiriyor ve yenileştiriyordu... Kilisenin sağlayamadığı avantajları sağlıyordu...

Türkiye’deki “laikleşme” ise bir sosyal süreç içinde olmadı. Bu işi “tek parti diktatörlüğü” gerçekleştirdi.

Devlet dışında “özerk bir din örgütlenmesine” izin verilmedi. Din, devletin denetimine alındı. Bu, bizdeki laikleşmenin, Batı’daki klasik süreçten ayrıldığı ikinci önemli noktaydı...

“Tek parti diktatörlüğünün” yarattığı mahsurlar da yetmiş yıl boyunca ortadan kaldırılmadı... Gerçek bir demokrasiye geçilmedi.

Tam tersine, tek parti rejiminin “laik cumhuriyet” vurgusu her zaman “demokratik cumhuriyet” anlayışına tercih edildi.

Türk insanına, “laiklikten” yarar sağlayacağı demokratik bir yaşam çerçevesi çizilmedi.

Laiklik ordunun malı olarak kaldı...

Tek parti rejimine dayalı bir devlet örgütlenmesi, demokrasiyi ve hukuku reddeden “dikta söylemi”, sonunda işi bir çıkmaza getirdi...

Halkı değil, devleti önemsemek, o nedenle de “demokratikleşmeyi” sürekli savsaklamak bugünkü çaresizliği doğurdu.

Türkiye eğer gerçekten “laikliği” benimsemişse, Refah’ın iktidar olmasından neden korkuyoruz... Eğer Refah Partisinin gerçekten “laikliği” ortadan kaldırmak gibi bir amacı varsa, bırakın Refah, Türkiye’den korksun.

Yok, eğer, yetmiş yıllık “Laik ve Atatürkçü Cumhuriyet” avazelerine rağmen, “laiklik” hâlâ kolayca ortadan kalkacak kadar eften püftense, o zaman “Neden laiklik Türkiye’ye yerleşmedi?” diye sormak gerekmez mi?

Türkiye, “demokrasiyi” yok saydığı için, Müslümanlığı da toplumsal hayatın bir kültür boyutu olarak demokratikleştiremedi...

Tek parti rejimi, “liberalizme ve marksizme” düşman olduğu kadar, “Müslümanlığın kültürel boyutu ile Kürt kimliğine de” karşı idi...

Diktatoryanın bütün “fobileri”, bugün de korunmakta...

O nedenle de “laiklik” diye bağırp “demokrasiye” değinmemek, “tek parti diktatoryasının ideolojisini” yaşatmak isteyenlerin bilinçli ya da bilinçsiz bir sloganı haline geldi...

Bu yüzyılın başlarında İngilizler, bizim bulunduğumuz bölgelere “laik ve cumhuriyetçi” rejimler ihraç ettiler...

Demokrasiyi ise pas geçtiler...

Üretimin artmadığı, her şeyin devletten beklendiği, ekonominin ve siyasetin patronunun “devlet” olduğu toplumlar normalleşmiyor.

Geçmişini, geleneğini ve göreneğini çağ ile evlendiremiyor... Çünkü demokratikleşmiyor, kendini özgürce ifade edemiyor, geçimini piyasadan kazanma becerisini geliştiremiyor.

Demokrasi olmayınca da tek tartışma “laiklik” üzerinde odaklaşıyor...

Türkiye yetmiş yıldır “demokrasiyi” laiklik kavramına kurban etmeseydi, bugün böylesine sıkışmazdı...

Demokrasi laikliği de kapsar ve ülkenin Millî Güvenlik Kurullarıyla yönetilmesini önlerdi.

Biz, ülkenin Millî Güvenlik Kurulu tarafından yönetilmesini meşrulaştırmak için “laiklik ve Atatürkçü” sloganına abandık, ama “hukukun üstünlüğü ile demokrasiyi” boş verdik... İnsanların öldürülmesine, kaybedilmesine, işkenceden geçirilmesine, evlatlarını arayan annelerin dövülmesine, hapishanelerin cehenneme çevrilmesine aldırmadık.

Demokrasiden kopuk cumhuriyetçilik ile bir toplum ancak bu kadar gelişir...

Halkın yetkinleşmesini sağlayacak demokrasi ortada yoksa, “laiklik” ağız trapez yapan bir sirk maymununa döner.

Her gün “düşüp düşmeyeceğini” konuşur, başka da bir şey düşünmeyiz...

Refah koalisyonu, “demokrasinin laikliğe” kurban edildiği “tek parti rejiminin” artık sürdürülemez olduğunu kanıtlıyor.

Demokrasiyi “keşfetmeniz” gerektiğini gösteriyor.

Bunu da en iyi Salih’in karikatürü özetliyor.

Modern misiniz Yoksa Çağdaş mı?

Prof. Altan Gökalp, kendisiyle röportaj yapan Nilüfer Kuyaş'a şöyle söylüyordu: "Modernizasyonla çağdaşlık aynı şeyler değil. Kemalizm ne kadar modernizasyon ise, o kadar az çağdaşlık." Gökalp, neden böyle bir yargıya vardığını da bir sonraki cümlede açıklamaktaydı: "Kemalizm kesinlikle çağdaşlık yaratamaz, çünkü çağdaşlık kişi boyutuna bağlı bir olgu. Çağdaşlığın şu andaki tek tarifi, kişiyi kendine merkez alan, kişiyi tarihin ve değerlerin öznesi sayan bir olgu olması."

Hilmi Yavuz da Altan Gökalp'in "modernleşme" ile "çağdaşlaşmanın" farklı kavramlar olduğunu hatırlatan, röportajların ertesinde bu konuya değinme ihtiyacı duydu. "Zaman yazıları" başlıklı sütununda "modernleşme ve çağdaşlık" başlıklı bir yazı yazdı. Modernleşmenin "kamu alanına", çağdaşlaşmanın ise "özel, bireysel alana" ilişkin tanımlar olduğunu, yıllar önce yazdığı yazıdan alıntılar yaparak yineledi. Modernleşme, genel hatlarıyla "laiklik devrimi" ile özdeşleştiriliyor. Toplumun "modernleşmesi" için, devlet yönetiminde ilahi gücün egemenliğinin yerini "insan aklının" aldığı bir sürece geçilmesi gerekiyor. O nedenle de hem Prof. Altan Gökalp hem de Hilmi Yavuz, kemalizmi "Türkiye'yi modernleştirme ideolojisi" olarak kabul ediyorlar...

Ancak, ülkenin "laiklik devrimini" yapması, bireylerin "çağdaş değerleri" sahiplenmesi anlamına gelmiyor. Devletin "modern" anlamda yapılandırıldığını söylemek, toplumdaki insanların "birey" haline gelmesini sağlamıyor. Devlet örgütlenmesi modernleşiyor ama bu çağdaş bireylerin doğmasına, toplumun bu anlamda çağdaşlaşmasına yetmiyor. Hilmi Yavuz bunu şu örnekle somutlaştırıyor: "Fesin yerini şapkanın almasının, kafanın içini değiştirmeye yetmemesi bundandır."

Peki, neden Türkiye'deki "modernleşme" anlamının simgesi olan "laiklik", bugünkü manzaraları çoktan yok etmiş olması gereken çağdaşlaşmayı ve evrensel kriterleri içine sindirmiş bireyi doğurmadı? Altan Gökalp bu soruya: "Kemalizm din haline geldi. Bugün Kemalizm laik bir dindir." diyerek cevap veriyor. Hilmi Yavuz ise şöyle yazıyor: "Modernleşmenin çağdaşlaşmayı da getireceği, onu da içerdiğini varsayırdan bu kavram kargaşasının sonuçları ne oldu. Bu tasfiyecilik kamusal yaşamda geleneği tasfiye etmenin ya da onu marjinalleştirmenin, özel yaşamda da aynı tasfiyenin kendiliğinden gerçekleşeceğini varsayan bir çokbilmişliği içeriyor." Şerif Mardin de aynı kanaatte. "Kemalizm'in, Türkiye'de ailelerin çocuklarına intikal ettirdikleri değerleri değiştirmekteki etkisi ancak sathi olmuştur."

Ankara'da her gün düzeyi biraz daha düşen siyasal İslamcılık militarizm çekişmesinin açmazında, modernleşmenin ön koşulu olan "laikleştirme"nin, çağdaş birey yetiştirmek için yeterli olduğunu sanmak var. Ayrıca "devlet eksenli" bir dönüşümün, toplumu ve insanı derinden etkileyeceği, çağdaş bireyi yaratacağı yanılgısı var.

Ana Britannica, "modernleşme" ile "çağdaşlaşma" arasında sosyolojik bir ayrım gözetmiyor. İkisini birden "modernleşme" başlığı altında inceliyor. Buna rağmen, ansiklopedideki "modernleşme" maddesine bir göz atmak bile, Türkiye'nin "çağdaş birey" yetiştirmekte niçin zorlandığını ortaya koyuyor. Türkiye'de yapılan, genellikle sanayileşme ve laikleşme aracılığıyla uğradığı ekonomik, siyasal ve toplumsal dönüşüm. Biz "sanayileşmeden", laiklik aracılığıyla "modernleşmeye" çalıştık. Devlet laik bir görüntüye kavuştu ama birey çağı yakalayamadı, çağdaş değerleri üretmedi.

Ana Britannica, şöyle devam ediyor: "... Modern toplumları geleneksel toplumlardan ayıran bazı

ortak özelliklerden söz edilebilir. Bu bilgi alanının sürekli ve artan bir hızla genişlemesi bilginin teknolojiye dönüşerek bilinçli bir biçimde üretime aktarılması, yeni ve üstün enerji kaynaklarının bulunmasıyla verimliliğin olabildiğince artırılması gibi özelliklerin temelinde insan etkinliğinin nesnel, yararcı değerler çerçevesinde akılcı bir temel oturtulması anlamında kullanılan laikleşme terimi modern toplumun ortaya çıkabilmesi ve varlığını sürdürebilmesi için gerekli bazı davranış ve örgütlenme ilkelerine işaret eder.”

Türkiye “laiklik” konusunu, “bilginin teknolojiye dönüşerek bilinçli bir biçimde üretime aktarılmasından” bağımsız tartışıyor. O nedenle de kışla-cami ikilemi bitmiyor. Devleti modernleştirmenin, bireyi çağdaşlaştırma anlamına gelmediğini ve bunu sağlayacak olan üretim tekniklerini ve hâlâ çok yoğun olan tarımsal nüfusu tartışma gündemine almadıkça da bitmeyecek...

28 Şubat Hukuku...

Çağdaş demokrasiler “din devleti” kadar “askerî darbelere” de karşıdır. Çünkü ikisi de özgürlükleri yok eder, yaşamın doğal akışını boğar.

Türkiye, 28 Şubat'ta demokrasinin gereğini yapamadı. “Din devleti” tehlikesi kadar, Sincan'dan “tank geçirmenin” de hukuk devletinde suç sayıldığını söyleyemedi, hukuku her türlü ihlale karşı harekete geçiremedi. Hukuk sürekli olarak “balans ayarı” yapanların elinde oyuncak oldu.

Yargının siyasallaşma sürecini bugün de yaşamaya devam ediyoruz.

Bunun en iyi göstergelerinden biri, hız performansının davanın içeriğine göre büyük farklılık göstermesi.

Eğer Manisa'daki gibi sanık olanlar polis ise mahkeme yedi yıl sürünerek devam ediyor. Amacın, davayı “zaman aşımına” uğratmak olduğu avaz avaza bağırılrsa da hiç kimse harekete geçmiyor.

Eğer dava ölümünün üzerinden on yıl geçen eski Jandarma Komutanı Orgeneral Eşref Bitlis davası ise o da dallanıp budaklanmıyor. Olayda ölenlerden yüzbaşı Tuğrul Sezginler'in ablasının pilotaj hatası olmadığı yolundaki tazminat davası da kulakların üzerine yatılarak geçiştiriliyor.

Ama dava Tayyip Erdoğan, Necmettin Erbakan, Murat Bozlak ya da Akın Birdal'ı kapsıyorsa sürat şaşırtıyor.

Düşünün ki, Türkiye Adli Tıp raporuyla işkencede öldüğü belli olan Faruk Tuna konusunda kamu davası açmak için sekiz yıl beklemiş bir ülke.

Seçimlerin anketlerdeki en büyük galibi gözüken AK Parti Genel Başkanı Tayyip Erdoğan'ın seçime girmemesi konusunda “egemenler” yemin etmiş gibi.

Hukuka uysa da uymasa da yolunu kesmek, parlamentonun dışında tutmak istiyorlar.

“28 Şubat hukukunun” tüm manzaralarını izliyoruz.

Eski Adalet Bakanı Hikmet Sami Türk'ün belirttiği gibi, Diyarbakır 3 No'lu DGM kararı, ne başsavcı ne de Tayyip Erdoğan tarafından temyiz edilmemesine rağmen, dosya Yargıtay'ın önüne geliverdi.

İstenince bizde ne “mucizeler” yaratılır.

Ankara'nın öyle bir hukuk sicili var ki... Olup bitenin hukukun gereği olduğunu söylemek en safımızı bile ikna edemez.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi bizi mahkum etmekten yoruldu. Nitekim son yedi davada Türkiye'yi 220 milyar liraya mahkum etti.

Türkiye, adil yargılama hakkının ihlali, devletin yaşama hakkını korumaması ve işkence yüzünden suçlu bulundu. Bunlar bizim iç hukuk aşamasında nasıl oluyor da yargı barikatına takılmıyor, insan şaşırmakta...

Gerçi bu ülkede şaşırmamanın sonu yok.

“Vatan haini” suçlamasının “hakaret” olmadığına karar verildiği, Yargıtay'ın bunu onayladığı bir ülke burası.

28 Şubat darbesine korkudan ya da kendi menfaatleri açısından karşı çıkmayanlar, şimdi hukukun tamamen ortadan kaybolmasını izlemekteler...

Hukukun kaybolması ise “din devleti” tehlikesi kadar ürkütücü...

Çünkü, kimin başına ne zaman ne geleceğinin belli olmadığı bir ülke demektir bu.

Eğer bu ülkedeki gerçek siyaset adamları ve gerçek siyasi partiler olsaydı, Erdoğan'ın

yasaklanması üzerine hep birlikte seçimden çekilir, bu ülkenin geleceğini tek bir eylemle değiştirip çağdaşlaştırabilirlerdi.

Üretimsizlik, mevcudun inanılmaz bir şekilde kötü paylaşılması, pahalılık, geometrik büyüyen işsizlik, bunlar kimsenin umuru değil. Ankara kendini rahatsız eden gelişmelerin ekonomik nedenlerini yok sayarak pazu gücüyle “toplumsal terzilik” yapmaya kalkıyor.

Çare mi bu?

Çare olsa, 28 Şubat ertesi “şiir okuduğu” için, “hukuku zorlayarak” Tayyip Erdoğan’ın hayatını karartmaya çabalamazdı.

Toplumların sağlıklı gelişmesini çağdaş demokratik standartlar sağlar.

Siz bunun ekonomik alt yapısını sağlamadıkça, tankların “balans ayarına” muhtaç kalırsınız. Halbuki o da, “din devleti” tehlikesi kadar, “anayasal suç”tur.

Bunu görmezden gelince de hukuk devleti olmaktan çıkarsınız.

Şimdi tam o noktadayız.

Diyarbakır Felaket Bölgesi İlan Edilmeli...

Türkiye’de “görüntü” her zaman “anlatımın” önünde gidiyor...

Yazı “akla”, resim “göze” hitabediyor...

Yazı ile anlatılan alarm zillerini en tiz perdeden ne kadar çığlık çığlığa çaldırır da umursanmıyor...

Anlatılanın “vurucu” hale gelmesi için göze gözükmemesi, resim haline gelmesi gerekiyor...

Diyarbakır’daki korkunç sefalet manzaraları göze hitap ettiği için vicdani bir deprem yarattı.

Hâlbuki, bunun böyle olduğunu çok kısa bir süre önce Devlet İstatistik Enstitüsü, “gelir dağılımı” anketinde açıklamıştı.

Türkiye’deki nüfusun 12 milyonluk ilk ve en zengin dilimi yüz liranın 55 lirasını alırken, en alttaki 12 milyonluk bölümü yüz liranın sadece 4.9 lirasını alabiliyor...

Yüz liranın sadece 4.9 lirasını...

Bu “akla” hitabeden açıklamanın, göze yönelik resmini Diyarbakır’da yardım çuvallarını alabilmek için çamur deryasında birbirleriyle dövüşen insanlar olarak gördük...

İstatistiklerdeki yüz kızartıcı gelir dağılımı bozukluğu dile geldi, aklın anlamadığı, kulakların duymadığı bir utancı gözlerimize soktu.

Türkiye’de bugüne kadar 28 Kürt ayaklanması yaşanmış...

Devlet her defasında babadan kalma “Kuyucu Murat Paşa” yöntemlerine davranmış... Sopa ve şiddetten başka hiçbir çözüm getirmemiş. O nedenle isyanlar tekrarlanıp durur olmuş...

Şimdi de eski usuller aynen uygulanmakta...

Önce bölge “insansızlaştırılıyor”, ardından Güneydoğu kentlerindeki şüpheliler “faili meçhule” kurban ediliyor, böylece sorun “çözümlemiş” oluyor...

Daha doğrusu çözümlendiği sanılıyor...

Çözümlemediğini, önceki gün Diyarbakır’dan yayılan “Ruanda” manzaraları “yetkili ama sorumsuz” zevatin yüzüne yüzüne çarpıyordu...

Türkiye, tarihinde yaşamadığı kadar büyük bir iç göç yaşıyor... Güneydoğu’dan zorla sürülen milyonlar sığınacak yer arıyorlar...

İlk akla gelen kapı Diyarbakır...

Diyarbakır Sanayici ve İşadamları Derneği Başkanı Mehmet Mehmetoğlu “İç göçle birlikte Diyarbakır nüfusu beşyüz binden ikibuçuk milyona çıktı.” diyor...

Kentin nüfusu yüzde beş yüz artmış...

Mehmetoğlu devam ediyor:

“Bölgede bir sosyal patlama çok yakın.”

Türkiye’de “beyinselliğin” önemi, görselliğin yanında solda sıfır...

Bu söylenenler de yazılanlar da Ankara tarafından duyulmayacak..

Ancak “sosyal patlama” yaşandığı vakit, iş işten geçince, felaket manzaraları ekranlara yansırken bugünün yaşam çileleri duyulmuş olacak...

Bunları biliyoruz...

Çünkü karşımızda “sorun çözemeyen” bir sistem ve onun simgesi Ankara var...

Türkiye’de “açlık sınırında 4.5 milyon insanın” bulunduğu resmen açıklanıyor... Ama çıt yok..

Güneydoğu’dan ürkütücü haberler geliyor...

İnsanların kışı çıkartmaya takatları kalmamış durumda.

Göçmenler arasında günde yüz bin lira kazanabilen “mutlu azınlık” sayılıyor... Önceki gün çamur deryası içinde birbirlerini birkaç kiloluk yiyecek için hırpalayan insanlar, bu gerçeğin mesajcıları...

Başbakanlık Konutu’nda bol paralı, lüks arabalı tarikatları ağırlayan hükûmet, Güneydoğu’da sefalet içinde çırpınan insanlarımıza acilen kulak verecek mi yoksa Müslümanlık ticaretinin vurdumduymazlığı içinde sırtını dönüp uyumaya devam mı edecek?

Eğer bölgedeki sefalete, kışın zorlu şartlarına göğüs germesi, yaza ulaşması zor gözükken insanların acılarına kulak verecekse, buraları derhal “felaket” bölgesi ilan etmeli...

Elindeki bütün yardım imkânlarını buraya yığmalı...

Evi, aşı ve işi olmayan zoraki göçmenlerin “yaşar kalabilmelerini” sağlamalı...

Çünkü Güneydoğu’daki durum, bütün tartışmaların ötesinde bir “insanlık trajedisine” dönme eşiğinde...

4 kişilik bir ailenin yaşayabilmesi için sadece gıda masrafının 22 bin lira olarak hesaplandığı Türkiye’de asgari geçim ücreti 11 bin lira...

Güneydoğu’da ayda 3 bin gelir sağlayan ise refah içinde yaşıyor sayılıyor...

Bunu Ankara duymalı...

Yarının Türkiyesi ile uğraşmadıklarını biliyoruz...

Ama hiç olmazsa, bölgeyi felaket bölgesi ilan ederek bugünü kurtarmalı.

Bir kamyonun atılan yiyecek paketleri için dövüşen sefaletin pençesindeki bu insanların kitlesel felaketlerini önlemek için şimdi, hemen var gücümüzle yardım etmeliyiz.

Çünkü yarın çok geç olacak...

Burjuvazi, Sol ve Kemalizm

Osmanlı'da "sosyal sınıflar" yoktu. Padişah, sarayı ve kullar vardı. Osmanlı toprak düzeni "sermaye birikimine" olanak vermiyordu. Sermaye birikimi olmayınca da toplum topraktan kopup sanayiye geçemiyor, gelişemiyor, gelişmiş bir sermaye ve işçi sınıfı doğuramıyordu.

Tek toplumsal ayırım, padişah sarayı ile kullar arasındaydı.

Birinci Cumhuriyet bu yapıyı pek değiştirmede. Padişah yerini "asker ve sivil bürokrasinin" egemenliğindeki "kutsal devlet" aldı. Halk gene teba olarak kaldı. Bugün de öyle... Devlet tarafından dışkı yedirilen, Metin Göktepe gibi dövülerek öldürülenlerin faillerinin ceza görmemesi bu yüzden...

Halka rağmen yapılan zoraki devrimleri ordu sahiplendi. Sosyal sınıflar da olmadığı için, halkın hizmetinde olması gereken devlet, burada "halkın patronu" oldu. Devletin de sahibi "silahlı bürokrasi"ydi.

Silahlı bürokrasi, işçi sınıfının ideolojisi olan Marksizm'e de sermaye sınıfının ideolojisi olan liberalizme de düşmandı.

Liberal Cavit Bey'i düzmece İzmir Suikastı davasında astılar. Türkiye Komünist Partisi Genel Sekreteri Mustafa Suphi'yi de Karadeniz'de boğdular.

Türkiye'nin egemeni kesilen silahlı bürokrasinin işine gelen tek ideoloji Kemalizm'di. Kemalizm devletin resmî ideolojisi haline geldi.

Halka nizam vermeye kalkan asker ve sivil bürokrasinin tartışılmaz üstünlüğünün, Harbiye ve Mülkiye ikilisinin halkın iradesine aldırılmamasının gerekçesi, hep Kemalizm oldu.

Tek parti diktatörlüğü, devletin tüm zihniyetini ve mevzuatını bu ideolojiye göre oluşturdu.

Darbelerin gerekçesi de hep Kemalizm'di.

Bugün de, Genelkurmay "demokrasiyi" tek seçenek olarak kabul etmeye yanaşmaz, tek parti zihniyeti olan Kemalizm şampiyonluğunu yapar. Çünkü demokrasiler "kışlanın" değil "halkın" üstünlüğünü kabul eder. Kemalizm ise tersini.

Türkiye'de gelişmiş sınıflar bulunmadığı için, toplum çok yakın bir zamana kadar "cami ile kışla" ekseninde bölündü.

Demokrasi ve demokratlara bu tabloda yer yoktu. Çünkü demokrasi talebi farklılaşan, çelişkileri artan sosyal sınıfların geliştiğı toplumda ortaya çıkardı. Burada ise tüm kesimlerin patronu devlet, kabesi ise Ankara idi.

Gerçek bir marksist sol ve liberal sermaye oluşmadı. Zaten bu fikirler de Kemalizm tarafından yasak edilmişti.

24 Ocak kararları ise bir dönüm noktası oldu.

Sermayenin bir bölümünün dünya pazarlarında rekabet ederek mal satıp para kazanması bu tarihten sonra başladı.

İhracatçı sektörler, Ankara'nın desteğine muhtaç olmaktan ve iç pazarı sömürme ucuzluğundan kurtulmaya başladı; bağımsızlaştı dış dünyalarda para kazanmayı öğrendi.

Serpildikçe de Türkiye'deki tek parti rejiminin kendisinin önünü kesen zihniyetinden duyduğu rahatsızlık büyüdü. Güneydoğu'daki savaş bu süreci daha da hızlandırdı. Kürtler'in varlığını inkâr eden Kemalist cumhuriyetin çözümü engellediğini sermaye de gördü.

Kemalizm'in demokrasi ile ilgisi olmadığını, yüksek sesle söylemeye yöneldi.

Sermaye gibi, Marksist kökenli gerçek sol da işçi sınıfının gürbüzleşmesini önleyen Osmanlı artığı

bugünkü devletçi yapıya ve tek parti diktatoryasına karşıydı.

Çünkü her “Kemalist askerî darbe” önce “gerçek sola” vurmuştu. Bu arada güme giden birkaç “Kemalist” ise aslında iktidar savaşındaki saray mensubuydu.

Toplum geliştikçe, Kemalizm, yasakladığı gerçek sol ile çağdaş sermayenin hedefi olmaya başladı. Demokrasinin gelişmemesinin, asker patentli bir cumhuriyet rejiminin sürdürülebilmesinin meşru kılıfı Kemalizm’di çünkü...

Şimdi tarihsel bir uzlaşma gündemde...

Ta Mustafa Suphi’nin katlinden beri Kemalizm’den çok çekmiş olan gerçek solun taleplerine, bu kez de palazlanan çağdaş sermaye sahip çıkıyor...

TÜSİAD’ın demokratikleşme raporu budur...

Din konusundaki tutuculuk bir yana konursa, bu rapor, hayata geçmesi halinde Türkiye’de demokratikleşmenin gerçekleşmesini çok çabuk sağlayabilir...

TÜSİAD’dakilerin, tüm siyasi partilerin “Kemalist” olmasını zorunlu kılan siyasi parti yasası ile herkesin “düşünce farklılığını” yok eden” ve Kemalizm’e endeksleyen Anayasa’nın girişteki beşinci paragrafının atılmasını, Türkiye’de militarist hakimiyetin aracı olan Millî Güvenlik Kurulunun kaldırılmasını, Genelkurmay’ın her gelişmiş demokratik cumhuriyette olduğu gibi Savunma Bakanlığına bağlanmasını talep etmeleri, Kürt dilinin özgürleşmesinden yana tavır almaları, yerel yönetimlerin özerkleşmesine destek vermeleri demokrasiyi artık bir hayat memmat meselesi olarak gördüklerini ortaya koyuyor. Genelkurmay boş yere huzursuzlanmıyor...

Osmanlı’dan bu yana sürüp giden “bürokratik egemenlik” bu kez, sadece gerçek solcuların değil, çağdaş burjuvazinin de hedef tahtasında.

Türkiye çağdaşlaşacaksa, refahını artırıp özgürlüklerini genişletecekse, bu Kemalizm’in resmî devlet ideolojisi olmaktan çıkarılıp yerine “demokrasinin” konması ile olacak.

Devletin, halkın “ekonomik ve siyasal patronu” olduğu anlayışı o zaman kırılır...

Toplumun özgürleşip zenginleşmesi sağlanır. TÜSİAD’ın raporu böyle bir Türkiye için bir dönüm noktası oluşturmakta...

Bu Ne Biçim Kültür Bakanı...

Kültür Bakanı İsmail Kahraman'ın Taksim Camii Pro-jesi'ne “engel” gördüğü için görevden aldığı Koruma Kurulu Başkanı Prof. Dr. Semavi Eyice için söylediklerini televizyonda duyunca kulaklarıma inanamadım.

Pespayeleşmenin politika sanıldığı Türkiye’de, Refah Partili Kültür Bakanı yüzü kızarmadan şunları söylemekteydi:

“Hıristiyan dünyası bunu yaptırmak istemiyor. Onların oyuncağı olan kişiler de ‘Taksim’e camiye ne lüzum var.’ diyor.

73 yaşındaki bir profesör diyor ki, ‘Ben sanat tarihine ihanet etmem. Taksim’in dokusuna uygun değil. Burada bir su yapısı var, onu bozduramayız’. Peki bu Sheraton, Kültür Merkezi, The Marmara Oteli, işhanı. Onlar?

Onlar bozmuyor. ‘Yapamam, imza atamam.’ dedi.

Rahmana gitmemiş, alnı secdeyi okşamamış ki...

O zaman ben attım imzayı, kendisini kapının dışına koydum.”

İnsanlık tarihinin uygarlık serüveni, Refah’lı politikacının oy ticaretinde bir tek ölçüye indirgeniyor “alnın secdeyi okşaması”...

Ama taktığı gözlüğün, kullandığı arabanın, bindiği uçağın, elinden bırakmadığı telefonun ve daha nice uygarlık aletinin “alnı secdeyi okşamamış” olan mucitler tarafından yeryüzüne armağan edildiklerini unutuyor.

Böylesine ilkel bir “din şovenizminin” adı nasıl “kültür” olabilir?

Geçenlerde Türkiye’de toplanan “Müslüman sekizler” dünya nüfusunun yarısını oluşturuyor ama dünya ticaretindeki payları yüzde 4’ü geçmiyor.

“Alnı secdeyi okşamış” olmak, demek ki her derdin devası değil.

Kültür Bakanı, yaşadığı Türkiye’de kimin kim olduğundan da bihaber...

Türkiye’de “devlet ideolojisini” kendi “mesleksel onurunun” önünde tutan nice unvanlı bilim şarlatanı var...

Ama Semavi Eyice onlardan değil...

Kültür Bakanı, yeryüzü uygarlığından nasibini almış, insanlık âleminin büyük tarihsel yürüyüşünün keyfine varmış biri olsaydı, zaten Semavi Eyice’ye saygı duyar, üstelik kim olduğunu daha iyi anlamak için de ansiklopedilerden birine bir göz atma zahmetine katlanırdı...

“Ana Britannica” Ansiklopedisi’nin Semavi Eyice’ye ayırdığı koca bir sütun var.

Bakın, Kültür Bakanı’nın “kapının önüne” koymakla övündüğü ve çekinmeden “Hıristiyan dünyasının aleti” olmakla suçladığı Eyice için neler yazıyor:

“Sanat tarihçisi ve arkeolog. Özellikle Bizans sanatı üzerindeki incelemeleriyle tanınır.

1943’te Galatasaray Lisesini bitirdikten sonra Avrupa’ya gitti. 1943-44’te Viyana, 1944-45’te Berlin Üniversitesinde Sanat Tarihi ve Arkeoloji öğrenimi gördükten sonra Türkiye’ye dönerek 1948’te İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesinden mezun oldu. Aynı fakültenin sanat tarihi kürsüsüne asistan olarak girdi.

1950-53 arasında Arif Müfid Mensel başkanlığında Side’de yapılan arkeolojik kazılara katıldı ve burada incelediği Bizans yapılarını konu alan teziyle 1952’de doktor unvanını aldı.

İstanbul’daki son Bizans Dönemi üzerine hazırladığı tezle 1955’te doçent oldu.

1958-59 ders yılında kazandığı Humboldt Bursu'yla Münih Üniversitesinde çalışmalarını sürdürdü. 1964'te 'İlk Osmanlı Devrinin Dini-İçtimai Bir Müessesesi: Zaviyeler' konulu teziyle profesör oldu ve Bizans Sanat Tarihi Kürsüsü Başkanlığı'na getirildi."

Eyice uzun akademik yaşamında Bochum'dan Sorbonne'a dek birçok uluslararası üniversitede ders verdiği gibi, bugüne kadar dört yüze yakın da makale yayımladı.

Ayrıca uluslararası birçok bilimsel kuruluşun da üyesi...

Kültür Bakanı'nın kılıç çektiği Eyice evrensel niteliklere sahip ender bilim adamlarımızdan biri...

Ama o ilk kez Refah Partisi tarafından itilip kakılmıyor.

12 Eylül darbesi de İstanbul Üniversitesindeki Bizans Bölümü'nü kapatmıştı. Türkiye'deki paranoyaları büyüterek yönetici koltuğunda daha rahat kalabileceklerini düşünen birtakım çapsiz adamlar, Bizans sanatını bizden önce bu topraklarda oturan kiracılara yönelik bir evrensel merak olarak değil, Yunanistan'a çıkarılmış bir davetiye olarak algılar ve bundan korkarlar.

Bu açıdan, Refah ile askerî darbeciler arasında özde hiç bir fark yok...

Semavi Eyice'den dinlemiştim. Bir keresinde kendisini Kenan Evren çağırılmış. Eyice umutlanmış. Ama darbe liderinin kendisine sorduğu soruyu duyunca bütün umutları yitmiş...

Evren, Bursa'nın bir ilçesindeki tarihî parke taşlarının kaldırılmasını ve buraların asfaltlanmasını isteyen Minibüsçüler Derneğinin istekleri konusundaki fikirlerini sormuş Eyice'ye...

Türkiye oldum bittim evrensel kültüre, uygarlık tarihine düşmandır...

Buralarda, binlerce yıllık insanlık tarihi yadsınarak, toplumsal araşmlar sığ siyasal sembollere indirgenmiştir.

Ucuz politikacılar ya Orhun Anıtları'nda zamanı dondurur, ya da "alının secdeye varmasını" şehircilik tartışmalarına demagoji malzemesi olarak sokar.

Bu topraklarda yaşamış büyük bir uygarlığın uzmanı olan Semavi Eyice'yi, mülkiyeti bize ait bu toprakların zenginliklerini sergilediği için yücelteceğine, dini ve kültürü oy ticaretine kurban ederek değerli bir bilim adamını aşağılamaya uğraşır.

Ucuz politikacılığın bütün yöntemlerini kullanan biri bugün Refah Partisi sayesinde Kültür Bakanlığında oturuyor.

Dini de, kültürü de kendi seviyesine indirmeye çalışan bu Kültür Bakanı yaptıklarından herhalde utanmıyor.

Böyle bir Kültür Bakanı'na sahip olduğumuz için utanmak gene bize düşüyor.

“Din Devleti” Özlemive “Laik Tanklar”...

Refah Partisi yönetimi, “din devleti” özlemi çeken ve prototipini İnter Star muhabiri Işın Gürel’e alçakça saldıran Sincan Belediyesi militanının simgelediği fanatik yanı ile devleti demokratikleştirerek “inanç özgürlüğüne” imkân kılınmasını isteyen nisbeten demokrat tarafı arasında yaptığı samba dansında ölçüyü kaçırmışa benziyor...

Devletin “ideolojisi” olmaması gerektiği görüşüne sahip çıkmak, demokratik bir devletin sınırlarını belirlemek, bireyin haklarını evrensel kriterlere göre saptamak aslında bugünkü tartışmaların büyük bir bölümünü ortadan kaldırır.

Ama bunun için “fanatiklere” göz kırpmaktan vazgeçmiş, Taksim’e ve Çankaya’ya cami gibi pratik hiç bir yararı olmayan, simgesel inatlaşmalardan kaçınan, gerçekten “demokrasi ile Müslümanlığı” evlendirecek demokratik bir partiye gerek var...

Anlaşıyor ki, Refah Partisinin mevcut yönetimi bu demokratik akılcılıktan yoksun... Kendi içindeki “din devleti” isteyen fanatiklerini dışlamak niyetinde değil...

O halde marjinalleşme ile yığınsallaşma arasında da tercihini küçülmeden yana koyuyor demektir.

Diğer yandan “demokratikleşme” yerine “laiklik” kavramına çok daha fazla vurgu yapan ve ülkeyi 1930’lardaki Türkiye şartlarında dondurmak isteyen diğer bir kesim daha var...

Onların da güvencesi ve simgesi, sıkışınca ortaya çıkan “laik tanklar”...

Ama “laik tanklar”, Ankara’nın bir ilçesinde “din devleti” arzulayan birinin nasıl olup da seçimi kazanarak belediye başkanı olabildiğinin “sosyoekonomik” nedenini tartışmıyor...

70 yıllık cumhuriyette neden hâlâ aktif nüfusun yarısının köylerde yaşadığı da “laik tankların” gündeminde değil...

“Laik tanklar” yargı kavramına da pek güvenmemekte...

Zaten “yargıyı” doğru dürüst işletsek, Sincan Belediye Başkanı da hesabını adliyeye verir, Işın Gürel’e hayasızca saldıran insan bozması gözü dönmüş fanatik de aynı gece yakalanarak adliyeye sevk edilir... Bunun hesabını başkasının sormasına gerek kalmaz.

Ama biz yargının neden herkesin güveneceği bir işlerlik kazanamadığını da araştırmıyoruz...

Refah’ın fanatik tabanı gencecik kız muhabirlere saldırınca ortaya “yargı” değil, “laik tankların” yaptırımı çıkıyor...

Burada “demokrasi” arayanlar, bir fanatiğin yumruğu ile “laik tankların” korku salması arasında sıkışıp kalıyor.

“Şeriat mı, ordu mu?” ikilemi arasında neden sıkışıp kalmışız?

Bunun cevabını, önceki gün Susurluk Komisyonuna ifade veren Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkan Yardımcısı Hanefi Avcı’nın anlattıklarında bulabiliyoruz:

“Çetenin siyasi kolu ve başında bulunan kişi Mehmet Açar, polis içindeki ayağı İbrahim Şahin’dir. MİT’teki bağlantısı Mehmet Eymür ve Durhan Fırat olan çetede Korkut Eken de bu ekibin sivil ayağını oluşturur.

Askerî kanat içindeki sorumlusu da Jandarma Tuğgeneral Veli Küçük’tür.”

Emniyet Genel Müdürlüğündeki üst düzey bir bürokratin açıkladığı gerçekler, toplumun neden “ciddi bir devlet örgütlenmesinden” mahrum kalarak “şeriat ya da darbe” ikileminde debelendiğini anlatıyor.

“Çeteleşme” eğiliminin devlete böylesine hakim olduğu bir ülkede, tabii ki çalışan nüfusun yarısı

tarımdan paçasını kurtaramaz, tabii ki kişi başına gelir üç bin dolara bile ulaşamaz, tabii ki bir yaşına gelmeden ölen bebeklerin sayısında dünyada başa güreşiriz...

Bu tablodan da ya Refah'ın şeriatçısı çıkar ya da askerın "laik tankı"...

Ama gönenç çıkmaz, demokrasi çıkmaz, çağdaşlık çıkmaz...

Son günlerdeki karabasany anımsatan tabloya rağmen umudu yitirmemek gerek.

Türkiye'nin kurtuluşunun "din devleti" özlemlerinin karanlığında olmadığı tartışılmayacak kadar açık...

Ama çare "laik tanklar"da da değil... Çare olsalar Türkiye bugün çok başka yerlerde olur, laikliğin koruyuculuğunu tanklar üstlenmez, Sincan Belediyesini de Refah Partisi kazanamazdı...

Türkiye bu kâbustan devletini demokratikleştirerek, üretimini "bilgi çağının gereksinmelerine" uyarlayarak kurtulur...

Ama bunun için önce "çeteleşme" eğiliminin tasallutundan kurtulmuş "gerçek bir devlete" ihtiyaç var...

Ne ki kimse onun peşinde değil...

O nedenle, Sincan Belediyesinin yobazı ile laik tank arasında sıkıştık zaten.

Savaş Kapıda mı?

İçerde “cami ile kışla” el-ense çekişip hepimizi “Şeriat mı, darbe mi?” ikileminin kör kuyularında bunaltırken dışarda Türkiye’nin her gün biraz daha “Ege’de savaşımaya yaklaştığı” alarmları çalınıyor.

Kendi derdinin peşine düşen kamuoyu, gözünü dışarıya çevirip çılgık çılgılığa “savaş uyarısı” yapan dış dünyaya “Ne oluyor?” diye sormuyor...

Haberi önce Salı günü BBC vermişti. Dün de bizim gazetelerde yer aldı...

İngiltere Dışişleri Bakanı Malcolm Rifkind, “Türkiye ile Yunanistan’ın, Kıbrıs sorununun çözümünde isteksiz olduklarını, bu yüzden iki ülke arasında savaş olasılığının çok yüksek olduğunu” söylüyor.

Sadece o mu?

Amerika’nın eski Dışişleri Bakanı Yardımcısı Richard Holbrooke da aynı kanıda...

O da “iki ülkenin Kıbrıs ve Ege Adaları yüzünden sıcak bir çatışmanın eşiğine geldiği” uyarısında bulunuyor.

Ancak, “Dikkat savaşıacaksınız!” diye avaz avaza bağırانların, Türkiye ile Yunanistan’ın kapışmasına “izin vermeye niyetli olmadıklarını” da gene dışarıya azıcık kulak kabartınca görüveriyorsunuz.

Bir daha seçilmeyeceği için “popülist” davranmak zorunda kalmayacak olan Clinton’ın yeryüzünde önemli gördüğü tüm sorunların üzerine gideceği belirtiliyor.

Kıbrıs ise bu listenin ilk sırasında. Öyle ki, Clinton ekibi, 1997’yi “Kıbrıs’ta çözüm yılı” ilan etti bile...

Sadece Amerika değil, Avrupa Birliği de, bu iş için “bastırma” eğiliminde...

Avrupa Komisyonu Dış İlişkiler Komiseri yani kısacası Avrupa Birliği Dışişleri Bakanı Hans van der Broek, geçen günkü “Türkiye’yle ilişkileri böyle sürdüremeyiz.” başlıklı demecinde, bakan sorunları ortaya nasıl koyuyor:

“Bildiğiniz gibi, AB-Türkiye ilişkileri son bir yılda, özellikle son altı ay içerisinde malum olaylar nedeniyle kötüleşti.

Bu konuda AB olarak iyi tartmamız gereken bazı önemli ikilemlerle karşı karşıyayız. Önce, AB, Kıbrıs’la üyelik görüşmelerinin, hükûmetler arası konferansın sonuçlanmasının ardından en geç altı ay içerisinde başlatılması yönünde taahhüt verdi.

Biz komisyon olarak bu taahhüdün yerine getirilmesi gerektiğini düşünüyoruz. Ancak, aynı zamanda, bunun Türkiye ile ilişkilerin gergin olduğu bir dönemde yapılmasının, Kıbrıs’a üyelik görüşmelerini kolaylaştırmayacağını da görüyoruz.

Bu nedenle, önümüzdeki yıl içerisinde Kıbrıs’ta bölünmüşlüğü giderecek siyasi çözüm yolunda ilerleme sağlanması için bu konuda görevli Birleşmiş Milletler ve çözümde çıkarı olan ABD ile iş birliği için de çaba göstermemiz gerekiyor.”

Van der Broek devam ediyor:

“Neden ABD?

Çünkü iki ülke arasında Ege’de kıta sahanlığı, hava sınırları ve karasuları sorunlarını içeren bir anlaşmazlık paketi var. Türkler bu konuda AB üyelerini, Yunanistan’ın kesin müttefikleri olarak algılıyorlar.

Bu da ABD'nin etkisini kullanarak tarafları uzlaşmaya çağırarak için daha iyi bir konumda olduğu anlamına geliyor.

Sonuç olarak ABD'den bu noktada insiyatifi ele alması, bizim de AB'nin gelecekteki üyesi Kıbrıs'ta, BM ile birlikte 'birinci kemancı' rolünü üstlenmemizi öneriyoruz."

Avrupa Birliği Komisyonu Dışişleri Bakanı konumundaki Hans van der Broek, Türkiye'nin Birliğe "tam üyeliği" konusunda "Yunanistan ile ilişkilerin, Müslümanlık konusundan" daha önemli olduğunu da vurgulamakta...

Biz içerde "Müslümanlık" diye tartışırken, dışarı "Yunanistan ile ilişkiler" diye tempo tutuyor...
"Türkiye'nin Müslüman olması üyeliğe engel teşkil eder mi?" sorusunu Van der Broek şöyle yanıtlıyor:

"Türkiye dosyasını 80'li yılların başından beri izleyen bir kişi olarak bunun asıl sorun olmadığını düşünüyorum.

Ama sorun, önemli bir derecede, Türkiye ile Yunanistan arasındaki tarihi anti-tezde.

Önümüzdeki on yılda, bu kaygan bölgede, Türkiye gibi önemli bir ülkeyle ilişkilerimizi bu şekilde sürdüremeyeceğimizi de belirtmek zorundayım.

Çözmemiz gereken bunca sorun varken bu tartışmayı ortaya atmanın, Türkiye'yi radikalleşmeye itecek son derece tehlikeli bir tavır olduğunu düşünüyorum.

Tabii şüphesiz Türkiye'nin köktendinci İslam devleti bir yana, bir İslam devletine dönüşmesi bile ilişkilerin derinleştirilmesini engelleyici bir durum ortaya çıkarır.

Altını çizerek söylüyorum, bu saydığım argümanların hiç birini ayrı ayrı, kendi başına değerlendiremezsiniz.

Türkiye'nin komşularına da bakarsanız, Türkiye'yle iyi ilişkilerin, Avrupa için de stratejik önem taşıdığını, tüm açıklığıyla görürsünüz.

'İlişkiler her ne pahasına olursa olsun iyileştirilsin, genişletilsin ve derinleştirilsin.' diyemeyiz.

Bazı şeylerin çözümlenmesi gerekiyor. Bunu geçmişteki deneyimler de gösterdi. Bu nedenle bu yıl bu yönde yoğun çaba göstermemiz gerektiğini düşünüyorum."

Dış dünyanın Ege ve Kıbrıs sorunlarını çözmeye böylesine kararlı olduğu bir ortamda, Türkiye'yi ne gibi senaryolar bekliyor acaba?

Savaş mı ya da başka bir bela mı?

Biliyorsunuz, 12 Eylül içerden bakılınca "teröre" karşı yapıldı ama en çok Yunanistan'a yaradı. Kenan Evren, bu ülkeyle pazarlıklardaki en büyük kozumuzu karşılıksız olarak harcadı ve Yunanistan'ın "NATO'nun askerî kanadına" geri dönmesine onay verdi.

İçerdeki kayıkçı kavgalarına dalıp, geleceğimizi daha derinden etkileyecek gelişmelere boşvermenin sırası değil gibi gözüküyor.

Hanımlar Yarın Sultanahmet'e Geliyor musunuz?

“Demokratlar ne yapmalı?” başlıklı yazımızda şöyle yazıyorduk:

“Gerçekten de Türkiye’de özellikle ‘kentli hanımlar’, ‘demokrasi’ ile ‘Kemalizm’ arasındaki kalın çizgileri dikkate almıyor.

Bir ‘din devleti’ tehlikesinden herkes gibi çok rahatsız oluyorlar ama bunu önlemeye yönelik bir ‘demokratik örgütlenme’ oluşturmak yerine ‘zabıtaya’ yakın duruyorlar.

Halbuki ‘din devleti’ tehlikesi kadar, bu tehlikeyi azdıran mevcut sistemin ‘demokratik ilkelerden’ kopukluğuna da muhalefet etseler, sorunlar çok daha çabuk çözümlenebilecek.

Ne var ki, tek parti diktatörlüğünün tüm mevzuatını ve ruhunu taşıyan Türkiye’de ‘demokrasi kültürü’ edinmek hiç de kolay değil.”

Sonra da “demokratlar ne yapmalı?” sorusunu sormuş, şöyle cevap vermiştik:

“Hem iktidarını yitirmiş bu koalisyondan hem de askerî cumhuriyet mantığından nasıl kurtulmalı?

Galiba bunun pusulası ‘Susurluk Skandalı’.

... Demokratlar için, ‘din devleti’ tehlikesi neyse ‘Susurluk tehlikesi’ de o...

Ama ‘rejim’ onu unutturuverdi.”

Şimdi Refahyol’dan kurtulmayı arzulayan ama “askerî darbe” tuzağına da düşmek istemeyenler, kendilerine bir “mütercim” bulmuş gibiler...

Özgürlük ve Dayanışma Partisi, bu Pazar Sultanahmet’te saat 13’de “Ne Refahyol, ne hazırol” sloganıyla bir miting düzenliyor...

Önceki gün gazetelerin seri ilanları arasına sıkıştırılmış duyurular vardı:

“Meydanı boş bırakma, ışığını al da gel...”

“Yurttaş konuşunca silahlar susar...”

Daha kocaman bir ilan ise çağrıyı iyice renklendiriyordu:

“Sultanahmet Meydanı’nda bu kez, Türkiye’nin aydınlıktan, demokrasiden, özgürlükten yana yurttaşları buluşuyor.

Çoluğunuzu, çocuğunuzu, eşinizi dostunuzu, sokağınızı mahallenizi, beyninizi yüreğinizi, çiçeğinizi, rozetinizi, aynanızı, Susurluk Zırılıtlı’nızı alın da gelin.

... Meydanı boş bırakmayın.”

İlanda vurgulanan ayna “demokratik çözümlere ayna tutmak, gün ışığını Türkiye’ye yansıtma” için...

“Susurluk Zırılıtlısı”, ise sadece laikliğin altını çizip kam-yon’u unutturanlara cevap için...

ÖDP Genel Başkanı Ufuk Uras da “Türkiye’de Meclisin tıkanıp, hükûmetin işlevini yitirdiğini ve ordunun MGK aracılığıyla iktidar olduğunu” hatırlatıp şöyle diyor:

“Biz bu nedenler yüzünden hükûmetin istifa etmesini, Meclisin basiret göstererek erken, adil ve demokratik bir genel seçim kararı almasını, politik alanda askerî vesayeti bir an önce sona edirecek adımların atılmasını istiyoruz.”

Pazar günkü miting, Türkiye’de “şeriat ve darbe” ikileminde boğulup kalmak istemeyen tüm “demokratlara” seslerini duyurma imkânı veriyor...

Mitinge “kentli hanımların” katılım oranı, çağdan iyice kopmuş, sığlaşmış, düzeysizleşmiş Türk siyaset kurumunun ve köhnemiş sisteminin demokratik bir yapıya kavuşma olanağını da belirleyecek.

Kadınlar kendi “yaşam biçimlerine” bir tehdit olarak gördükleri “din devleti” tehlikesine karşı

haliyle çok hassaslar, ama “beyinsel özgürlükleri” kısıtlayan “militer yaklaşıma” aynı derecede tavır almıyorlar.

Refah seçimle iktidara gelince Anıtkabir’e yürüyorlar ama bir doçent kitabından dolayı hapse girince buna aldırıyorlar.

Halbuki, yaşam biçimi kadar düşünce özgürlüğü de bireyler için hayati önem taşıyor.

Türkiye, geleneğinin kötü bir mirası olan “Kuyucu Murat Paşa” yöntemlerinden medet umuyor.

Ama bu mantık hiçbir sorunu kalıcı çözümlere ulaştırıyor.

Güneydoğu’daki başkaldırıların haddi hesabı yok. Cumhuriyet tarihindeki ayaklanmaların sayısı otuza ulaşıyor. Ama Ankara buna demokratik çözümler üretmiyor. Eski yöntemlerini uyguluyor.

Müslümanlık sorunu da aynı. Biz Müslümanlığın “kültürel” ve “sosyolojik” boyutunu görmezden gelerek nereye varabiliriz ki...

Bunlar yetmiş yıl önce cumhuriyetin başlangıcında da “tehlike” olarak görülüyordu, şimdi de...

Anlaşıyor ki bu yöntem toplumsal bir barış sağlamıyor, yalnızca “tehlikeleri” besleyip, büyütüyor.

Yarınki miting, sorunları “özgürlükleri kısıarak” değil, demokrasiyi çağdaş boyutlarda uygulayarak çözmek isteyenleri birleştirecek...

Yarınki miting, “şeriat ve darbe”, ikilemini, “demokratikleşerek aşacağımıza” inananları bir araya getirecek...

Yarınki miting, “laiklik” kadar “Susurluk rezaletinin” de bir “rejim sorunu” olduğuna inananları ağırlayacak...

Ve özellikle çözümü “demokraside” bulan, Türkiye de din devleti kadar garnizon mantığından da sıkılmış ve bunalmış kadınlarımıza kendilerini ifade imkânı verecek...

Yarın ki miting “demokratlar” için bir soluklanma... Hele bir de “din devleti tehlikesinden” tedirgin olup demokratik örgütlenme yerine “zabıtaya” yakın durmayı yeğleyen “kentli hanımlarımız da” buna katılarak olayları aşmanın tek yolunun “demokrasi” olduğu inancını pekiştirirlerse, değme gitsin...

Dine Amerikan Kararnamesi..

Türkiye, sekiz yıllık eğitim tartışmalarının harharlı alevini terkisine alarak taşınması zor bir zıtlaşmanın doruğuna tırmandı.

Yaz aylarının getirmesini beklediğimiz sükûnet toplumsal yaşama egemen olamadı. Cuma namazları ertesinde yaşanan olaylar, Refah Partisinin kesintisiz sekiz yıl eğitim yarasını her an gündemde tutacağını ve seçim malzemesi olarak kullanacağını ortaya koydu.

Anlaşıyor ki, dinselliği her türlü sömürüden arındıracak bir normalleşmeyi sağlayamayan Türkiye'nin sürekli bu konuları tartışarak kamplaştığı yetmemiş gibi, şimdi tansiyon daha da yükselecek.

Böyle bir sürtüşmeyi ve gerilimi dindirmenin yolu, bir an önce demokratikleşme paketini açmak, din konusunu da bu pakete dahil etmek.

Yoksa "laik-şeriatçı" tartışması, bu gerginlikten siyasal menfaat bekleyenler dışındakilere büyük bir fatura çıkaracak. Ülkeyi taşıyamayacağı bir yüksek gerilim içinde bunaltacak.

Ülkedeki inanç özgürlüğünü demokratikleşmenin bir cüzü olarak ele alıp normalleşmeyi sağlamayı önerenlere yeni bir örnek de Amerika'dan geldi.

Geçen haftalarda Yasemin Çongar'ın "ABD'de dinsel reform" başlıklı haberi, ABD yönetiminin din konusundaki yeni kararlarından söz ediyordu.

Amerikan yönetiminin 1993 yılında çıkardığı "Dinsel Özgürlükler Yasası'nı" Yüksek Mahkeme, geçtiğimiz haziran ayında "laikliğe aykırı" bularak iptal etti.

Beyaz Saray da Bill Clinton'un girişimiyle özgürlükleri genişleten yeni bir "kararname" hazırladı. Bu kararname Ağustos ayı ortasında özel bir törenle bizzat Clinton tarafından kamuoyuna duyuruldu.

Kararnameye göre, memurlar iş yerlerine başörtülü ya da cübbeli gelebilecek, boyunlarına haç takabilecek, masalarının üstünde İncil veya Kuran-ı Kerim bulundurabilecek ve iş arkadaşlarına dinsel metinler dağıtabilecek.

Kararname, dinsel inançları nedeniyle "saçını kesmeyen" Sihler'e ve gene inancı gereği "ant içmeyen" Yehova Şahitleri'ne de anlayışla yaklaşıyor. Birinciler "güvenlik görevlisi" gibi kısa saç gerektiren işler dışında çalışabilecek, ikinciler de "memuriyet yemininden" muaf tutulacak.

Kararname, getirdiği özgürlüklerin "istismar edilmesini" önlemek için de iki önemli "kural" koyuyor. Birincisi "işin etkinliği" engellenmeyecek. İnanç sahibi bunu bahane ederek iş saatlerindeki verimini düşürmeyecek ve görevini savsaklayamayacak.

İkincisi asla ve asla devletin herhangi "bir dini ve mezhebi kayırması" söz konusu olmayacak. Devlet, her dine ve mezhebe eşit mesafede duracak. Devlette, yönetici konumundakiler kendi inançlarını maiyetlerindekiyle dayatamayacak, kamuya açık yerlerde bir dinin ya da mezhebin egemenliği anlamına gelen düzenlemeler yapmalarına izin verilmeyecek.

Yüksek Mahkeme'nin iptal ettiği yasanın yerine yayınlanan kararnameyi Bill Clinton, Hıristiyanlar'ın, Museviler'in ve Müslümanlar'ın yanı sıra "laiklik yanlısı kuruluşların" da katkısıyla hazırlamış.

Alınan kararların açıklandığı törende de Clinton, "Amerikalı olmanın temelinde dinsel özgürlükler vardır. Dinsel özgürlüğü koruyup genişletmek ve bireylerin Anayasayı zayıflatmadan vicdanlarının gereğini yapma haklarını güçlendirmek için daha çok şey yapmalıyız." demiş...

Türkiye'nin, olup bitenlere "siyasal çıkar" çıldırmasından uzak bakması halinde, yararlanacağı bir

formül var ortada...

Anayasal düzen zayıflamayacak...

Devlet tüm din ve mezheplere eşit uzaklıkta duracak..

İş etkinliği aksatılmayacak...

Hiç kimse devletin bir din ya da mezhebi kayırdığı izlenimini veren bir tutum içinde olamayacak...

Türkiye’de “dinsel sömürünün” önünü almak için, tek parti rejimine geri dönmek yerine, demokrasinin evrensel kurallarına doğru ilerlemek herhalde daha akıllıca olur.

Bu, mevcut korkuların ivmesiyle konulan yasaklardan beslenen siyaset tacirlerinin ekmeğini elinden alabilecek yegâne formül. Üstelik en sağlıklısı...

Amerika’nın kararnamesindeki formül bize de çok yarayabilir. Şayet işleri kavgasız dögüşsüz çözmek, ülkeyi sakinleştirmek istiyorsak...

Silah Varsa, Hukuk Yok...Öyle Bir Cumhuriyet İşte...

Birkaç gündür gazetelerde, 12 Eylül'ün yıl dönümü nedeniyle şimdiki Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'in "darbe" sırasında söyledikleri yer alıyor.

Örneğin, gözaltına alındığında şöyle demiş:

"Bu ordu, 5 generalin şahsi ordusu değil... Milletın Ordusu"...

12 Kasım 1981'de ise yakınması şöyle:

"Askerî müdahale artık askerî rejime dönüşmüştür, bunun adı militarizmdir."

Önceki gün ise, gene aynı Demirel, Cumhurbaşkanı sıfatıyla şöyle bir saptama yapmış:

"Cumhuriyetten demokratik cumhuriyete geçmeye çalıştık. Ama yapamadık. Yine de kurumlarımızın çoğunu demokratik hale getirebildik."

Demirel, herhalde "politik deneyimi" nedeniyle, "demokratik hale gelemeyen" kurumları sıralamamış.

Ta cumhuriyetin başlangıcından beri Türkiye'de "silahlı bürokrasiye" ait hiçbir kurum demokratikleşemedi. Bu kurumlar "derin devleti" oluşturduğu için, Türkiye de demokratikleşemedi.

Birinci Cumhuriyet, her şeyini değiştirmekle övündüğü Osmanlı'dan devraldığı, 1913 tarihli "Memurin Muhakemat" yasasını olduğu gibi korudu. Devlet memurlarının suç işlemeleri halinde onları yargının doğrudan denetiminden kaçırarak bu yasa, özellikle "silahlı bürokrasi" için korunuyor. Metin Göktepe'yi işkenceyle öldürmekten sanık polislerin yargılanma süreçlerini, bir hatırlasanıza. Osmanlı'dan devralınan bu yasa nedeniyle sanıklar mahkemeye hesap vermeyebiliyorlar.

Aynı şey, askeriye için de geçerli...

Kendilerine ait mahkemesi, kendine ait yargıtayı, kendine ait danıştayı olan bir "silahlı kuvvetler" yeryüzünün hiçbir ülkesinde yok...

Askerî Şura Kararları'nı idari mahkeme denetleyemiyor...

Harcamaları ise Sayıştay...

Halkın iradesi ile oluşması gereken Meclis varken, her şeyin Millî Güvenlik Kurulunda kararlaştırılması, Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliğinin de "teknolojiden kültür politikasına" kadar bütün toplumsal yaşam alanını biçimlendirmeyi kendinde yasal hak görmesi de cabası...

Bu anlayış cumhuriyetin başında böyle başladı, bugün de böyle devam ediyor. Halk iradesinin yerini, cumhuriyeti kuran "militer irade" aldı...

İlk Meclis, Ali Şükrü Bey'in Topal Osman tarafından öldürülmesiyle sonuçlandı. Topal Osman'a, Ali Şükrü Bey'i "öldürme emrini" kimin verdiği belli olmadı, araştırılmadı da...

Silahlı bürokrasiye ait "suç iddiası" o günden beri, hep havada kalır... "Laik savcılar" öyle sıkışık anlarda hep tavana bakarlar nedense...

1976 yılında Lockheed askerî uçak alımında rüşvet alan "laik vatanseverler" bir tek Türkiye'de ortaya çıkarılmadı...

Mehmet Ali Ağca'nın Maltepe Askerî Cezaevinden nasıl kaçırıldığı da aydınlanmadı... 1 Mayıs 1977 katliamı da...

Eğer köylü vatandaşlara dışkı yediren "silahlı bürokrat" ise, bu tecilli altı aylık bir hapis cezasını gerektiriyor...

Ama aynı şeyi "köylü vatandaş" yaparsa, ne olur? Bunu bir düşünün, ikisi arasındaki fark, bugün devlet yapılanmasının resmidir.

Silahlı kurumları demokratikleştirememenin temelinde, “demokrasi” yerine “Kemalizmi”i şiar edinmemiz var...

Ordu biz “demokratız” demez, “Atatürkçüyüz” der... Atatürkçü olunca, Millî Güvenlik Kurulu öne çıkar, parlamento geride kalır.. Çünkü Kemalizm, diktatörlük dönemindeki tek parti rejiminin ideolojisidir ve halk iradesine dayanmaz...

Kemalizm’i unutup demokrasiyi talep etmedikçe, bu işler düzelmeyecek...

Susurluk da, Lockheed gibi kapatılacak herhalde... Belli ki “laik generaller” Susurluk’tan rahatsız değil...

Şeriat tehlikeli ama, “hukuku olmayan bir devlet anlayışı” tehlikeli değil... Çünkü hukuksuzluğu “vatanseverler” vatan için göze alabiliyor.. Araya uyuşturucu ve silah ticaretinin karışması da pek önemli bulunmuyor.

Sistemin nasıl çalıştığını birçok insanla birlikte yıllardır yazıp söylüyoruz...

İşte çifte teyid... Birisi Birinci Cumhuriyet’in cumhurbaşkanından, diğeri Susurluk Davası’ndan... Daha ne diyelim?

Sabah'ta 15. Yıl ve Sisypnos

Sabah'ta ilk yazım 6 Mart 1988 yılında yayımlanmış. 28 Şubat rüzgârlarının estiği günlere kadar haftada dört gün yazmışım. Sonra birkaç yıl da yarım sayfalık haftada bir tek yazı ile devam etmişim, son zamanlarda ise yer biraz daha daralmış.

Şimdi muhtemelen hepsi emekli olmuş askerî bürokratların kendileri gibi düşünmeyenlere “psikolojik savaş” açma kararını ‘andıç’a dökmeleri ve bunu uygulamaları bizatihi yazının ve gazeteciliğin kendi doğası ile de ters olduğundan medyaya da hayır getirmedi.

Herhalde, bu süreç ilerde daha derinlemesine yazılıp incelenecek.

Onca yıldır yazılanları topluca birarada okuyunca insan kendini Sisypnos gibi hissediyor. Biliyorsunuz Sisypnos Korinthos Kralı’dır. Dev bir kayayı bir tepenin doruğuna iterek çıkarmakla cezalandırılır, ama kaya tam doruğa vardığında yeniden aşağıya yuvarlanır.

Biz de “insan hakları, demokrasi ve piyasa”nın geçerli olduğu bir Türkiye için hep aynı gerçekleri tekrarlayıp duruyoruz. Sisypnos ile tek fark; o, “kurnazlığın” simgesi olduğu için cezalandırılmıştı, burada özgür ve zengin bir Türkiye isteyenleri cezalandıranlar, ülkeyi “iç sömürge gibi yönetmeye” alışmış olan kurnaz egemenler.

15. yılın ilk yazısını yazmaya koyduğumda Türkiye’nin gündeminde yine askerler var. Bu kez konu AB.

Askerî Ceza Yasası, siyasi demeç veren askerlerin 5 yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılacağını söylüyor. Nedense o madde önemini yitirmiş. Halbuki hukuk tavizsiz uygulansa, Türkiye toplumsal sağlığına çok daha çabuk kavuşacak.

Halka başöğretmenlik yapmak söz konusu olunca “batılılaşma, laiklik ve Kemalizm”in trampeti çalınırken, AB tam üyeliği ciddileşince, İran’ın alternatif gösterilmesi, Türkiye’de asıl olanın egemen zümrenin çıkarları olduğunu gün ışığı gibi herkese anlatmakta.

Üstelik işler iyice mizahileşiyor.

28 Şubat’ı “laik cumhuriyet” için yaptığını söyleyen zihniyet, “İslam Cumhuriyet”i İran’ı yeni partner alternatifi olarak sunarken, Ak Parti Grup Başkanvekili Hüseyin Çelik, dün yaptığı basın toplantısında şunları söylüyor:

“Demokratik bir cumhuriyet değil, bürokratik bir cumhuriyet görünümündeyiz.

Hukukun üstünlüğü konusunda çok gerilerdeyiz. Bir hukuk devletinden ziyade bir kanun devletiyiz.

İnsan hakları ve özgürlükleri konusunda Doğu Avrupa’nın bile çok ama çok altındayız.

Düşünce ve düşünceyi ifade etme özgürlüğü önünde yığınla engel var.

İşkence ve gözaltında kötü muamele gibi konularda Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde en çok mahkûmiyet alan ülkelerden biriyiz.

Laik bir devlet değil, laikçi bir devlet imajımız var. Laiklik, devletin dinî kurallara göre yönetilmemesi, devletin inançlar karşısında eşit mesafede olması ve insanların dinî inançları doğrultusunda hayatlarını tanzim etmelerine mani olunmaması iken; ülkemizde bu anlamda din ve vicdan özgürlüğünün varlığından söz edilemez.

Şeffaflık ilkesi büyük çapta gözardı edildiği için korrupsiyonun (çürümenin) her çeşidi âdeta ağ gibi bütün ülkeyi sarmış durumdadır.

Bu geriliklerden, ilkelikten kurtulmamız için Kopenhag kriterlerini eksiksiz yerine getirmeliyiz. Bütün kriterleri yerine getirdiğimiz halde AB’ye alınmasak ne kaybederiz?”

Bize İran'ı seçenek gösteren bürokrat mı Batılı, müktesebatlı bir bilim adamı olan Van Milletvekili ve Ak Parti Grup Başkanvekili Doç. Dr. Hüseyin Çelik mi?

Tek sevindirici yan, AB sürecinin Türkiye'yi demagojik palavralardan arındırarak yönetim iskeletini herkesin gözü önüne berrak bir şekilde makyajsız olarak sermesi. Bunu gördüğümüz oranda, bir "iç sömürge" olmaktan kurtulacağız. Tabii kurnaz egemenlerin bize çektiği Sisyphos çilesinden de.

Aristokrasi ve Burjuvazi Olmayınca

Derin bir taassup ve monarşik bir istibdada karşı toplumsal bir başkaldırının önderliğini yapan burjuvazi, 18. yüzyılda “devlete karşı bireyi” korumanın yollarını da beraberinde geliştirdi.

Sanayileşme süreci bunun toplumsal temelini atmış, bireyin özgürleşmesini sağlayacak radikal değişimlerin de yolu açılmıştı.

Burjuva devriminin düşünürleri, özgürlüğe olanak tanıyan, bireyin temel hak ve özgürlüklerini geliştireceği bir siyasal sistem arayışına girdiler. Öncülüğü John Locke yaptı. Montesquieu ise Locke’un fikirlerini genişleterek sistematize etti. Devleti, “yasama, yürütme ve yargı” olarak tanımlayıp her bir kuvvetin diğerini kontrol etmesini önerdi. Böylece devletin gücü kontrollü bir noktaya geri çekilecek, bireyin özgürleşmesi sürekli kılınacaktı.

Montesquieu, özgürlüğün gerçek güvencesinin parlamentarizm olduğuna inanıyordu. Gerçekten de tüm üyelerinin halk oyuyla seçildiği parlamentolar kuvvetler ayrılığı içinde yeralan yegâne kurumlardır.

Türkiye, Montesquieu’nun çağdaş devlet kavramını ortaya attığı fikirlerinden nasibini hiç almamış görünüyor. Askerler parlamentonun varlığını fiilen ciddiye almadıkları gibi, siyasetçiler de parlamentoya asla sahip çıkmıyor.

Toplumsal olgunlaşma yol almayınca da siyasetçilerin, askerlerin ve iş adamlarının üslubunda inanılmaz bir düşme gözleniyor.

Türkiye, Montesquieu’yü doğuracak toplumsal şartlara erişemediği, aristokrasiden ve burjuvaziden yoksun olduğu için Ortaçağ kalıntısı tartışmalar izliyoruz.

Hayasız bir terörün kurbanı olan rahmetli Cavit Orhan Tütengil, doktora tezini Montesquieu üzerine yapmıştı. Tütengil tezinin bir yerinde şöyle der:

“Özellikle yüksek öğrenimde, anayasa hukuku, kamu hukuku ve sosyoloji ile ilgili kitaplarda Montesquieu’ye yer verildiği görülür. İletme, aktarma ve açıklamadan öteye geçmeyen bu görüşler üniversite çevrelerinde Montesquieu’nün tanıtılmasına yol açmakla birlikte, fikir hayatımızda bir çığır, bir doktrin halini almaktan uzaktır.”

Ne kadar doğru.

Askerî yetkililerin, Askerî Ceza Yasası’nın 148. maddesine hiç aldırmadan, ağızlarına geldiği gibi siyasete müdahale ettikleri bir ülke.

Halbuki, Montesquieu, devletin temel güç unsurlarını “yasama, yürütme ve yargı” olarak formüle etmişti. Bu, bizde “hava, deniz, kara kuvvetleri” olarak algılandı.

Toplumu dönüştürme yerine, devlet imkânlarını dağıtma ucuzluğundaki siyasetçi de buna hiç ses çıkarmadı. Toplumsal gelişmenin önündeki bürokratik engellere savaş açmadı.

Derin devletin her türlü imkân ile önünü kesmeye çalıştığı Tayyip Erdoğan, içki konusundan hareketle “temel hak ve özgürlükleri” referanduma götürmeye kalkıyor, “doğum kontrolü” önerenlere “vatan haini” diyor.

Genelkurmay Başkanı, tank ihalesine muhalif olanları “anasından Yahudi düşmanı olarak doğanlar” olarak görebiliyor.

Ünlü iş adamımız “üçün birinden” söz ediyor. Bakanımız ona aynı üslupla cevap veriyor.

Aristokrasisi olmayan, burjuva devriminden geçmeyen ülkelerde “yazı ve bilim” olamayacağı kanaati bende epeydir hakimdi, buna galiba “siyaset ve askerliği” de eklemek gerekiyor.

Temel hak ve özgürlükleri güvence altına alan bir parlamenter sistemin hâlâ çok uzağındayız.
1698’de doğup 1755’de ölen ve modern rejimlerin temel eseri sayılan “Kanunların Ruhu”nu
1748’de yazan Montesquieu’nün de...

Üsluptaki gittikçe artan irtifa kaybı da bunu ispatlıyor zaten.

Demokrasi Sadece Halka Güvenmektir

İrkçı Le Pen'in oyların yüzde yirmisini alarak cumhurbaşkanlığı seçimlerinde ikinci tura kalması, 28 Şubat bağlamında, Türkiye ile Fransa kıyaslamasına neden oldu.

Aslında, bu 28 Şubat darbesini benimseyenlerin beyhude bir gayretiydi ve iki ülke arasındaki fark kıyaslanmayacak kadar büyüktü.

En yakın bir örnekten, 1 Mayıs İşçi Bayramı'ndan başlayalım. Fransa'nın çok uzun yıllardır bir büyük şenlik olarak kutladığı 1 Mayıs İşçi Bayramı bizde hâlâ doğal bir gelenek olmaktan çok uzak.

Bu yıl da kutlamalara 32 il ve 10 ilçede izin verildi. 10 il ve ilçede ise yasaklama nedeniyle 1 Mayıs kutlanamadı.

Gösterinin yasaklandığı kentlerden biri de Osmaniye idi. Osmaniye Valisi İsmail Fırat, resmî bir konuşmada, 1 Mayıs'a neden izin vermediğini garip Türkçesiyle, şöyle açıkladı:

“Osmaniye’de 1 Mayıs İşçi Bayramı’nı kutlamalarına katılanlara, katılmak isteyenlerden Atatürk posterleri, Türk Bayrağı asmaları, İstiklal Marşı söylemelerini ve saygı duruşunda bulunmalarını istedik. Onlar da bize ‘Bu bir dayatmadır, biz bunları yapmayız’ diyerek defolup gittiler.”

Vali ardından da 1 Mayıs’ı kutlamak isteyenlerin “kuş beyinli öğretmenler” ve “hainler” olduğunu söylemekten çekinmiyor.

İşçi sınıfının yüz yılı aşkın mücadelesinin bir sonucu olan toplumsal bir kutlamayı “devlet törenine” dönüştürmek isteyen bir vali zihniyetine ve kullandığı üsluba sağlıklı hiç bir demokratik toplumda rastlanmaz.

Burası hâlâ, toplumu dışlayan “devlet eksenli” bir ülke.

Le Pen ile 28 Şubat’ın kıyaslanması da zaten bu nedenle mümkün değil.

1 Mayıs mitingleri nedeniyle, Fransa’da tam bir milyon üç yüz bin kişi sokaklara dökülerek Le Pen’i protesto etti. Fransız halkı, içe kapalı ırkçı bir anlayışı oylarıyla sandığa gömeceği işaretini, demokratik hakkını kullanarak gösterdi. Üstelik bunu Le Pen’in partisinin meşruiyetini tartışmadan, sadece “fikrine şiddetli muhalif” olarak yaptı.

Fransa’da demokrasinin bekçisi, “laik tanklar” değil, halkın kendisi.

Fransa’da kralcılar da halktan oy ister, anarşistler de troçkistler de komünistler de liberaller de muhafazakârlar da sosyalistler de. Şiddeti dışlayan her türlü görüşe yer vardır.

Rejim demokrasidir ve demokrasilerde sadece halka güvenilir. Halka güvenildiği vakit ülkenin komünist olacağı, bölüneceği ya da şeriat rejiminin geleceği anlayışı geçerli değildir. Kimse bu korkuları manipüle ederek demokrasi ile bağdaşmayan bir ayrıcalığın tekeli elinde tutamaz, konumunu “korku istismarcılığına” bina edemez.

2002 yılındayız, bizde devlet hâlâ halktan korkuyor. Ama, AB’ye ihraç edilmese, farkına varmayacağımız “zehirli sivri biberlerden” ürkmüyor.

Vali, 1 Mayıs’ı kutlamak isteyenlere olmadık hakaretler yağdırıyor ama koskoca Sağlık Bakanlığı denetimleri yapmadığı için, devlet asıl işlevi olan yaşam güvencesini sağlamıyor.

Zehirli sivri biberden ancak AB’ye yapılan ihracatın denetimine toslayınca haberdar oluyoruz.

İç piyasada ise denetlenmeyen hormonlu ürünler yemeye devam ediyoruz.

Demokrasi, başka hiçbir güçten medet ummadan, aynen Fransa’da olduğu gibi, halka güvendiğimiz vakit gelecek.

Halka güvenirse, ülkenin başına büyük belalar geleceği propagandasının son bulduğu gün,

demokrasinin de ilk günü sayılacak.

O gün, valiler, toplum endeksli kutlamalara nizam vermeyi aklına getirmeyecek, Sağlık Bakanlığı da biberleri ve hormonlu ürünleri denetlemeyi aklından çıkarmayacak.

Enflasyon mu, Büyüme mi, Başbakan mı?

Türk siyasal yaşamı darala darala tek bir kişinin sağlığına kadar indirildi. Padişahlık olsaydı bile, muhtemelen daha fazla alternatif bulunurdu.

Ankara, 1980 darbesinin mantığı ile oluşturduğu Anayasa, Siyasal Partiler Yasası ve seçim sisteminin ne menem bir şey olduğunu bir kez daha görüyor. Halkın tercihlerini yansıtmaktan çok uzak, dar bir alana sıkışmış siyaset 28 Şubat sonrasında, kendi dar alanında da marjinalleşti. Meclisteki kimi partilerin artık iktidar olamayacağı kulaklara fısılandı ve değişmezlik esas kılındı. Bir de buna, tek bir ailenin egemenliğindeki partinin koalisyonun en büyüğü olması eklenince, mevcut traji-komik gelişmeler ortaya çıktı.

Şimdi koskoca Türkiye, gerçek bir siyaset kurumunun olmamasının acısını, başbakanın sağlığı etrafındaki spekülasyonların girdabında yaşayıp durmakta...

Başbakanın sağlığındaki son dalgalanma, IMF heyetinin ziyareti ile çakıştı.

Türkiye’de siyasetin de nitelik kazanıp demokratikleşmesi, ekonomik yapının dönüşümü ile bağlantılı. Devlet rant dağıtım mekanizmasını tekelinde bulundurarak toplumun rüştünü ispatını önüyor. Bireyin gelişmediği yerde de padişahlıktan kalma gelenek geçerli oluyor.

Hâlbuki, paylaşımın siyaseten devlet tarafından yapılması terk edildiğinde, piyasa devreye girecek. Bireyselleşme de hızlanacak. Tek adama endeksli komediler bitecek. Katılım artacak. Çoğulculuk büyüyecek.

IMF de, geçen yıldan beri Kemal Derviş’in de yardımıyla siyaset ile para arasındaki ilişkiyi koparmaya uğraşüyor. Siyaset kurumu menfaat çetesi anlayışından uzaklaşacak. Bunun için de “ekonominin sağlam temeller üzerinde yeniden inşasına” ihtiyaç var. Neyse ki, ekonomik kriz önemli ölçüde yol alınmasına yaradı.

Ama gene de siyaset kurumu eksilen gücüne rağmen, ekonominin bağımsızlaşmasına direniyor.

IMF’ye verilen takvimde mayıs ayı içinde yapılması gerekenlerin çoğu yapılmadı.

Örneğin, siyasetin müteahhitler tarafından finansmanına imkân veren ve siyaseti müteahhit-siyasetçi ilişkisine indiren eski İhale Yasası değiştirildi ama değiştirilirken de göz göre göre bıçaklandı. Çıkarılan yasada, yerli firmalara açık olan ihale sınırı kasten 17,5 trilyon lira düzeyinde belirlendi.

Halbuki, Dünya Ticaret Örgütü’nün kabul ettiği sınır 8,8 trilyon lira. IMF bu noktanın tashihi için bastırıyor. Ama verilen söze rağmen, bu düzeltme gecikti. Daha böyle gecikmeli birçok konu var.

Hepsi tamamlandığında ise, siyaset artık eski siyaset olmayacak.

“Ekonomik aklın” geçerli olduğu, herkesin üretime katkısı oranında payını piyasadan aldığı gerçek bir ekonomik yapının inşasında, siyaset kurumu yanında “enflasyon lobisi” de direniyor.

Ciddi bir ekonomi, bir büyüüp bir küçülmez.

Kaynakları kadar büyümeyi hedeflerse sorunsuz gelişir.

Bizde ise böyle bir çaba yok. Dış tasarruf ya da enflasyon ile durumu idare var. Bir iskeletin makyajlanması gibi bir şey bu. Gerçek bir ekonomik kaynaktan beslenmeyen büyüme girişimi ise çok geçmeden muhakkak kriz ile sonuçlanıyor.

Bir hane halkı nasıl orta vadede gelirinin üstünde para harcayamazsa, ülkeler de harcayamaz. Ekonomik sorun varsa, bunu aşmanın yolu haneye giren para miktarını artırmaktır. Kısaca, daha fazla zenginleşmektir. Ülke için de öyle.

Mide şişliğini tokluk sanan enflasyon geleneği şimdi bitiyor. Türkiye gerçek Türkiye ile baş başa

kalacak. Ardından da toplumsal eksiklerini gidererek sağlıklı bir büyüme trendine girecek.

Mevcut yenilenmeyi istemeyenler, “hızlı büyüme” bahanesiyle enflasyonun azdırılmasını istemekte...

Halbuki enflasyon sorunu çözülmeden, kalıcı ve gerçek bir büyüme olmuyor.

Bir tek kişiye endeksli hale getirilen ve asıl işlevi rant dağıtmak olan siyasetin, devlet elinden kurtarılıp topluma mal edilmesi, enflasyon ile savaş ve yapısal reformları gerçekleşmesi ile bağlantılı.

IMF’in önerileri gerçekleştiğinde, siyaset kurumu dönüşecek, siyaset kurumu dönüştükçe de tek kişinin sağlığına endeksli felç halindeki mevcut siyasal yapı kalmayacak.

Bu nedenle, “enflasyon, büyüme, başbakan” üçgenindeki en önemli konu gerçekten enflasyonsuz bir büyüme sürecini yakalamak.

Seçimlerden Umutlu musunuz?

“Cumhuriyet Dönemi’nin üç kent, üç parti, üç lider demokrasisi, çocuk ölümlerinde Zimbabve ile aynı sırayı paylaşmamızı önleyememişti. Ama, tek bir Allah’ın kulu da ölüp giden bebeklerin haberlerine dönüp bakmadı. Nasıl olsa yazanların, çizenlerin ve okuyanların çocukları değildi ölüp gidenler.”

Yukardaki pasajı, tam on bir yıl önce gene bir seçim arifesinde yazdığım “Adaylar, ölen bebekler ve Zimbabve” adlı yazıdan aldım.

Türkiye’nin gündeminde gene seçim var ve bebek ölümlerinde dünya klasmanının sıralarındayız. Her on dakikada bir bebek ölüyor.

Belki tek sevinilecek yan, on bir yıl önce her gün 370 bebek ölüyordu, şimdi günde 133 bebek ölmekte...

Ama seçimler hiç bir zaman bu sorunu çözmedi. Dünya sıralamasındaki utanç verici yerimiz de değişmedi.

Uyum yasalarını çıkararak büyük bir dönemeci başarıyla dönen Türkiye’deki tüm siyasal enerjiyi AB tam üyeliği sürecine kilitlemek gerekirken, bir “gizli el” bu seçim atmosferini, “laiklik-şeriat” ikilemine hapsediverdi.

Türkiye, AB’ye tam üyelik sürecinden, seçim gevezelikleri nedeniyle hızla uzaklaşıyor.

Hatta Türkiye’yi, uygulamalar açısından Fas ve Ukrayna ile kıyaslayanlara rastlanmakta....

Siyasal partiler mevcut yapıyı hızlıca ve çok radikal bir şekilde değiştirmek arzusu ile yanıp tutuşmuyor.

Bunu görmek için siyasal partilerin seçim bildirgeleri ile Avrupa Hareketi 2002’nin Radikal gazetesi tarafından yayımlanan “AB üye ve adayları ile Türkiye’nin” kıyaslandığı tablolara bakmak yeterli.

Örneğin, Türkiye’nin yapısını en iyi resmeden tablolardan biri “kamu harcamalarının” kıyaslandığı beş numaralı tablo.

Birleşmiş Milletler İnsanî Kalkınma Raporu’nda yer alan 173 ülke arasında 85. sırada bulunan Türkiye, ulusal gelirinin yüzde 2.2’sini eğitime, yüzde 3.3’ünü sağlığa harcıyor. Askerî harcamalara ayrılan pay ise yüzde 4.9. Türkiye’nin kamu harcamalarının diğer ülkeler ile kıyaslamasını yapan tablonun analizi ise şöyle:

“Avrupa Birliği’ne üye ülkeler ve diğer adaylara kıyasla farklı önceliklere yer verdiğimiz görülüyor. Oransal olarak eğitim ve sağlık alanlarına en az, ordusuna ise en çok harcamayı yapan ülke maalesef Türkiye.

Oysa nüfusunun yüzde 30’u 15 yaşın altında olan Türkiye, 28 üye ve aday ülke içinde en geniş kitleye eğitim sağlamak durumunda. Gayrisafi Millî Hasıla’nın sadece yüzde 2.2’sinin bu genç nüfusa sağlayacağı eğitim ne düzeyde olabilir ki? Üstelik eğitime yapılan kamu harcamaları açısından Türkiye’ye en yakın konumda olan Yunanistan’da 15 yaşın altındaki nüfus Türkiye’nin tam yarısı kadar, yani yüzde 15. Eğitimde Türkiye’yle eşit düzeyde mali kaynak ayıran bir ülke ise BM İnsanî Kalkınma Sıralaması’nda 153. sırada yer alan Zambia.

Kamu harcamalarının içinde yurttaşlarının sağlığına verdiği öncelik bakımından AB’ye aday ve üye ülkeler arasında 28. ve son sırada Türkiye geliyor. Bizden önce 27 ülkenin birçoğu, sağlığa Türkiye’nin neredeyse iki katı harcama yaparken, yüzde 3’lerde seyreden Romanya ve Bulgaristan’ın

oranları da Türkiye'den hayli yüksek.

Ancak hemen üzülmeylem: En azından bir kategoride en yüksek harcamayı yapma onuruna sahibiz. Öncelikler listesinde askerî harcamaya ayrılan yer açısından Türkiye ile Yunanistan başa baş gidiyor. Diğer 26 ülkenin ezici çoğunluğu, Gayrisafi Yurtiçi Hasıla'sının yüzde 2 ya da daha azını savunmaya ayırıyor. AB üyeliği ve adaylığının sağladığı muazzam güvenceyle yaşayan bu ülkelerin yaşam öncelikleriyle Türkiye'nin öncelikleri taban tabana zıt bir konumda."

Hiçbir siyasal parti, bu çarpıklığı düzeltecek bir iradeyi vaat etmiyor.

Halbuki, AB'nin "İlerleme raporunu" seçim bildirgesi yapacak, üye ülkeler ile Türkiye arasındaki çarpıklığı giderecek önerileri gündeme getirecek bir siyasal anlayışa ihtiyaç var.

Hep biliyoruz ki, suni "laik-şariat" sorunuyla birlikte yoksulluğun ve esaretin çözümü de AB tam üyelik sürecini kaçırmamaktan geçiyor.

Ama bu süreci önemseyen hiçbir siyasal parti yok gibi gözüküyor.

Karamsarlığa düşmemek çok zor bu ülkede.

Fakirleşmek İçin Oy Kullanılır mı?

Türk siyasal rejiminin ruhunu gösteren en güzel örnek, kişi başına düşen gelir miktarı. 1990 yılında 47. hükûmet iş başındaymış ve kişi başına gelir 2.682 dolarmış. Şimdi 57. hükûmet iş başında ve 2001 yılı itibariyle kişi başına gelir 2.160 dolara inmiş. Avrupa'nın en fakiri olduğumuz yetmiyormuş gibi, fakirlikte biraz daha da geriye gitmişiz.

Aynı şey, zenginlik üretmekten uzak tarım için söylenebilir. Geçen hafta da vurguladığımız gibi, Türkiye çok küçük toprak parçaları nedeniyle, tarımda çağdaş ve para kazandıran işletmeler oluşturamıyor. Küçük arazilerde boğaz tokluğuna çalışan milyonlarca insan ile vakit öldürüyor. Hükûmetler, miras hukukunun ilgili maddelerini değiştirip aynı şahsa ait ama ortalama beş ayrı yere serpiştirilmiş avuç içi kadar toprakları tek bir arazi haline getirecek olan "toplulaştırma" işlemine hız verse, epey yol alabilirdik. Ama bunu da yapmadılar. 1950 yılında işletme başına yüz dekar olan toprak parçası, 1990 yılında yarıya düştü. Fakirlik üreten tarımsal yapı da biraz daha fakirleşti.

Kendi içindeki fakirleştirmeyi, bir de komşuların sürekli artan zenginlikleriyle kıyaslayın.

Demek ki, seçimlerde oy kullanmak bizi zenginleştirmeye yetmemiş.

Peki seçimler bizi özgürleştirdi mi?

Seçim arifesindeki yasaklar listesine ve yasaklama çabalarına bakınca bunun da cevabının hayır olduğunu görüyoruz.

Komşumuz Yunanistan'da yıllardır biri daha keskin, diğeri Avrupa komünizminden etkilenen iki ayrı komünist partisi varken, bizde "komünist" lafı hâlâ siyasal parti adı olamıyor.

Gerçek bir komünist partisine can verecek gürbüz bir işçi sınıfımız olmadı ama komünizmden bugün de ürken nur topu gibi korkularımız var.

AKP yasaklanmaya çalışılıyor, DEHAP yasaklanmaya çalışılıyor, Komünist Parti yasaklanmaya çalışılıyor, ayrıca seçim yasakları zaten başlı başına bir komedi.

Demek ki, oy vermek Türkiye'yi özgürleştirmiyor. Gittikçe fakirleştiğimiz gibi özgürlükler konusunda da dünyanın mezrası oluyoruz.

O halde çare nedir?

2002 yılı itibariyle, Türkiye'nin tek kurtuluş şansı AB tam üyeliği olarak görünmekte. Kendi dinamizmimizle yapamadığımızı dünyanın enerjisiyle yapmak dışında bir seçenek yok.

Seçenek olsa, kişi başına gelir tepetaklak gitmez, tarımsal araziler cüceliklerine cücelik katmaz, tek parti yasakçılığı bütün zindeliğiyle sürmezdi.

Siyasal yapı bugüne kadar ülkenin önünü açmadı ama halka yapacağı en büyük iyilik AB sürecinin yolunu tıkamamak olur.

Seçmenin kendi geleceği de bu düğümün çözülmesine bağlı.

Türkiye'nin en önemli konusu AB iken, bir el gizlice ve ustaca, tam seçim öncesi üstelik çok da suni bir şekilde Türkiye'yi siyaseten "laik-şeriat" ikileminde böldü. Aşınmış korkular, ortamı şekillendirmeye sıvandı.

Ne var ki, bu toplumsal terzilik girişimi de dertlerimize deva olmayacak.

Olsa olsa, vakit kaybedeceğiz ve yeniden seçim sandıklarına doğru yol alacağız.

Günde iki dolar ile yaşamaya çalışan on iki buçuk milyon, günde yüz otuz üç bebeği ölen çaresizler, işsiz yığınlar, siyasal rejimin bizlere zenginlik ve özgürlük yaratmayan yapısını değiştirmeden oy kullanıp siyasal parti seçerek dertlerine derman bulamayacaklar.

Hiçbir çare üretmeyen siyasal rejimi ise ancak AB süreci değiştirebilecek gibi gözüküyor.

Seçmenin, siyasal sistemin yapısı ile bunu değiştirecek AB arasındaki köprüye dikkat etmesi, kendi çıkışını hızlandırır. Siyaset için değil, AB için oy vermenin zamanıdır.

Halka Karşı Kararname...

Türkiye, “olması gerekenin” çok uzağında olduğundan, seksen yıldır temcit pilavı gibi hep aynı şeyleri tartışmakta...

Örneğin, dün toplanan Millî Güvenlik Kurulunun “türbanı” konuşacağı, bir gün öncesinden kamuoyuna sızdırıldı.

Hâlâ bunları tartışıyoruz.

Halbuki, 25 Teşrinisani 1341 tarihli 671 sayılı Şapka İktisası Hakkında Kanun ile gene 3 Kanunvevel 1934 tarihli ve 2596 sayılı Bazı Kisvelerin Giyilemeyeceğine Dair Kanun “devrim yasaları” olarak kabul edildi. Neredeyse 78 yıl olmuş bu yasalar yürürlüğe gireli.

Ne var ki, şapka gibi, kıyafet devrimi de “sosyal bir değişimin doğal sonucu olarak ortaya çıkmadığı ve kararname marifetiyle oluştuğu için” sorun olmaya devam ediyor.

Türkiye Cumhuriyeti, toplumunu zenginleştirmeye yönelik bir zihniyet ile hareket etse, çünkü MGK’da bunca yıl sonra türban konu edilmeyecekti.

Tekrarlamakta yarar var, Osmanlı Toprak Düzeni sermaye birikimine izin vermiyordu. Bir yanda bir çift öküzün süreceği avuç içi kadar toprağın kullanım hakkını elde etmiş olan özgür köylüler, diğer yanda padişah ve bürokrasiden oluşan saray...

Köylülerin ürettiğine el koyarak yaşayan Osmanlı sarayı sermaye birikimini de kendi çıkarı açısından tehlikeli bir düşman olarak görmekteydi... “Her şey değişmeden devam etsin.” çırpınması sonunda sermaye birikimini, burjuva sınıfının doğuşunu, sanayileşmeyi önledi ve Osmanlı’yı batırdı.

Cumhuriyet ile fazla bir şey değişmedi. Köylü gene köylü idi. Saray da saray. Ancak, bu kez padişah gitmiş yerini bürokrasi almıştı. Özellikle de militer bürokrasi.

Ekonominin değil güvenliğin esas alındığı, hayatı ekonomik açıdan değil, güvenlik açısından değerlendiren bir mantık, sosyal değişimi de kararname ile çözerim sandı.

Kırsal alandan kente gidişin sihirinin sanayileşmede olduğunu görmeden, burjuvazinin değiştirici rolünü algılamadan, kararname ile Batı gibi olmaya kalktık. Onların üretimlerini değil, tüketim kalıplarını taklide yöneldik. Bir kararname ile şapka, bir kararname ile kıyafet devrimi yaptık. Köyünde sabanını süren halk bir yanda, kararname devrimleri öte yanda kaldı.

Zaman içinde nüfus artınca, köylülüğün yerini sanayinin almadığını da görünce devreye 28 Şubatları, MGK’ları soktuk. Halka karşı kararnameyi savunmaya devam ettik.

Türkiye’de devlet halktan öylesine uzak ki, halka hizmet verdiği alanlarda da halka nizam vermeye kalkıyor.

Her vatandaşına eşit mesafede olması gerekirken, hizmet vermekle yükümlü olanlar arasında ayrımcılık yapıyor. Kamusal alan, “devletin halka hizmet verdiği yerleri” tanımlıyor. Böyle olunca, başörtülü bir vatandaşın Devlet Demir Yollarını kullanmasının bile yasaklanabileceği garip bir durum oluşuyor.

Bu tavrın temelinde, sosyal ve ekonomik gelişmeyi asıl hedef olarak almayıp görüntüde Batılılaşmaya çalışma, anlayışı yatıyor.

Burayı Danimarka sanıp herkesten Danimarkalı gibi davranmasını isteyen “kararname ile devrim” anlayışı, kendini gözden geçirmek yerine akıl dışı yasaklardan medet umuyor.

Gelişmiş ülkelerde, kamu hizmeti verenlerin düşünce ve inançlarını yansıtmalarını önlemek için konulmuş kuralların dışında kılık kıyafete kimseler karışmaz.

Kamu hizmeti alanlara da yasak getirmek söz konusu olmaz.

Zaten kalkınmış ve gelişmiş ülkeler bu tartışma noktalarını, sosyal değişim nedeniyle çoktan geride bırakmışlardır.

Bizim yaşadığımız gariplikler, “kararname ile devrim yapmanın” faturası. Keşke biraz da Türk halkının zenginliği ve özgürlüğünü aklımıza taksak.

AKP Liberal mi?

Radikal gazetesinde, “AKP, liberal sandalyede” başlıklı, köşeye sıkışmış, Brüksel çıkışlı küçük bir haber vardı.

Haberde, 2003 Haziran’ına kadar Avrupa’nın geleceğini tartışacak olan ve 28 ülkenin yer aldığı Avrupa Kon-vansiyonu’nun Türkiye’yi temsil eden yeni üyelerinden Dışişleri Bakanı Yaşar Yakış’la AKP’li Zekeriya Akçam ve İbrahim Özal’ın, bundan böyle Avrupa Liberal Grubu ile birlikte hareket edeceği belirtiliyordu.

Haberin son cümlesi ise çok sürprizliydi. Haber, AKP’nin liberal grupta yer almasını kendi isteğine değil, “Hristiyan Demokratlar” tarafından istenmemelerine bağlamaktaydı.

AKP, ister Hristiyan Demokratlar tarafından istenmediği için olsun, ister kendi tercihi ile olsun bundan böyle konvansiyon bitene kadar liberal grubun bir üyesi olarak kalacak.

Batı’da, “ulus-devlet” süreci genellikle bir ırkın önce ulus olduğunun bilincine varıp sonra da bunu siyasallaştırması ile yaşandı.

Osmanlı’dan cumhuriyete geçerken ise böyle bir klasik aşamadan geçilmedi. Kurucu Heyet, devlet eliyle ulus bilinci yaratmaya çalıştı.

Ordaki “ulus-devlet”, bizde “devlet-ulus” haline dönüştü.

Falih Rıfkı Atay, Çankaya adlı eserinde, Mustafa Kemal Atatürk’ün daha 26 yaşında gencecik bir subayken, Osmanlı İmparatorluğu’nu likide edip bir Türkiye Cumhuriyeti kurma fikrini şöyle seslendirdiğini yazar:

“Mustafa Kemal acı ve sert tenkitçi olduğu kadar açık konuşucu idi. Daha o zaman, 1907’de, arkadaşlarına şu fikrini söylemekten çekinmemiştir: Köhneleşen ve hayatlığını kaybeden Osmanlı İmparatorluğu gövdesi üzerine devlet oturtulamaz. Ancak Türk çoğunluğu toprağı üzerine oturtulabilir. Büyük devletlere bir likidasyon yaptırmaktansa, ihtilal idaresi bunu kendi yapmalıdır.”

Mustafa Kemal, şöyle devam eder:

“Meşrutiyet hürriyetleri gerçekleşince bütün milliyet davaları ortaya çıkacaktı. Avrupa Türkiye’sinde Bulgaristan, Sırbistan, Yunanistan-Karadağı ve Selanik’e inmek isteyen Avusturya-Macaristan İmparatorluğu ile çevrilmiştik. Sırp, Yunan ve Bulgar azınlıklar bizim topraklarda idi. Hepsi birer parça kopararak ana vatan saydıkları topraklara katmak isteyeceklerdi. Tek devlete bağlı olanlar Türklerdi. Onlar da yoksul ve zayıf idiler.”

Tarihsel çaresizlik, Osmanlı’daki çok çeşitli ırklara ait tüm Müslümanları “Türk” ilan etmek durumunda kalmamıza yol açtı. Bu durum, bu topraklardaki en keskin çizginin “Müslümanlık” ve “Türklük” olarak çizilmesine neden oldu. Cumhuriyet sonrasında bunun yanına, bir de ilk ikisi kadar derin olmasa da, “Batıcılık” ilave edildi. Ama ne yazık ki, onun tercümesi de çağdaş dünya gibi “üretmek” yerine çağdaş dünya gibi “tüketmek” olarak yapıldı.

Türkiye çalkantılı bir dönemden geçiyor.

Yeryüzü, ulus-devlet sürecini aşmış, kol gücünden beyin gücüne ulaşmış. Fabrikaların yerini bilgisayarlar almış.

Türkiye ise, sanayileşmeyi tamamlamış bir tarım ülkesi üstelik hâlâ geçen yüzyılın başındaki ırk, din ikileminde...

Yıkılmakta olan bir imparatorluğun korkularını ve sancılarını yaşamaktan bir türlü kurtulamıyor.

Bu kısırlığın bir nedeni de Cumhuriyet Dönemi’nin tek parti anlayışının “liberalizm” ve

“sosyalizme” geçit vermemesi. Liberal Cavit Bey’i idam edip sosyalist Mustafa Suphi’yi boğdurtması.

AKP, hayatın zorlamasıyla acaba “liberal” sularda yüzebilir mi?

Bu topraklardaki cılız bir düşünce sistemini, “bireyin temel hak ve özgürlüklerinin” en kutsal hale geldiği bir ağ rzgrıyla grbzleştirebilir mi?

İnsanın kutsallığı dışında bir ideolojiye prim vermeden, “bireyin bireysel haklarına sonuna kadar saygılı, evrensel hukukun gereklerine sadık, ideolojisiz bir devlet” yapılanması doğurur mu?

Merkeze entegre olamamış çaresiz ve öfkeli tabanını, dünya yardımıyla bu yönde dönüştürebilir mi?

AKP liberalleştigi oranda kendisi de rahatlayacak. “Siyasette sivil, ekonomide liberal, dış politikada atak” bir irade ancak böyle daha güçlenir çünkü..

Tarihin şiddetli sarsıntularla değiştiği bir ağda Türkiye’yi geçen yüzyılın korkularından kurtarıp gelişmiş dünyanın bir parçası yapmak görevini AKP başarırsa yeni bir dönem başlayacak.

Yıkılmış bir imparatorluğun bizi seksen yıldır ezen enkazından kurtulacağız o zaman.

Laikliği “Sopa” Değil, Kalkınma Sağlar...

Karlı, tipili, fırtınalı bir havada yolunu kaybetmenin en ürkütücü yanı kendi izine düşmektir. Kendi ayak izlerini, kurtuluş umudu sanarak takip eder ve aynı yerde dönüp durursun.

Ankara, kendi ayak izinde dönüp durmakta...

Türkiye Büyük Millet Meclisinin açılışının seksen üçüncü yılında Ankara, suni kriz yaratmak yerine, kendine şu soruyu sormalı:

– Türkiye’de laiklik oturdu mu, oturmadı mı?

Ve ardından ikinci soruya geçmeli:

– Oturduysa, neden endişe ediliyor gibi bir hava yayılıyor, yok eğer oturmadıysa cumhuriyet ne yanlış yaptı da oturmadı?

Ankara, kendi izine düşmek yerine, bu sorulara ciddi cevaplar vermeyi düşünmez mi?

Cumhurbaşkanı, Genelkurmay ve CHP, Meclis Başkanı’nın eşinin temel hak ve özgürlüklerini, bireyselliğini yok sayacak kadar sert bir tavır koyma eğilimindelerse, demek ki, laiklik tehlikede.

Peki, neden?

Bu zevat, belli ki, halkın laikliğe sahip çıkacağından da endişeli.

Halkın laikliğe sahip çıkacağından endişeliler ise bunca yıl övünülen devrimlerin eksikliğine gediğine bakmak zamanı gelip de geçmedi mi?

Batılılar gibi yaşamayı “modernleşme” sanıp Batılılar gibi “üretmeyi” boşveren bürokratik cumhuriyet, bireyin zenginleşip özgürleşmesini sağlayacak sağlıklı reçeteleri hiçbir zaman gündeme getirmedi.

Laiklik konusu askerî birlik teftiş eder gibi şekilsel olarak algıladı.

Laiklik için, Batı gibi tüketmeyi değil, “Batı gibi üretmeyi” temel almak gerekiyor.

Türkiye, Batı’nın tüketim modelini kopya eden şekilcilik yüzünden, Avrupa’nın en fakir ve en köylü ülkesi olarak kaldı. Böyle giderse kalmaya da devam edecek.

Demek ki üretim biçimini çağdaşlaştırmadan, halkı zenginleştirmeden, bireyi özgürleştirmeden, laiklik oturmuyor.

Otursa, bekçisi ordu değil, halk olur. Bürokrasi ve onun partisi CHP halka güvenir, suni kriz çıkarmaz.

Ne var ki, üretim biçiminde devrim yapılırsa da bu kez Ankara’nın rejimi değişiyor.

Piyasa ekonomisi, insan hakları, demokrasi gündeme geliyor.

Askeriye bir taraftan “din devleti” gelecek endişesiyle siyaset yapıyor, öte yandan Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri Belçika Büyükelçiliği’ndeki resmî toplantıda “ordunun AB’ye karşı” olduğunu söylüyor.

Laikliği yıkacak, din devleti kuracak bir gelişmeden endişe varsa, bunun en etkili panzehiri Avrupa Birliği değil mi?

Genelkurmay bir yandan “türbanlı eş” nedeniyle resepsiyonu protesto ediyor, öte yandan Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri’nin ağzından “AB’ye karşı” olduğunu duyuruyor.

Aslında, laiklik filan Ankara’nın umuru değil... Bunlar siyaseten “egemen pozisyonu” tutmak için ortaya atılan bayatlamış manevralar... Hatta öylesine bayatlamış ki, bu kez sadece Ankara’da kaldı... Yapanları mahçup etti..

Dünkü gazeteler borsanın bu krize dönüp bakmadığını vurguluyordu...

Hepimizi bunaltan, utandıran, artık modası geçmiş bir iktidar kavgası...

Kadınların türbanları ile uğraşmak yerine, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin 83. yılında Yunanistan vatandaşları karşısında ekonomik ve sosyal kriterler açısından neden böyle hezimete uğradığını konu edinseler ya...

Bir Yunanlı bir Türk'ten altı misli fazla kazanıyor, ortalama on yıl fazla yaşıyor, sekiz yıl fazla eğitim görüyor...

Türkiye'nin özgürleşmesini ve zenginleşmesini hedeflemeyen siyaset oyunları artık kabak tadı verdi...

Bizler seyretmekten sıkıldık, onlar oynamaktan sıkılmadı...

2003 yılında türbanı konu eden yaşlı başlı adamların uğraştığı işlere, uyguladıkları yöntemlere bakın...

Gittikçe hızlanan sefalete, işsizliğe, pahalılığa ve gelir dağılımındaki adaletsizliğe takılmıyorlar da türbana kızıyorlar.

Türbanı Beyaz Saray Çözdü...

Amerika'nın nasıl bir Ortadoğu istediği uzun zamandır belli... Müslümanlığın demokratikleştirildiği, Vahabi'liğin tasfiye edildiği, insan haklarına, demokrasiye ve piyasaya dayalı, Sovyet topraklarındaki Türki ülkeleri de kapsayan koca bir Ortadoğu. Türkiye bu hedeflere yaklaştığı oranda bölgede “örnek ülke” olacak, uzaklaştıkça şansını yitirecek.

Başbakan Tayyip Erdoğan'ın gezisindeki en önemli mesaj, Emine Erdoğan ile Laura Bush buluşmasında verildi. Gezinin en etkin mesajının verildiği anı gazeteler şöyle yansıttı: “Çay, kahve ve meyve suyunun ikram edildiği görüşme sırasında beklenmedik bir biçimde kapı açılarak Başkan Bush ‘sürpriz’ diyerek içeri girdi.

Emine Erdoğan'a büyük yakınlık gösteren Bush odadaki tüm eşlerle sohbet etti. Bush'un, Emine Erdoğan'a ‘Gelip sizlere merhaba demek istedim. Eşim de sizi ağırlamak konusunda oldukça heyecanlıydı. Hazirandaki NATO zirvesine gelirken, eşimi de getireceğim.’ dediği öğrenildi.” Türkiye Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer'in Çankaya'ya sokmadığı başbakanın eşi Beyaz Saray'da en üst düzeyde kabul görüyorsa, bundan daha net bir mesaj olabilir mi?

Bizdeki “köktendevletçi” yasaklar, boomerang gibi geri dönüyor. Beyaz Saray, Türkiye'deki demokratik hakları dışlayan laikçi tavrı zarif bir jestle kınıyor. Ayrıca, hazirandaki NATO zirvesine yollama yaparak bu konudaki tavrını ısrarlı bir hale getiriyor. Tercihini başını örtmek olan bir kadına yapılan nezaketsizlik Beyaz Saray'ın rövanşına takılıyor.

Türkiye'deki “türban” tartışması, “cumhuriyetçiler” ile “demokratlar” arasındaki büyük farkı ortaya çıkaran en keskin örneklerden biridir... Demokratlar için esas olan, bireyin temel hak ve özgürlükleridir. Rejimin karakterini de bu temel hak ve özgürlükler belirler. Çoğunluğun yapacaklarının sınırını da... Cumhuriyetçiler, Türkiye'deki olaylara “cami cemaati” ile “kışla cemaati” arasındaki çekişmeler anlayışıyla yaklaşırlar...

Onlar için esas, askeriye'nin yürüttüğü mantıktır. Askeriye'nin nafile bir çaba olan türbanı toplumdan sürüp atma ihtirası cumhuriyetçilerden destek bulur. Demokratlar için ise türban sorunundaki çözüm, kamu adına “hizmet verenlerin” simgeler taşımaması ama kamudan “hizmet alanın” bireysel özgürlüğünü istediği gibi kullanmasıdır. Ne var ki, Ortadoğu'yu yeniden şekillendirmek isteyen ABD bile özgürlükler konusunda bizim militarist yaklaşımdan çok ileride.

Erdoğan'ın gezisinden çıkarılacak en net mesajlar türban ve Kıbrıs konusunda geldi. Demokrasi ile çelişen statükocu bir askerî zihniyetin Kıbrıs konusunda da türban konusunda olduğu gibi devre dışı bırakıldığı görüldü. Kıbrıs'ı Annan Planı etrafında çözerek hem KKTC halkının hem de Türkiye'nin AB üyeliğinin önünü açacak bir çözüme ABD büyük destek verirken, Kıbrıs sorununu bahane ederek rejimin demokratikleşmesini bıçaklamak isteyenlere de gereken mesajı gönderdi.

Nitekim, 28 Ocak tarihli New-York Times'in başyazısı şöyle bitiyordu: “Türk generaller, Türkiye'nin Batı yanlısı yönelimlerinin güçlü destekçileri olduklarını iddia ediyorlar. Erdoğan'ın Kıbrıs diplomasisinin arkasında durarak Türkiye'nin AB adaylığını ileriye götürebilirler. Yanı sıra Erdoğan'ın Batı tarzı demokrasiye yaklaşma çabalarına da güçlü destek vermeliler. Amerika'nın Erdoğan'ın başarısından büyük çıkarı var.” 1960'lı yıllarda Türkiye'de anti-Amerikan gösteriler büyürken, askeriye bu gösterilere tavır aldı.

Türkiye İşçi Partisine linç tertipleri bu nedenle düzenlendi. Şimdi ise 2004'deyiz... Amerika, ülkelerin sivilleşmesini, demokratikleşmesini, insan haklarına, demokrasiye, piyasa kurallarına

dayanarak gelişmesini öngörüyor. 1960'lar ile 2000'li yıllar arasındaki bu büyük farklılaşmanın ekonomik nedenleri var tabii... Ve biz 1960'ta Amerikancı olanların şimdi Amerikan düşmanı olduğunu görüyoruz.

Medyaya Bir Öneri...

Hürriyet gazetesi Genel Yayın Müdürü Ertuğrul Özkök “Son millî sır” başlıklı yazısının girişinde şunları yazıyordu: “Hepimiz biliyoruz ki, ülkemizde birtakım çevreler şu hesabı yapıyor: ‘Gelecek yıl sonunda Avrupa Birliği bize tarih vermezse bu defter bir daha açılmamak üzere kapanır. O zaman içeride birbirimizle baş başa kalırız. İnsan hakları v.s. gibi konular rafa kalkar ve nihai bir hesaplaşma olur.’ Evet, istenildiği kadar inkâr edilsin, resmî ağızlar istenildiği kadar kilitlensin, hepimiz şunu çok iyi biliyoruz: Bugün Türkiye’de bazı çevreler, hesaplarını ‘2004 sonrasında böyle bir hesaplaşma’ üzerine yapmaktalar. ‘Şu Avrupa defteri bir kapansın, biz size gösteririz’ sloganı, sessiz bir çığlık kulaklarımızı tırmalar hale geldi. Adı konmayan, telaffuz edilmeyen bu stratejinin savaş alanı da Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’dir. Ve bu strateji etrafında dünyanın en tuhaf ittifakı kurulmuş durumdadır. Bu ittifak bugünlerde KKTC’de çözümü engellemek için büyük mücadele veriyor.”

Dünkü, Radikal gazetesinde ise “Türkiye’nin kritik yıla gerilimli girmesi endişe yarattı.” cümlesinin altında “Laiklik gerginliği, Kıbrıs ve AB hedefini vurabilir” manşeti vardı. Manşetin altında ise şunlar yazılıydı. “Ankara’da herkes kaygılı: Askerle hükûmet arasında rahatsızlık, Kıbrıs’ta çözüm arayışını etkileyebilir. Bu da yıl sonunda AB’den tarih alma umutlarını zayıflatır.”

Türkiye, AB tam üyeliğinin belirleneceği “kritik yıla” neden “gerilimli” giriyor? Çünkü, bir milletvekili Atatürk’ün Meclisteki üniformalı resminin yerine sivil resminin asılmasını istemiş. Çünkü İstanbul’da bir tarikat liderinin ölümüne sarıklı bir cemaat katılmış... Buna karşın Kara Kuvvetleri Komutanı, gece telefonla üç gazeteciyi arayıp noktası virgülüne kadar aynı demeci vermiş. Ertesi gün de Genelkurmay Başkanlığı Genel Sekreterliği aracılığıyla Genelkurmay Başkanı “derin endişe” belirtmiş...

28 Şubat’ta yaşadık. Medya nasıl kullanılırsa, ona göre kamuoyu oluşturuluyor. Bu gelişmelerin “haber” değeri nedir? Manşetten gösterilecek kadar önemli mi?

Askerî bir bürokratin telefonla üç kişiyi arayarak aynı demeci yazdırması, demokratik ülkelerde görülen bir yaklaşım mıdır? Yasalara saygılı isek askerî ceza yasasının siyasi demeç vermeyi yasaklayan maddesini görmezden gelebilir miyiz? Özetle, medya olayları “objektif” gözlük ile değerlendirirse bu gelişmelerin hiçbiri Türkiye’yi germez. Çünkü bunlar yapay gerginlikler.

Türkiye’nin asıl hedefi olan AB’nin standartlarında bir medya anlayışı ülkede hakim olursa, hepimiz çok daha rahat eder, cadı kazanları kaynatmayız. Türkiye, toplumsal huzuru yakalayarak 2003 yılını geçirdi. Ekonomik olarak da iyi bir performans yakaladı. Hiçbir kriz çıkarma girişimi yankılanmadı. Pörsüyüp gitti. Ancak belli ki, 2004 yılında bu kriz çıkarma çabası daha da abartılı bir şekilde gündeme gelecek. Zaten Ankara’dan gelen dedikodular da bu yönde... Örneğin, TRT Genel Müdürlüğünü bahane eden yeni bir salvonun sırada olduğu söylenmekte...

AB üyeliğini kimler istemez? Din devletini arzulayanlar kadar militarizme gönül vermişler de AB tam üyeliğini istemez. Bu iki kanat da bu yolu tıkamak için çalışıp duracak. AB tam üyeliğini isteyen bir medya, zaten haber değeri de bulunmayan bu gerginlik politikalarına alet olmaz ve bunları manşetlerine taşımazsa AB üyelik hedefi daha da yakınlaşır.

Artık gına getiren “irtica tehlikesine” gerçekten karşıysak hükûmeti ve iktidar partisini AB sürecine uyum açısından denetleyelim. Orada samimi değillerse o zaman topyekûn muhalefet edelim. Ama bir yandan AB için çalışan bir hükûmetin diğer yandan irticacı olması mantıklı değil. Bunun olabileceğini

ileri sürenlerin de AB için bastırması ve eğer bu yönde samimiyetsizlik varsa, o noktada daha duyarlı olmaları gerekmez mi? AB için bastırmayıp sudan bahaneler bulmak, militarizmin de bir oyunu olabilir çünkü...

Benim önerim, AB üyeliğini önemseyen medya kuruluşlarının, objektif haber değeri olmayan ve bu süreci engellemek isteyen girişimlere abartılı ölçülerde değer vermemesi. Türkiye'yi yapay bir gerginliğe sürüklemek isteyenlere manşetleriyle yardım etmemesi... Siyasal taktiklerin aracı olmaması... Bu hepimizi rahatlatacak, AB sürecini hızlandıracak ve medyayı 28 Şubat'ta olduğu gibi kullanmak isteyenlerle kendi tabanında şov yapma arzusunda olanları da aynasız bırakacak.

Ankara Dedikoduları...

Türkiye'nin gelecek bir yılı "istikrar" isteyenler ile "istikrarsızlık isteyenler arasındaki büyük çekişmeye sahne olacağı benziyor. Bunun da tek ve kesin ölçütü AB. AB üyeliği sağlaştıkça istikrar, bu hedeften uzaklaştıkça da istikrarsızlık artacak. Şu andaki istikrar cephesinin en büyük destekçisi ekonomik gidişat. Terör cinneti bir hafta içinde akıl almaz cinayetler işledi ama istikrar cephesini yıldırmadı. Piyasalar sarsılmadı... Üstelik dün istikrar cephesinden bir zafer müjdesi daha geldi: Enflasyon 1975 yılından beri görmediğimiz bir düzeye geriledi... Öngörülen hedefin altına düştü...

İstikrar cephesinin direncini kıramasa da terör günlük konuşmalarda yer tutmaya devam ediyor. Ancak bir zaman önceki yoğunluğunu kaybetmiş durumda. Konuşanlar da "kimin" yaptığı üzerinde beyin trapezleri yapıyor. Kabaca iki tez var, bunlardan biri "dış bağlantılı dış dinci terör" tezine ağırlık veriyor, ikincisi ise geçmiş tecrübelerden ve cevapsız sorulardan yola çıkarak "iç odaklardan" da şüphe ediyor.

Hürriyet gazetesi Genel Yayın Müdürü Ertuğrul Özkök, önceki günkü yazısında, ikinci teze yakın duran dış basını kıyasıya eleştirirken, aslında bu tezin temel dayanaklarının bu topraklarda yabana atılamayacağına da tarihsel bir belgesini ortaya koymaktaydı. Yazının, 28 Şubat'ın simgesi olan "Andıç" kısmını anlatan bölümü şöyleydi: "Andıç olayını bilmeyenlere anlatalım. Bu olay, çok doğru birçok yanının bulunduğu inandığım 28 Şubat Dönemi'nin vahim yanlışlarından biridir. O dönemde PKK'nın önde gelen lider kadrosundan Şemdin Sakık yakalanmış ve sorgulanmıştı. Bu belgeye göre Sakık ifadesinde, aralarında Cengiz Çandar ve Mehmet Ali Birand gibi çok başarılı gazeteci ve yazarların bulunduğu bazı kişilerin PKK'ya hizmet ettiğini ima eden sözler söylemişti. Aralarında Hürriyet ve Sabah'ın da bulunduğu bazı gazeteler bu ifadeyi yayımlamış ve Birand ile Çandar, çalıştıkları Sabah gazetesindeki işlerini kaybetmişlerdi. Aradan bir süre geçtikten ve ordunun üst kademesinde değişiklik olduktan sonra bu ifadenin sahte olduğu ve Genelkurmayda 'üst düzey' bir emirle 'imal edildiği' anlaşılmıştı." Siz böyle bir hukuk devleti gördünüz mü? Bu sahte imalatı yapanlar ne oldu, cezalandı mı? Hayır... Demek ki toplumu aldatmaya yönelik bu tür sahtekârlıklar suç sayılmıyor. Güç sahibinin böylesine fütursuz olduğu bir ülkede terörün kaynağına ait farklı yaklaşımlar olması da çok doğal. Andıç'ın bir tertip olduğu o dönem söyleneydi kabul mu görürdünüz, ağır eleştiriye mi uğradı? Peki andıç sahtekârlığına istekle alet olanlar mesleği bıraktı mı? Onun cevabı da hayır. Bu şartlarda bu toplum niye kuşkucu olmasın?

Nitekim Ankara bugünlerde, "dış bağlantılı dinci terör" yanında yoğunluğu hiç de küçümsenmeyecek dedikodularla sarsılmakta. Bu dedikodulardan kapsamlı bir tanesini, bir siyasetçiden dinledim.. Anlatılanlara göre, "devlet" üç konuda kırmızı çizgilerini çekmiş... Bombalar, bu üç konunun "devlet" in istediği tarzda sonuçlandırılmaması halinde "istikrarın" yok edileceğinin mesajıymış... Türkiye'de, modern devlet teorisinin kurucusu olan Montesquie'nun bir kıymet-i harbiyesi yok... Montesquie devleti yasama, yürütme ve yargı olarak ayırır... Bizde ise, ne hikmetse bir yasama, bir yürütme ve bir yargı vardır ama bir de onlardan ayrı bir "devlet" vardır... İşte bu dedikodularda kastedilen devlet de o devlet.

Kırmızı çizgileri çizilen üç konu ise Kıbrıs, Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği Tüzüğü ve Kamu Yönetimi Reform tasarısıymış... "Devlet", yasama ve yürütmenin bu konularda "kırmızı çizgilerin" dışında çözüm aramasına şiddetle karşıymış... Türkiye'nin Ankara dedikodularıyla

yönetilmediğine emin olanlardan olduğum için bunları pek ciddiye almıyorum. Ama gene de söylenenlere kulak veriyorum.

AB sürecinin kilit taşı haline gelen Kıbrıs konusunda “devletin” her gün biraz daha bastırıldığını ve Başbakan’ın da o bastırma karşısında tereddütlerinin arttığını izliyoruz. MGK Yönetmeliği ise mecliste görüşülen yasa ertesinde şekillenecek. Ama son MGK’da ne konuşuldu, o önemli... Yerel Yönetimler Yasası ise yasalaşma sürecinde bekliyor.

Bütün bu dedikodulara rağmen ben istikrar cephesinin kazanacağından umutluyum. Üstelik baş aşağı giden enflasyon gibi çok yakın bir müttefikimiz de var...

Türban İçin Referandum...

Dünyadaki petrol egemenliğinin gelecek otuz yıl içinde yerini hidrojene bırakacağı, hesabı şimdiden yapılmış olan bir realite...

İnsanları öldürmeden, manyetik alan yaratarak savaş yapmaya yönelik teknolojik zıplamada da büyük gelişme var. Adam öldürerek savaşmak tümünden kaybolacak.

Türkiye bunlarla ilgili değil. Tek parti rejiminin ocağında pişmiş, sosyoekonomik gelişmelerden nasiplenmemiş, toplumsal dokuyu sadece nutuk atarak oluşturacağını sanan bir zihniyet ise ortamı germek için yıpranmış ezberine geri dönüyor:

Laiklik, türban...

Türkiye'nin 28 Şubat darbesine kadar gerginlik alameti farikasına dönüştürülen türban diye bir sorunu yoktu.

28 Şubat cuntası ile siyasallaştırılmış hukuk paslaşması böyle bir sorunu Türkiye'ye "hediye" etti.

Banka hortumlanmasına ses çıkarmayan ama "laiklik" garantisi için genç kızların üniversitelerde türbanla okumasına yasak getirmeyi çare gören darbeciler böyle bir içtihat yarattı.

Aslında olan, sosyolojik bir değişim sonucu kentlere ulaşmış ve üniversiteye girmeye hak kazanmış genç kızlarımıza oluyor. Erkek olsalar sorun yok.

Türkiye, türban adı altında el birliğiyle kendi kız çocuklarını toplumun dışına atma çabasında...

Kamu üniversitelerinin parasını kim veriyor? Vergi verenler. Vergi verenler arasında türbanlı kızların aileleri de var. Vergi veriyorlar ama vergi verdikleri devletten hizmet alamıyorlar.

Böyle bir mantık olabilir mi? Eğer üniversitede hizmet yoksa hiçbir devlet kurumu türbanlılara hizmet vermesin. Olabilecek şey mi? Türbanla ilgili sınırlama belki ancak kamu hizmeti verenlere getirilebilir. Hizmet alanlara değil.

Türban konusu benim gına getirdiğim ve çok suni bulduğum bir konu... Üstelik yaşlı başlı adamların bu işle uğraşması doğrusu biraz da ayıp geliyor.

Ancak konunun Türkiye açısından en tehlikeli yanı, AB hızını kesmesi...

AK Parti, AB istikametindeki atılımlarını biraz da tabanına getirilen türban türü yasaklamaları kaldıramadığı için milliyetçilik gösterilerine abanmak zorunda kaldığı için yavaşlattı. Yan yollara saptı. İçerde devletin, dışarıda da AİHM'nin blokajı bu kesimin modernleşme serüvenini de akamete uğrattıyor.

Aslında bu işi Türkiye'nin AB yanlısı laiklerinin çözmesi daha akılcı... AB istikametinde hız isteyenlerin bu nedenle sorunun çözümüne yardımcı olmaları gerekiyor.

Devlet katındakilerin ikide birde türban diye tutturmasına karşılık Türkiye için türban tehlike değil. Yoksulluk, işsizlik, gelir dağılımı adaletsizliği, üretim çok daha önemli...

Sokakla devlet arasında bu açıdan da büyük fark var. Aslında halka başvurulsa bu durum daha da netleşecek.

Başvurmanın en sağlıklı çözümü de belki referandum.

İkide bir, aklına esenin türban konusunu açarak siyasal gerginlik çıkarması hepimizi bunalttı...

Demokrasilerde temel hak ve özgürlükler dışındaki konularda referanduma gitmek sağlıklı bir yol...

Üstelik bu laiklik-şeriat ikilemi arasında değil, 28 Şubat'la modernleşme arasında bir demokratik hesaplaşma olur.

Türban konusunda referandum, AB yanlısı laiklerin mutlaka büyük desteğini görecektir...

Kitlesini AB istikametinde bir dünyaya taşıyan muhafaza-kârları da rahatlatır...

Bunlardan çok daha önemlisi türban konusunu dinlemekten kurtulmuş oluruz...

Ama daha da kalıcı bir netice, kız çocuklarımıza zulüm etmeyi bırakırız...

Ben referandumun gerginlik değil, AB yanlısı laiklerin de katkısıyla ferahlık getireceğini düşünüyorum...

Nihayetinde demokrasilerde, çözüm halka gitmek değil mi?

İrtica Çankaya'nın Kod Adı mı?

Türkiye'nin laik bir devlet olmasını kim ister?

– Laik bir yaşam tarzından yararlanma imkânına sahip olanlar.

Resmî rakamlara göre Türkiye'de beş bin köy var. Kırk bin de mezra. Mezra, yani neredeyse Tanrı'nın bile unuttuğu, kuş uçmaz kervan geçmez noktalarda “köyleşememiş” bir iki hanelik yerler. Buralarının “laiklik” ya da “irtica” tercihi olabilir mi? Laikliğin ya da irticanın burada hayattan kopuk yaşayan insanlara ne yararı var?

Bu insanları nasıl “laiklik” yandaşı yapabilirsiniz?

Bizde Ankara siyaseti yapanlar, “irtica-laiklik” tartışması sırasında, hâlâ kırk bin mezramız olduğu utancını nedense anımsamazlar. Sosyal ve ekonomik yapı gözler önüne serilmeden, ameliyat masasına yatırılmadan, bir ülkenin gerçek sorunlarını anlayamazsınız.

İşsizlik... Sefalet... Gelir dağılımı adaletsizliği... Bölgeler arası dengesizlik... Bir tehlike var ise bunlar.

Bir ülkeyi gerçekten tehdit eden tehlikeler siyasetten değil asıl sosyal yapıdan doğar.

Ama ben hiçbir zaman “En büyük tehlike sefalettir.” diyen asker ya da sivil bir yetkiliye rastlamadım.

Bunu konuşmadan herhangi bir tehlikeyi işaret etmek ne kadar inandırıcı olabilir?

En üst tondan “İrtica vardır.” diyenler, ne hikmetse aynı zamanda AB'ye de karşılar.

Halbuki eğer iktidarda irtica eğilimi sezinliyorsak bizi böyle bir tehlikeden kurtaracak can simidi AB'dir. Toplumun refah seviyesini yükselten, temel hak ve özgürlükleri tavizsiz uygulayan, yaşam kalitesini artıran evrensel bir zihniyete daha sıcak bakmak gerekmez mi o zaman?

AK Partiden irtica açısından şüphelenmeye başlayacaksak, AB'den uzaklaştığı noktada şüphelenmek daha mantıklı olmaz mı?

Herhalde bir yandan AB, diğer yandan irtica kolay değil. İrticadan korkan herkesin AB üyeliği istemesi gerekirken, nedense böyle olmuyor.

Peki, iktidarla ilgili rahatsızlıkların hiç mi dayanağı yok?

AK Partinin kadrolaşma mantığı rahatsız edici. Liyakat esasına, deneyim ve beceri çitasına çok aldırmayan bir yaklaşım toplumu rahatsız ediyor. Üstelik temel hak ve özgürlükler yerine, zoraki ve ceberrut bir muhafazakârlaşma da hissediliyor.

Kent dindarlığının kaybolduğu bir evrede köylülüğün kendini din üzerinden ürettiği çiğ bir duruşa rastlanmıyor değil.

Hatta İsmailağa Camisi cinayeti ertesinde ortaya çıkan inkâr ve atalet gibi, tüm bunlardan çok daha umacı durumlar da olabiliyor.

Bu gibi anlarda demokratik bir tepkiye rastlamıyoruz. Örneğin muhalefet partileri, polis “İsmailağa Camisi'ndeki ölüm linç değildir.” dediği vakit, bu tavrı protesto için büyük bir miting düzenlemiyor.

Siyaset, bireyin özgürlük alanına tecavüz eden somut bodoslamalara anında “hayır” deyip set çekmiyor.

ABD büyükelçisi, özellikle Cumhurbaşkanı ve askerî bürokrasinin “irtica” iddialarını “kakofoni” olarak yorumladı.

Bu, aynı zamanda, bu inatlaşmaların bir iç iktidar kavgası olduğunu da ima ediyor. Galiba bizde “irtica” kimsenin umuru değil, asıl olan Çankaya'ya kimin oturacağı. Askerler, 1982 Anayasası ile

Evren'e göre biçtikleri bir elbiseyi Erdoğan'ın giymesinden rahatsızlar.

Yoksa irtica kuşkusu var ise öncelikle sosyal ve ekonomik çaresizlik içinde olanları konuşmak, aynı zamanda buna karşı güçlü bir reçete olan AB sürecine sıkı sıkıya sahip çıkmak ve askerîleşmenin de tehlike olduğunu ifade etmek gerekir.

Gerekir ki tepeden inmeci bir Kemalist modernleşmenin yerini halkın baş aktör olarak katıldığı demokratik bir modernleşmenin almasına karşı olduğunuz için "irtica" diyormuşsunuz sanılmasın.

Ama irticayı "Çankaya'nın" kod adı olarak kullanınca tartışmanın tüm ciddiyeti de kayboluyor.

Asıl sorunlar iyice derinlere itiliyor.

Artık Aczimendileri Bekliyorum...

Erzincan'ın Ulalar Beldesi'nde dört minik çocuğu öldüren bomba haberini duyunca hissettiğim üzüntüyü ve öfkeyi anlatabilecek bir kelime bulmakta zorlandım.

Bu, öylesine insanlık dışı bir saldırıydı ki insanlara ait en korkunç kelimeler bile buradaki vahşeti ve ona duyduğum öfkeyi anlatmaya yetmiyordu.

Boğazım düğümlendi.

Çocukları Erzincan'da yitirirken, Şırnak'ta Cudi Dağı'nda da dört gencecik asker yitip gitti.

Ölümlerle Türkiye'yi Kürt-Türk diye germek şahinleri kesmemiş olmalı ki Cumhuriyet gazetesine de yeni bir bombalı saldırı daha yapıldı.

Demek ki, bir yandan da laik şeriatçı ayırımına dayalı ikinci bir toplumsal kriz de devreye sokulmak isteniyor.

Doğrusu, 28 Şubat'ın önemli dönemeçlerinde otobüslere binip binip Ankara'ya giden, 28 Şubat sonrasında da tamamıyla ortadan kaybolan Aczimendileri de bir zaman içinde yeniden sahnede görebileceğimizi düşünüyorum.

Mecliste anti-terör yasası çıkarsa, bu terör dalgası durur mu? Sanmıyorum. Aksine, iktidarını yitirmiş, AB sürecini savsaklamış, kendi içinde para pul savaşına girişmiş AK Partinin bu inisiyatifsizliği ve otistik hali, diğer iktidar odaklarının iştahını daha da artırır.

Hâlbuki, bu süreci tersine çevirmek, rejimi demokratikleştirmek ve ortamı rahatlatmak olanağı var.

Örneğin, şahinlerin çoluk çocuk demeden giriştikleri vahşetle turmandırmaya çalıştıkları Kürt Sorunu'nu alın.

Yapılacak iş ne? Mağdur halkın acısını dindirmek, onun haklarına saygı göstermek.

Sabah gazetesinin pazar ekinde, dün Kanatlı Karınca sütununda "Ceviz Ağaçları" başlıklı yazıda, Güneydoğu'daki terör nedeniyle zarara uğramış milyonlarca insanın kayıplarını gidermeye çalışan yasanın uygulanmasındaki yetersizliği "insan odağından" anlatmaya çalıştım.

Sersefil, perperişan insanların kayıplarını karşılamak konusunda bürokratların nasıl hasis davrandığının iç acıtan bir örneğini dile getirdim.

Çatışmalar sırasında "ceviz ağaçları" yanan köylülere yasa gereği tazminat ödeniyordu.

Diyarbakır Tarım İl Müdürlüğü'nün resmî belgelerine göre bir ceviz ağacının bedeli 2 milyar liraydı.

Köylülere kaç para veriliyordu peki? Ağaç başına 20 milyon lira. Siz, o köylülerin yerinde olsanız ne hissederdiniz?

Her iki yandaki şahinler neye güveniyor? Devletin hiçbir zaman hukukun gereğini yapmayacağına olan inancın geniş kitlelerde kökleşmesine.

Şemdinli'ye göz göre göre güpegündüz bomba mı atıldı, bölgenin insanı bunun "gerçek planlayıcılarının" yakalanmayacağına inanıyor. Yakalananın da cezalandırılmayacağına, bir iki kişi cezalansa da ardındakinin bulunamayacağına...

Terörden ve terörle mücadeleden doğan zararın giderilmesi için kanun mu çıktı? Genel kanı bunun hakkaniyete uygun bir anlayışın aracı olmayacağı...

Örneğin, bizzat devletin iki milyar değer biçtiği ceviz ağacına ancak yirmi milyon verileceği...

Bu, çözüm yolunu gösteren, şahinlere yer bırakmayan AB sürecinin de etkisiz olduğu inancını yaygınlaştırıyor...

Kürt Sorunu'nu da diğer sorunlar gibi, hukukun gereğini yerine getirerek çözmek mümkün. Hukuk vicdan da içerir çünkü.

Hızlandırılmış ölüm makinelerini yalnızlaştıracaksak, Güneydoğu insanını hasım olarak değil yurttaş olarak görmek gerekiyor.

Oradaki ceviz ağaçlarına bakın.

Dramın özünü de göreceksiniz.

Kovboylarla Kızılderililer Savaşı...

Dünkü gazetelerin tümünü okuyunca tek bir konu üzerinde yorum yapmak yerine, olup bitenin toplu bir resmini yansıtmamanın daha doğru olduğunu düşündüm.

Fotoğrafın tümünü görmeden, onların birer karesi halindeki olayları değerlendirmek yaşadıklarımızı kavramakta yetersiz kalabilirdi.

Büyük resim neydi? Büyük resim “Çankaya” için “kovboylarla, Kızılderililerin” kıyasıya savaşıydı. Kimi yorumculara göre, bu kavganın ilk hamlesinde, ülkeyi kaotik bir ortama getirmek ve erken seçime zorlamak vardı. Böylece cumhurbaşkanını bu meclis seçmeyecekti.

Cumhurbaşkanlığı seçimini halka yaptırmaya yönelmek, AK Parti karşısında büyük bir cephe oluşturup asker destekli Süleyman Demirel’i de oraya oturtmak ise epeydir duyduğumuz ve hamle hamle oynanan bir başka alternatifti.

“Kışla” ile “cami” üzerinden Çankaya kavgası, doğru dürüst bir hukuk devleti ve demokrasi isteyenler açısından tahminlerin ötesinde bunaltıcıydı.

Bunaltıcıydı, çünkü ortada hukuk kalmamış, “orman kanunları” aynı 28 Şubat sürecindeki gibi egemen olmaya başlamıştı.

Başbakanlık Müsteşarı’nın “anayasa ile bağdaşmayan görüşler” ileri sürdüğü manşetlere taşınırken, Evren’in “askerî darbeleri” savunması, Muğla Başsavcılığı tarafından “fikir özgürlüğü” çerçevesi içinde yorumlanıyordu.

Şemdinli Davası’nda ise mahkeme başkanı iddianameyi sansürleyerek okuyor, Büyükkanıt kısmı ile ast-üst ilişkilerini gündeme getiren bölümleri atlıyordu.

Hukuktan yana biri için, bütün bunlar yargının siyasallaşması dışında bir anlam ifade etmiyordu.

Kovboylardansanız, bunlara seviniyordunuz. Kızılderili iseniz hırslanıyordunuz.

İkisinin de dışında “hukuktan yana” biriyseniz de işin cılkı çıktı diye hayıflanıyordunuz.

Tabii Çankaya savaşı, sadece kovboylarla Kızılderililer arasında değil.

Kovboyların arasında da Kızılderililer arasında da bolca “Çankaya” taliplisi vardı. Onlar da aynı zamanda birbirleriyle çekişiyorlardı.

Kamplar arası ve kamplar içi kavganın medyaya ve kamuoyuna yansıyan parçalarını bir bütün içinde görmek de her zaman kolay değildi.

Türk ve Kürt şahinlerinin terör şehveti de bu arada masum çocuk araçlarına saldırı düzenleyecek kadar canavarlaşmakta beis görmüyordu.

Herkesi delirtecek ölçüdeki bu iğrenç provokasyonların amacı, ülke üzerine biraz daha örtü örtmek, Türkiye’yi tümüyle eski günlere götürecek olan Terörle Mücadele Yasası tasarısını itirazlara aldırmandan yasallaştırmak.

Türk ve Kürt şahinlerin en kanlı provokasyonlarla ortalığı iyice gererek anti demokratik bir sürecin hızını artırmaya yönelik çabası da Çankaya savaşlarının zeminini oluşturuyor.

Kendi dışına açılmayan ve Merkez Bankası Başkanlığı seçiminde bile rövanşist bir garip refleksi hareket eden AK Parti ile 28 Şubat’ı yeniden sahneye koyan ve hukuk düzenini de bu istikamette harekete geçiren militarist zihniyet karşılıklı çekişiyor.

Arada kaybolan ne?

Türkiye Cumhuriyeti’nin demokratikleşmesi... Bunun en işlevsel unsuru ne?

AB müzakere süreci...

AK Parti bu süreci gündemden düşürdü. Sıkıntılarını, özgürlükleri genişleterek aşmak yerine “türban yasağını” tek sorun olarak gören eski reflekslerine döndü.

Militer zihniyet ise zaten her dem hazır ve nazır. Şemdin-li’yi kapatıp Çankaya’ya statüko yanlısı birini çıkararak çürümüş olan sistemi devam ettirme arzusundalar.

“Dünyalaşmamızı” isteyenlere ise bu tabloda yer yok.

Hukuku çifte standarda tabi tutmadan, provokasyonları özgürlükleri genişleterek açacak, AB sürecinde ayağını gazdan çekmeyecek, “ne kovboy, ne de Kızılderili” olan bir zihniyet arıyoruz...

Arıyor ama bulamıyoruz.

Şemdinli’de Bombaları Kim Atmıştı?

Bazen Türkiye’de yabancı bir muhabir olsaydım “ne eylerdim?” diye aklımdan geçiririm... Geçen hafta ise, “İyi ki Türkiye’de yabancı muhabir değilim.” diye düşündüm...

Şayet yabancı muhabir olsaydım, olup biteni örneğin İngiliz kamuoyuna nasıl anlatacaktım? Şemdinli olaylarından sonra şarap yalamış fare gibi kostaklanan ama sonra üç adım geri atıveren iktidar, bir yıldır beklemekte olan Millî Siyaset Belgesi’ni kabul etti. Bu, bir gazetenin manşetine “Gizli anayasa kabul edildi.” diye yansıdı... Demokratik olduğunu söyleyen bir ülkenin “gizli anayasası” olur mu? Bizde ise kimse garipsemiyor...

Türkiye’deki yabancı muhabirler “Gizli anayasa kabul edildi.” cümlesini kendi kamuoyuna tercüme etmeye kalksa, okuyan ya tercüme yanlış yapıldı sanır ya da muhabir hastalandı... Hele okuyan İngiliz ise kafası daha da karışır, çünkü İngiltere’de yazılı bir anayasa da yok.

Ya Genelkurmayın artık alıştığımız ve kanıksadığımız tavrı ile yayınladığı bildiriye ne demeli? Bizler alıştık ve kanıksadık ama yabancı muhabirler yandı...

Şimdi düşünün, “Genelkurmay muhtıra gibi bir bildiri yayınladı.” diye yabancı kamuoyuna anlatacaksınız... Herhangi bir çağdaş ülkede “Genelkurmayın bildiri yayınlaması, üstelik bunun muhtıra kıvamında” olması anlatılabilecek bir durum değil.

Diyelim ki, okuyan Latin Amerika’ya ya da az gelişmiş üçüncü dünya ülkelerine alışkın... Bunu anlayabili...

“Kime karşı bu muhtıra.” diyecek. Cevap, durumu daha da anlamsızlaştıracaktır. “Savcıya karşı.”

Savcıya karşı muhtıra yayınlayan bir ordu... Vaktiyle, burada gazetecilik yapan bir Amerikalı işlerin içinden çıkamamış, sonunda “Her yerde devletin ordusu var, Türkiye’de ise ordunun devleti” diyerek durumu kökten halletmeye çabalamıştı...

Demokratik bir hukuk devletinde, bizdeki gibi askerî Danıştay, Askerî Yargıtay, kısacası mevcut doğal hukuka paralel bir askerî hukuk örgütlenmesi bulunmadığı için, dava sürecini kesmek, iddianameyi “maksatlı suçlamalar” diye suçlamak, savcı hakkında suç duyurusu yapmak, hükûmeti göreve çağırarak da ne görülmüş ne duyulmuş şeyler olduğundan, yazan muhabir zorlanırken, okuyan yabancı okur da iki kez zorlanacaktı...

“Çift başlı yargı” gibi bir skandal yetmezmiş gibi bir de tüm siviller her türlü “maksatlı ve haksız” suçlamalar karşısında yargı önüne paşa paşa çıkarken, paşaların çıkmaması ve “suçlayacaksa asker askeri suçlar, bize sivil karışamaz” mesajını vermesi, gelişmiş dünya için tercümesi zor ki zor bir konu olacaktır.

Ya sonrası...

Sonrası daha da matrak.

AB sürecinde hareket ettiğini söyleyen bir iktidar var... Üstelik tek parti iktidarı ve demokratik adımları atmak için her türlü sayısal çoğunluğa sahip. İktidar partisi, AB sürecinde gösterdiği üstün performansı şimdilerde parti içi itişkakışlarda harcadığı için, çift başlı yargıyı, Şemdinli olaylarının üzerine gitmeyi tümünden unutmuş durumda... Daha derinlemesine araştıracağına, tutup Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanı’nı görevden alıyor... Hiç şüphem yok, yakında savcıyı da görevden alırlar... Acaba diyorum “fasa fiso” lafı “politik genlerden” geçer mi?

Muhabir, “Askerler bastırdı, Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanı’nı hükûmet görevden aldı... Çünkü İstihbarat Daire Başkanı Şemdinli olaylarını ‘Hırsız içerdeyken, kapının kilitli

olup olmamasının anlamı yoktur.’ diye yorumlamıştı...” diye yazar.

Yabancı okur, bu haberi kaçınılmaz bir biçimde “demokratik bir hukuk devletinde deli saçması işler” oluyor diye yorumlayacaktır... Ama o okura bir not yazmak gerek...

“Güpegündüz Şemdinli’de bir kitapçıya bomba atmaktan yargılananlar, iki astsubay ve bir itirafçı...” Üstelik keşfe gelen savcuyu da taramaktan sanık da bir başka astsubay...

Bunu söylemek zorundasınız çünkü olup biteni izleyen yabancı okur, bombaları savcı ve istihbarat daire başkanı atmış sanabilir...

Tabular Kırılırken Gürültü Çıkar...

İlerde sakin ve soğukkanlı bir tarihi yazılırsa, Org. Hilmi Özkök, hiç şüphesiz Türk Silahlı Kuvvetlerinin en çok “tabu yıkan” komutanlarının başında gelecek.

Hukuku ve demokrasiyi evrensel standartlarda içselleştirmiş dürüst bir asker olan Genelkurmay Başkanı, henüz o noktanın uzağında olanlar tarafından yadırgansa da kendi dönemi boyunca, bugüne kadar hiç rastlamadığımız bir anlayışı uygulamaya soktu.

Ölümlerle sonuçlanan dayak iddialarının mahkemeye taşınması, yolsuzluk iddialarına karışmış emekli kuvvet komutanlarının, muvazzaf korgenerallerin yargı önüne çıkması, çetecilik suçlaması ile İl Jandarma Alay Komutanı'nın tutuklanması ve siyasallaşma yerine “hukuksallaşmanın” yeğlenmesi hep Org. Hilmi Özkök üslubunun sonuçları.

Ama Türkiye “tabu”su çok fazla bir ülke ve yıkılması gereken çok fazla “tabu” var. Bunlardan biri de “çift başlı yargı.” Hiçbir çağdaş ülkede doğal hukuk düzenine aykırı olarak askeriyenin âdeta ayrı bir devletmiş hissini veren alternatif hukuk örgütlenmesi, Danıştaydan Yargıtaya kendine mahsus hukuk düzeni yok. Nitekim siyasilerin görmezden geldiği, kamuoyunun da yok saydığı bu konu sadece AB'nin “İlerleme Raporlarında” dile getirilip unutuluyor. “Sicil amiri asker olan hukukçu” anlayışını Türkiye maalesef içine sindirmeye devam ediyor. Bu garipliğin üzerine ilkeli bir şekilde gidilmesini bırakın, askeriyenin yüksek yargıya genelkurmayda brifing vermesi gibi trajik bir skandala, andıçlama gibi vatandaşlara yönelik bir psikolojik harekate, sivil ve askerî ceza yasalarının rahatça çiğnenmesine şahit olup duruyoruz. Lockheed askerî rüşvet olayından Eşref Bitlis olayına kadar bir dizi iddianın askerî yargı sürecinde sonuçsuz kaldığı da hafızalarda.

Şimdi piyasanın “best-seller eseri” haline gelen ve elden ele, bilgisayardan bilgisayara dolanan Van Cumhuriyet Baş-savcısı'nın iddianamesinin bunca gürültü çıkarması da iddianamenin niteliğinden ziyade bir tabuya ilk kez dokunmasından.. İddianamede, suçlanan astsubaylarla PKK itirafçısı için çok güçlü kanıtlar var. Güvenlik güçlerinin güpegündüz bir kitapevine bomba atma iddiası, sivil bir hukukçunun bir askeri suçlaması kadar gariipsenmediği için neredeyse tartışılmayacak da. Suçlanan komutanla ilgili iddialar çok güçlü ve kanıtlar kuvvetli olsa, sanki bu büyük bir olgunlukla ve hukuka saygıyla mı karşılanacaktı?

Önceki günkü gazeteler “Paşaları kimler yargılar?” başlıklı haberlerine şu cümleyle başlıyordu: “Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Yaşar Büyükanıt'a, Van savcısı Ferhat Sarıkaya'nın istediği gibi ‘yargıyı etkilemeye teşebbüsten’, ‘soruşturma izni’ verilip dava açılrsa bile yargılamayı yapacak heyet kurulmasında yasa ve teamül gereği sıkıntı yaşanacağı ortaya çıktı.” Neden? Okumaya devam edelim:

“Yargılamayı yapacak heyette, iki general de yer alacak. Yasaya göre yargılanan kişinin general veya amiral olması halinde, heyette üç asker hâkimle birlikte daha kıdemli isimlerden iki general veya amiral bulunması gerekiyor. Büyükanıt'la ilgili bir yargılama durumunda heyette, ‘eşiti’ durumundaki oramirallerin, ‘zaruret’ olması durumunda ise ‘astı’ durumundaki kişilerin yer alabileceği vurgulandı.” Türkiye'nin kromozomlarına, yönetim kademesindeki askerlerin “yargı dışı” olduğu inancı öylesine yerleşmiş ki orgeneralleri yargılayacak mahkeme bile oluşturulamamış. Suçlanan askeri yargılayacak mahkeme üyesinin, yargılanan kişinin iki üst rütbesi olması gerekmekte... Orgeneraller için ise bu mümkün değil.

Org. Hilmi Özkök, suçlanan askerler için “askerî yargıyı” tereddütsüz çalıştırdı. Son olaydaki

gerginlik, bir sivil mahkemenin ‘askeri’ suçlaması oldu. Üstelik suçlanan kişinin kuvvet komutanı olması da ‘tuz biber’ ekti. “Hukukun üstünlüğü” ilkesi de içselleştirilmediği için son gelişme herkesi şaşırttı. Hâlbuki, “çift başlı yargıdan, Genelkurmayda hukukçulara brifing vermeye” kadar uzanan garipliklere, başta askerler olmak üzere herkes karşı çıksaydı, bugünkü durumda da hukukun “siyasallaşabileceği” endişesi ağır basmazdı. Çünkü hukuk en çok 28 Şubat sürecinde siyasallaştı.

Bin bir komplo teorisi havada uçuşuyor. Gerginlik de kol geziyor. Ama nihayetinde bir tabu da yıkıldı. İddianame çok kesin kanıtlara da dayansa muhtemelen bir sonuç alınmazdı ama en azından bizdeki hukuksal yapının garipliği apaçık ortaya çıktı. Sivillerin en tuhaf iddialarla yargılandığı, olmadık savcı suçlamalarına muhatap olduğu bu ülkede, anayasa ve kanun ne derse desin hâlâ herkes eşit değil.

Bunun böylesine ortaya çıkması az bir gelişme mi?

On Bin Kişiyeye İş

28 Şubat'tan sonra iyice siyasallaşan hukuk, kendi ideolojisine uymayan vatandaşı nefes alamayacak hale getirerek tehlikeli bir noktaya doğru paldır küldür giderken, Abdullah Öcalan'ın Suriye'den çıkarılışının yıl dönümü olan 15 Şubat'ı büyük bir provokasyona dönüştürmek isteyenlerle ilgili haberler gazetelere yansıyor.

Peş peşe dizilen bütün bu olaylar bana tek bir cümleyi fısıldıyor:

– Cumhurbaşkanlığı seçimleri yaklaşıyor.

Siyasal iktidar hummasına tutulmuş amaçları için her şeyi “mübah” görürken, Türkiye'nin temel sorunları da ağırlaşmaya devam ediyor. Trabzon'daki katil zanlısı çocuk, İstanbul'un varoşlarını çok kısa bir süre önce dolaşmış olduğum için bana çok fazla tanıdık bir portre olarak gözüktü.

O varoşları gezerek yazdığım “Bizim Gettolar” dizisinin “Çok geç olmadan bu sese kulak verin.” başlıklı son yazısında şöyle bir paragraf vardı: “Hazine arazisini yirmi beş milyara satarak para kazanmak, okulun dışında sokaklarda hayat aramak, çalışınca asgarî ücret düzeyinden bir parmak yukarı çıkamamak, bu sabahki kısa gezinin büyük fotoğrafını oluşturuyor. İstanbul'un çevresindeki gençler üretimden çoktan kopmuş. Çalışanlar ise nitelikli işgücü oluşturamadıkları için zorlanıyorlar.

Toplumsal üretim çarklarının parçası haline gelmedikçe de buraların artan bunalımını çözmek çok zor.” Trabzon'da bir rahibi vuracak kadar hayata yabancılaştırmış on altı yaşındaki çocuk da aslında bu toplu fotoğrafta yer alıyor. Trabzon'a seçim için gittiğimde Kurtlar Vadisi dizisi oynayınca sokakların boşaldığını söylemişlerdi. Çalışarak, üreterek yarışarak olumlu bir emek sonucu kendine “kimlik” bulamayan çok geniş bir yığın, vurarak kırarak mafyaya kıyısından ilişerek kendine “kimlik” yaratma peşinde...

Becerisiz, mesleksiz, hayata bakınca kendi yansımasını göremeyen enerji dolu genç insanların “milliyetçilik”, “din” ve “mezhep” adına militanlaşmasının nedeni de bu...

Olumlu yönleri felç olunca, o genç enerji, ilkel ve sığ bir derede kanla yıkanmayı da göze alan bir çılgınlığa dönüşüyor.

Önceki gece, bir grup yazar arkadaşla, İstanbul Belediye Başkanı Kadir Topbaş'ın konuğu olduk. Trabzon'daki vahim gelişme sonrası, üretimden kopan varoşlar konusunu da tartıştık. Başkan, İstanbul Belediyesinin yaraya merhem olmak için “on bin kişiyeye iş” yaratacak bir projesini anlattı.

Belediye, işsiz yığınlara “mesleki beceri” kazandırmak için “sanat ve meslek eğitim kursları” açmış. İstanbul Sanat ve Meslek Eğitim Kursları doksan branşta eğitim veriyor.

Ancak, projenin eğitimden belki de daha da önemli bir yanı var. Bu eğitimi bitirerek sertifika alanları “işe alacak” olan işverenin, istihdam ettiği kişiyle ilgili devlete ödemekle yükümlü olduğu tüm ödemeleri bir yıl boyunca İstanbul Belediyesi üstleniyor.

SSK priminden tutun da vergisine kadar tüm masrafları Belediye ödüyor.

Başkan, yaklaşık on bin kişinin bu tür giderlerini bele-diyenin yüklenebileceğini belirtti.

Ben bu projeyi çok önemsedim. Önemseyince peşine düştüm. Piyasanın hangi mesleklere ihtiyaç duyduğu konusunda ne yazık ki meslek odaları aktif bir dayanışma içine girmemişler. Bu imkân toplumda yeterince duyulup yayılmamış.

Diğer yandan sertifikalı insanları işe alacak olanlar da “sigortadan” ürkmüş. “Kaçak işçi” çalıştırmayı tercih ettikleri için belediyenin bu girişimi, olması gereken noktaya ulaşmamış.

Sanıyorum Başkan Topbaş, beceri kurslarıyla iş bulma girişiminin ana damarlarını oluşturan

İSMEK (İstanbul Meslek Edindirme Kursları) ve İYMEK (İstihdama Yönelik Meslek Edindirme Kursları) projesini yeni bir enerjiyle gündeme getirmek istiyor.

Geçenlerde Başbakan Erdoğan'a "Türkiye'nin en önemli sorunu" ne diye sorduğumda tek kelimelik bir cevap almıştım:

– İşsizlik...

Neden işsizlik? Çünkü yığınlar üretimden ve beceriden kopmuş, terlemeden para kazanma zehrine bulanmış. Gençlerin "negatif kahraman" olma tutkusu bu yüzden...

Devlet içi iktidar kavgalarının suni senaryolarını bir yana bırakıp temel sorunlara dönmek Ankara için çok zor, bunu biliyorum ama hiç olmazsa şu İstanbul Belediyesinin on bin kişiye iş yaratabilecek girişimine destek verilse...

HEMEN KİTAP YAYIN LİSTESİ

KURTLAR SOFRASINDA KAN.....	MEHMET DEMİRKAYA
BİR İNTİHARIN ÖNSÖZLERİ.....	A. VAHAP KAYA
DERİN DEVLETİN KARA KUTUSU.....	MEHMET TIRAŞ
DARBELERİN EKONOMİSİ.....	MEHMET ALTAN
KÜRTLER ŞEYTAN SOYUNDAN MI?.....	MEHMET ALTAN
BEREKETLİ TOPRAĞIN RENKLERİ.....	SABAHATTİN ŞEN
MARKSİST-LİBERAL.....	MEHMET ALTAN
EĞRİSİYLE DOĞRUSUYLA AK PARTİ.....	MEHMET ALTAN
MİLLİYETÇİLİK VE ÇETELER.....	MEHMET ALTAN
BİR İSLAMCI MERCEDESE BİNER Mİ?.....	MURAT ERDİN
BEN ATLIHASSAS HAYATA DOKUNMAK İSTEDİM.....	CANAN BARLAS
KAĞITTAN KADINLAR.....	UFUK SAKA
DİPLOMATİK MÜZAKERELER.....	CUMHUR MUMCU
HZ. MUHAMMED YAŞIYOR MU?.....	MERT ASLAN
BEŞ BÜYÜK TARİHİ KAVŞAKTA	
KÜRTLER VE TÜRKLER.....	AHMET ÖZER
SEÇENEK ETKİSİ.....	YILMAZ YUNAK
MİA.....	FUNDA SEZENLER
ORTADOĞUDA İDEOLOJİK BUNALIM.....	SABAHATTİN ŞEN
KADIN TUZAKTIR.....	A. VAHAP KAYA
40 GÜN 40 GÖMLEK.....	GÖNÜL GÖZE
CEHENNEM BENİM.....	A. VAHAP KAYA
SIFIR GÜN.....	MARK RUSSUNOVICH
ÇÖZÜLEMİYEN KÜRT SORUNU.....	AHMET ÖZER
BAB-I ALİ'DEN ÇİFTETELLİ'YE.....	CANAN BARLAS
GÜZELLİK GEÇİCİDİR AKIL BAKİ KALIR.....	JUDY SHEINDLIN
İHANET ÇIKMAZI.....	JOHN ALTMAN
DRUID KRALLIĞI.....	NORMAN SPINRAD

Kitap mı?..Hemen...

**www.hemenkitap.com
İnternet Satış**